

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Ömürlük
məhkumların
cəzası
yüngülləşdirilə
bilər

yazısı səh.4-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 26 sentyabr 2017-ci il Çərşənbə axşamı № 197 (6811) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

İraq Kürdüstanının "müstəqillik" referendumu aranı qatdı - qan töküldü

Türkiyə prezidenti qonşuluqda "dövlət" qurmaq istəyənlərə sərt xəbərdarlıq etdi; İraq hərəkəti keçdi; İraq parlamenti Kerkükə ordu yeritmək qərarı verdi...

yazısı səh.9-da

"Reket jurnalist"lərin yeni həbs dalğası başlaya bilər

yazısı səh.3-də

Cingiz Qənizadə Şeyxin qudasını məhkəməyə verir

yazısı səh.6-da

Müxalifətin 2018 planları - prezidentliyə iki namizəd irəli sürülüb

yazısı səh.3-də

Angela Merkeli almanlara sevdiren səbəblər

yazısı səh.10-da

BMT-dəki Qarabağ müzakirələrindən çıxan əsas nəticə

yazısı səh.11-də

"Qara qızıl" dan sevindirici xəbər - bahalaşır...

yazısı səh.12-də

Avtobuslarda sərnəşinlərlə sürücülər arasında davaların qarşısını necə almalı...

yazısı səh.13-də

Energetik içkilər Azərbaycanda qadağan oluna bilər

yazısı səh.14-də

Növbəti ilin büdcəsi ilə bağlı pozitiv anons...

yazısı səh.12-də

Azərbaycanda uşaqlara qarşı zorakılıqlar artır - cəzanın ağırlaşdırılması təklif edilir

yazısı səh.13-də

Tramp və İlham Əliyev separatçıları necə məyus elədi

BAKININ İRƏVANA SON ŞANSI, "QIRMIZI XƏTT" VƏ SEPARATÇILARIN KÜRD XÜLYASI...

İşğalçı ölkənin Azərbaycanla böyük müharibədən qaçması üçün uzağı, 6 ay vaxtı qalır; kürdlərin və katalonların referendumu ikinci "erməni dövləti"nin yaranmasına stimül yox, zərbə olacaq, çünki...

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Putin masallılı və bakılı oliqarxın "qələmini niyə qırıb"?

İddialar var ki, Rusiyada Mübariz Mənsimova ən yaxın iş adamı və "krişası" indi məhkəməyə verdiyi Vahid Ələkbərov olub; bəs nə dəyişib ki, indi tək-cə "Palmalı" rəhbəri deyil, "LUKOyl" prezidenti də hədəfə gəlib...

yazısı səh.5-də

Eldar Mahmudova "İŞİD-ə qoşulandan rüşvət alırdılar" ittihamı

yazısı səh.4-də

Ziya Məmmədov sahibkarın fermasını yağmaladı, özünü işə döydürdü

yazısı səh.6-da

"Yanıma gələn xanımlar sonradan daha da gözəlləşirlər" - Adnan Oktar "Yeni Musavat"a nələrlə danışdı...

yazısı səh.7-də

“İslam adı altında gizlənən qüvvələrin terroru müsəlmanlara qarşı ən böyük haqsızlıqdır” - Prezident İlham Əliyev

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev İstanbulda keçirilən “Türkiyə-Azərbaycan təmsalında İslam həmrəyliyi” konfransının iştirakçılara təbrik məktubu ünvanlayıb. APA-nın Türkiyə bürosunun məlumatına görə, məktubu Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı oxuyub.

Məktubda qeyd olunub ki, bu gün dünyanın müxtəlif yerlərində müsəlmanlar məzhəb ayrı-seçkiliyi, ekstremizm, dini radikalizm və terror kimi ciddi problemlərlə qarşılaşır və İslam adı altında gizlənən, dinimizlə heç bir əlaqəsi olmayan qüvvələr tərəfindən həyata keçirilən terror hadisələri müsəlmanlara qarşı ən böyük haqsızlıq, ədalətsizlikdir. “Bu gün dünyada törədilən terror hadisələri qurbanlarının əksəriyyəti də məzh müsəlmanlardır. İslam dünyasındakı müharibə və münaqişələrə rəvac verən məzhəb ayrı-seçkiliyinin, dini ekstremizm və terrorun, getdikcə güclənən islamofobiyanın, müxtəlif ölkələrdə müsəlmanların qətləmlərinin qarşısını almaq, İslam aləminin inkişafına və rifahına nail olmaq üçün İslam həmrəyliyi zamanın çağırışı və tələbidir. Şərqlə Qərbin qovşağında yerləşən qədim Azərbaycanda müxtəlif dinlərin, ayrı-ayrı mədəniyyətlərin nümayəndələri tarix boyu sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayıblar. 2016-cı ilin ölkəmizdə multikulturalizm ili, 2017-ci ilin isə İslam həmrəyliyi ili elan edilməsi bütün dünyada, xüsusilə İslam aləmində sülhə, dostluğa, qarşılıqlı hörmətə, birgə yaşayışa çağırış və töhfədir”.

I. Əliyev Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin İslam həmrəyliyinin ən gözəl nümunələrindən biri olduğunu qeyd edib, İstanbulda keçirilən konfransın İslam ölkələri arasında həmrəyliyin inkişafında önəmli rol oynayacağına inanacağını bildirib.

Rüfət Aslanlının müşaviri işdən çıxdı

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının müşaviri Rüfət Abbasov (MBNP) işdən çıxıb. Bu barədə fins.az-a Palatadan bildirilib. Məlumatla görə, R.Abbasov iyun ayından etibarən MBNP-dən ayrılıb, səbəb isə açıqlanmayıb.

Hazırda MBNP-nin müşaviri vəzifəsi vakant olaraq qalır.

Bundan əlavə, Nərgiz İbrahimova avqust ayından etibarən MBNP-nin ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə mütəxəssisi təyin edilib.

Xatırladaq ki, o, 2016-cı ilin may ayından etibarən bu vəzifəyə təyin edilmişdi.

Türkiyənin müdafiə naziri Azərbaycana gəlir

Türkiyə müdafiə naziri Nuruəddin Canikli Azərbaycana səfər edəcək. APA-nın məlumatına görə, səfər sentyabrın 28-nə planlaşdırılır. Səfər zamanı bir sıra rəsmi görüşlərin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Bassağlığı

Rauf Arifoğlu və “Yeni Müsavat” Media Qrupunun kollektivi doktor Ziya Əsədovun vəfatından kədərləndiyini bildirir, mərhumun ailəsinə, yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir.
Allah rəhmət eləsin!

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

“RoyalBank”ın vəzifəli şəxsləri barəsində yenidən cinayət işi başlanıb

Lisensiyası ləğv edilən “RoyalBank” ASC-nin 5 sayılı filialının sabiq müdiri Natiq Bayramov və filialın sabiq xəzinədarı Rövşən Qasimov barəsində yenidən cinayət işi açılıb.

APA-nın xəbərinə görə, N. Bayramov Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2 (mənimləmə: külli miqdarda olduqda), R. Qasimov barəsində isə 308.1-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

İş üzrə ibtidai istintaq yekunlaşaraq, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

Cinayət işi hakim Mail Bayramovun icraatında araşdırılacaq.

Məhkəmənin hazırlıq iclası sentyabrın 27-nə təyin edilib.

Xatırladaq ki, hər iki şəxs 2014-cü ildə eyni maddələr üzrə ittiham olunub. İttihamla görə, “RoyalBank” ASC-nin 5 sayılı filialının sabiq müdiri Natiq Bayramov öz qulluq mövqeyindən istifadə etməklə özünün əmlakını ələ keçirmək məqsədilə, Bakı şəhər sakinini aldadıb guya bankda

onun və arvadının adına ümumilikdə 72 min ABŞ dolları olmasında saxta əmanət kitabçasını təqdim etməklə külli miqdarda əmlakı ələ keçirib.

O, həmçinin eyni niyyətlə həmin şəxsi təkrarən aldadaraq 63 min manat pulu “RoyalBank” ASC-nin 5 sayılı filialının Bakı şəhərində yerləşən inzibati binasında almaqla dələduzluq et-

məkdə təqsirli bilinir.

Natiq Bayramov Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (külli miqdarda ziyan vurmaqla dələduzluq), Rövşən Qasimov 308.1-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) maddələri ilə ittiham edilib.

Onlar 2014-cü ildə saxlansa da, bir müddət sonra azadlığa buraxılıblar.

Çavuşoğlu kürd muxtariyyətinə hərbi müdaxiləni istisna etmədi

“İraqın kürd muxtariyyətinə keçirilən müstəqillik haqqında referendumu yox sayırıq”. «Trend»-in məlumatına görə, bunu Türkiyənin xarici işlər naziri Məvlud Çavuşoğlu bəyan edib.

Nazir qeyd edib: “Biz dostcasına tövsiyə də etdik, xəbərdarlıq da. Kürd muxtariyyəti “mən öz yolumla geyinməli” deyil, bizə qəbul olmalıdır”.

Hazırda İraqla sərhədin bağlanmadığını deyən M.Çavuşoğlu bildirib ki, sadəcə, nəzarət gücləndirilib:

“Müvafiq addımlar atacağıq. İndi bəzi məsələləri dəyərləndiririk. Halbuki biz həmişə onlara yardım etmişik. Səddam dönməndə də yardım etdik, İŞİD-ə qarşı da. Bu, bizim oradakı kürd qardaşlarımızla problemimizin olmadığını göstərir. Hərbi müdaxilə vəziyyətdə bağlıdır. Türkmən qardaşlarımıza qarşı hər hansı müdaxilə olsa, dərhal hərbi müdaxilə istisna deyir”.

Qeyd edək ki, sentyabrın 25-də Ərbildə İraqın kürd muxtariyyətinin müstəqilliyi haqqında referendum keçirilib. Türkiyə və İraq referendumun qanunsuz olduğunu, nəticələrini tanımayacağılarını bəyan ediblər.

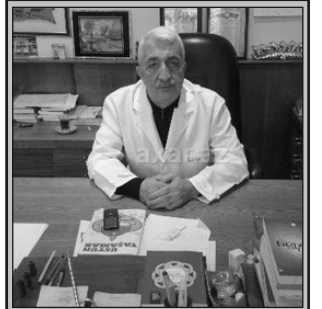
“Qarabağ” - “Roma” oyununun azarkeşləri stadiona xüsusi avtobuslarla pulsuz daşınacaq

Sentyabrın 27-də Çempionlar Liqasının qrup mərhələsi çərçivəsində Bakı Olimpiya Stadionunda keçiriləcək “Qarabağ” - “Roma” matçını izləyəcək biletli azarkeşlərin daşınması Bakı Nəqliyyat Agentliyi (BNA) tərəfindən ayrılan xüsusi ekspress xətt avtobusları vasitəsilə həyata keçiriləcək.

BNA-nın mətbuat katibi Mais Ağayev “APA-Economics”ə bildirib ki, oyun günü Bakı Olimpiya Stadionunun ərazisinə şəxsi nəqliyyat vasitələrinin, eləcə də taksini minik avtomobillərinin girişi tam olaraq məhdudlaşdırılacaq: “Bu səbəbdən də biletli azarkeşlərimizə Bakı Olimpiya Stadionuna rahat və vaxtında gəlmək üçün metrodan və ya Bakı Nəqliyyat Agentliyinin ayırdığı ekspress xətt avtobuslarından istifadə etmək tövsiyə edilir”.

Qurum rəsmisi bildirib ki, əvvəlcədən müəyyən edilən plana uyğun olaraq, biletli azarkeşlər saat 16:30-dan etibarən metronun “Qara Qarayev” stansiyasının qarşısından “X1 Express” xətti və metronun “Gənclik” stansiyasının qarşısından “X2 Express” xətti üzrə Bakı Olimpiya Stadionuna daşınacaq. “Mərasim bitdikdən sonra da azarkeşlər ekspress xətt avtobuslarla fasiləsiz və təhlükəsiz şəraitdə operativ şəkildə əvvəlcədən müəyyən olunmuş nöqtələrə - yəni, metronun “Qara Qarayev” və “Gənclik” stansiyalarına geri daşınacaq”, - deyir M. Ağayev qeyd edib.

Qeyd edək ki, biletli azarkeşlərin ekspress xətt avtobusları ilə Bakı Olimpiya Stadionuna, eləcə də əks istiqamətdə daşınması ödənişsiz həyata keçiriləcək.

Baş həkim ürəktutmadan vəfat etdi

Bakı şəhəri 5 sayılı Klinik Xəstəxanasının baş həkimi Ziya Əsədov vəfat edib.

APA-nın xəbərinə görə, Ziya Əsədov sentyabrın 25-də səhər saatlarında dünyasını dəyişib.

Onun gecə yatdığı, səhər yuxudan ayılmadığı bildirilir.

Səhiyyə Nazirliyindən APA-ya məlumatı təsdiqləyiblər. Məlumatla görə, 63 yaşlı Z.Əsədov dünən gecə saatlarında ürək tutmasından vəfat edib.

Z. Əsədovla bu gün günorta saat 15:00-da «Təzəpir» məscidində vida mərasimi keçiriləcək.

Qeyd edək ki, Ziya Əsədov görkəmli Azərbaycan şairi Bəxtiyar Vahabzadənin kürəkənidir.

Cinayət törədən yeniyetmələr üçün yeni cəza növü müəyyənəndirilir

Azərbaycanda yetkinlik yaşına çatmayanlarla bağlı yeni, daha yüngül cəza növlərinin tətbiq edilməsi təklif olunur.

APA-nın məlumatına görə, Azərbaycan prezidentinin təqdimatı ilə bununla bağlı Cinayət Məcəlləsinə (CM) yeni 90-1 maddəsinin (Yetkinlik yaşına çatmayanların cəzasının çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza növü ilə əvəz edilməsi) əlavə olunması təklif edilir.

Təklifə əsasən, böyük ictimai təhlükə törətməyən və ya az ağır cinayət törətməyə görə müəyyən müddətə azadlıqdan məhrum etmə növündə cəza çəkən yetkinlik yaşına çatmayan şəxsin cəzasını çəkdiyi dövrdə davranışını nəzərə alaraq, məhkəmə cəzanın çəkilməmiş hissəsinin bu məcəllənin 85.1-ci maddəsində (Yetkinlik yaşına çatmayanlara aşağıdakı cəza növləri təyin edilir: cərimə; ictimai işlər; islah işləri; müəyyən müddətə azadlıqdan məhrum etmə) nəzərdə tutulmuş istənilən daha yüngül cəza növü ilə əvəz edilə bilər. Bu halda şəxsin tamamilə və ya qismən əlavə cəzadan azad olunması mümkündür.

Yetkinlik yaşına çatmayanların cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza növü ilə əvəz edilməsi, cəza müddətinin ən azı dördüdə bir hissəsi çəkildikdən sonra tətbiq edilə bilər.

Layihə yaxın günlərdə ictimai dinləmələrdən keçdikdən sonra Milli məclisdə müzakirəyə çıxarılacaq.

Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin rəisi Mədət Quliyev Azərbaycanda son 5-6 il ərzində "reket jurnalistika" ilə məşğul olan insanların sayının çoxaldığını bildirib. DTX rəisi qeyd edib ki, "reket jurnalistika" ilə məşğul olanların sayı və nə işlərlə məşğul olduğunu hamı bilir: "Son 5-6 ildə bu kimi insanların sayı çoxalıb. Təbii ki, vaxtaşırı şəkildə onların qarşısı alınır".

Onu da qeyd edək ki, zaman-zaman "reket jurnalistika" ilə məşğul olan şəxslərə qarşı əməliyyatlar keçirilib, onlar həbs ediləblər. Məsələn, ötən ilin dekabr ayında DTX əməkdaşlarının keçirdiyi əməliyyat zamanı "Bizim dövr" qəzetinin baş redaktoru Surxay Əliyev və onun müavini Hikmət Nəcəfli həbs olunmuşdu. Hər iki şəxs "reket jurnalistika" ilə məşğul olaraq, müxtəlif əməllər törətməkdə təqsirləndirilirdilər.

Bu ilin iyun ayında isə DTX əməkdaşları Azərbaycan Nəşriyyatında əməliyyat keçirmişdilər. Əməliyyat nəticəsində "İrəvan Press" qəzetinin baş redaktoru Azər Abbasov hədə-qorxu yolu ilə tələb etmədə ittiham olunaraq saxlanılıb. Onun barəsində Səbəyel Rayon Məhkəməsi tərəfindən həbs-qətimkan tədbiri seçilib. A.Abbasovun da "reket jurnalistika" ilə məşğul olduğu bildirilib.

İndiki məqamda DTX rəisinin bu məsələ barədə fikir söyləməsi yeni həbs dalğasının başlayacağına işarədirmi?

"Yeni Müsavat"a danışan təhlükəsizlik üzrə ekspert Arzu Nağıyev bildirib ki, hazırkı məqamda bu məsələ aktual mövzuya çevrilib:

"Bir müddət öncə jurnalistlərin bir qismi peşə prinsip-

lərini kənara qoyub, əlavə işlərlə məşğul idilər. O demək deyil ki, həbs edilən jurnalistlərin hamısı hansısa siyasi əqidəsinə görə saxlanılıb. Başa düşürəm ki, elə insanlar var ki, onlar doğrudan da həbs olunmalı idilər. Yeni bu kimi məsələlər də var. Düşünürəm ki, "reket jurnalistika" bu gün çox aktual problemə çevrilib. Bu yolu tutub, öz jurnalist adına ləkə gətirən həqiqətən də çoxsaylı şəxslər var idi. Məhz buna görə də Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi səviyyəsində bu məsələnin qabardılması gözlənilən məsələdir. Jurnalistin normal dolanmalı olduğunu da başa düşürük. Ancaq bundan istifadə edib, başqa-başqa işlərlə məşğul olmaq doğru deyil. İndi də bəzi saytlar var ki, jurnalistika etikasından kənar fəaliyyətlə məşğuldurlar. Yeni hələ də bu sahədə reketçiliklə məşğul olan şəxslər var. Ona görə də cənab Mədət Quliyev məsələni qabardır".

Jurnalist Araşdırmaları Mərkəzinin sədri Seymur Verdizadə mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a söyləyib ki, reket jurnalistlərin həbsi media ictimaiyyətini narahat etməməlidir:

"Adından da göründüyü kimi, onlar reketçiliklə məşğuldurlar və bu adamların fəaliyyəti

"Reket jurnalist"lərin yeni həbs dalğası başlaya bilər

Ekspertlər hesab edirlər ki, jurnalist adına ləkə gətirən şəxslər ciddi cəzalandırılmalıdır

Seymur Verdizadə

üçün ləkədir. Bu şəxslər mətbuatın üz qarasıdır. Ona görə də onların həbsi hansısa söz və mətbuat azadlığına basqı kimi qiymətləndirilə bilməz. Hüquq-mühafizə orqanlarının vəzifəsi qanunankənər hərəkətlərə yol verən vətəndaşları cəzalandırmaq, onları qanuni fəaliyyətə dəvət etməkdir. Reketçilik də qanunsuzluq əməli olduğu üçün bu adamlara qarşı tədbirlərin görülməsi normaldır, bunu da alqışlayıram. Onu da

bildirmək istəyirəm ki, Azərbaycanda "reket jurnalistika-sı"nın çiçəklənməsində ləğv edilmiş MTN rəhbərliyinin özünəməxsus xidməti olub. Onların fəaliyyətlərini nəzərdən keçirən zaman açıq şəkildə gördük ki, burada xüsusi xidmət orqanlarının nəfəsi duyulur. Yeni bir çox hallarda bu adamlar xüsusi xidmət orqanları tərəfindən ötürülən məlumatları hansısa məmurları şantaj edirdilər. Eldar Mahmudov vəzifədən uzaqlaşdırıldıq-

dan sonra onun rəhbərlik etdiyi cinayətkar qrup da həbs edildi. Bununla da reketçiliklə məşğul olanların fəaliyyət alanı daraldı. Hazırda onların əsas simaları həbsdədir. Əgər bu təmizləmə prosesi başa çatmayıbsa, hələ də öz fəaliyyətin reketçilik ünsürlərinə meyilli olan jurnalistlərin həbsi ilə bağlı planlar varsa, burada narahatçılıq üçün əsas görmürəm".

Ekspert bildirib ki, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən "reket jurnalist"lərin hamısı həbs edilməyib: "Onlar hələ də xüsusilə də bölgələrdə vəzifəli şəxsləri, dövlət məmurlarını şantaj edib, jurnalistika adı ilə sərvət toplamaqla məşğuldurlar. Mətbuat Şurası bir zamanlar bu kimi şəxslərə qarşı effektiv mübarizə apardı. Lakin həmin şəxslər keçmiş MTN tərəfindən himayə edildikləri üçün onlara qarşı sərt tədbirlər görülmürdü. Bu gün isə Mədət Quliyev prosesdə tam şəffaf fəaliyyət göstərsə, qanunun

tələblərini yerinə yetirirsə, buna müsbət yanaşırıam. Yeni bütün sahələrdə reketçiliyin əleyhinəyəm. Mətbuatda olan reketlik isə birbaşa olaraq bizim maraqlarımıza toxunur. Sözə sadıq, zəhmətkeş jurnalistlər bundan əziyyət çəkirlər. Bəzən bu şəxslər "reket jurnalist"lərə görə öz peşələrini danmaq məcburiyyətində qalırlar. Bu baxımdan, jurnalistlərin özləri də aralarındakı reketləri təmizləməkdə maraqlı olmalıdırlar. Şəxsən mən dəfələrlə müxtəlif tədbirlərdə "reket jurnalist"lərin həbsi ilə bağlı dövlət qurumlarına çağırış etmişəm. Əgər hansısa "reket jurnalist"in həbsi gündəmdədirsə, onun həbsi üçün kifayət qədər dəlillər, sübutlar varsa, bunda qəbahət yoxdur. Hesab edirəm ki, bu prosesdə ictimaiyyət, vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələri dövlət qurumları ilə əməkdaşlıqdan çəkinməməlidirlər. Hər kəs öz əməlinə görə cavab verməlidir".

□ ƏLİ RAİS

Müxalifətin 2018 planları - prezidentliyə

iki namizəd irəli sürülüb

İqbal Ağazadə: "Müxalifətin problemi proseslərə düzgün yanaşılma və düzgün taktika aparılması sahəsindədir"

Azərbaycanda keçiriləcək növbəti prezident seçkisində iştirakla bağlı artıq bəzi partiyalar namizədlərini elan ediblər. Prezidentliyə namizədini ilk irəli sürən Müsavat Partiyasıdır. Müsavat Partiyası 2014-cü ilin 27 sentyabrında keçirdiyi qurultayda lideri İsa Qəmbərin 2018-ci il prezident seçkilərinə namizədliyini irəli sürmək qərarı verib. Qərar hələ qüvvədədir və böyük ehtimalla forsmajor nə isə baş verməyə, Müsavat seçkiyə İsa Qəmbərin namizədilə qatılacaq.

Namizədini irəli sürən ikinci partiya Vətəndaş və İnkişaf Partiyasıdır. Bu partiya 2017-ci il mayın 28-də keçirdiyi qurultayında sədri Əli Əliyevin növbəti prezident seçkilərində namizədliyini irəli sürəcəyini rəsmiləşdirib.

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı isə bir müddət əvvəl bildirib ki, prezident seçkilərində namizədliyini irəli sürəcək. Partiyanın hələ ki rəsmi qərarı olmasa da Tural Abbaslı mövqeyində qəti olduğunu deyib.

Digər partiyaların isə hələ ki namizəd irəli sürməklə bağlı qərarları yoxdur. Onların sədrlərinin özlərinin şəxsi mövqeyinə gəlincə, KXCP sədri Mirmahmud Mirəlioğlu bildirib ki, rəhbərlik etdiyi partiyada prezident seçkiləri və namizəd məsələsi hələ müzakirə olunmayıb: "Müzakirələr olacaq. Seçkidə iştirakla bağlı qərar verməyə partiyanın qurultayının və Ali Məclisinin də səlahiyyəti var".

"İndiyə qədər prezidentliyə namizəd olmayan M.Mirə-

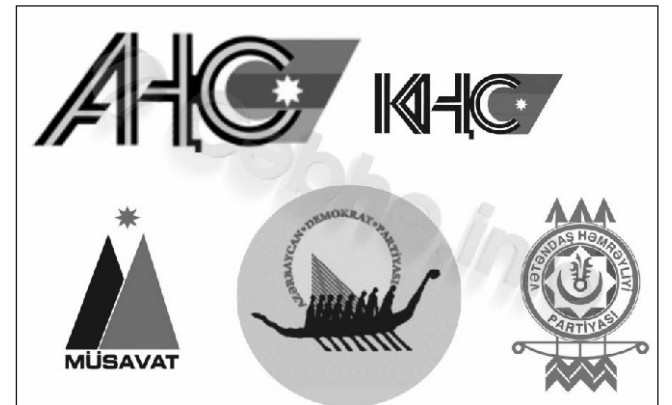
lioğlunun bu dəfəki seçkidə namizədliyinin irəli sürülməsi gözlənilirmi?" sualına **KXCP sədri belə cavab verib:** "Seçkilərdə namizədliyimin irəli sürülməsi dəfələrlə müzakirə mövzusu olub. 2003-cü ildə, 2008-ci ildə namizədliyim irəli sürülüb, lakin özüm razı olmamışam. Hesab eləmişəm ki, silahdaşlarım bu məsələdə bir az tələsirlər və sair. Zaman da göstərib ki, mənim mövqeyim doğrudur. İnşallah, gələn illərdə baxarıq. Vəziyyətdən asılı olaraq qərarımız olar".

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə bildirib ki, rəhbərlik etdiyi partiyanın prezident seçkilərində iştirakını və namizədini müəyyənləşdirməyi qurultay həll edir. Nizamnaməyə görə,

Ümid Partiyasının qurultayı gələn il keçirilməlidir: "Ona görə də biz seçkiyə siyasi partiya kimi hazırlaşırıq. Amma iştirak və namizədlə bağlı qərarı gələn il keçiriləcək qurultay verəcək. Qurultay nə qərar verəcəksə, ona uyğun hərəkət edəcəyik".

İ.Ağazadə qeyd edib ki, müxalifətin problemi vahid namizəd və ya namizəd bolluğu məsələsi deyil. Müxalifətin problemi proseslərə düzgün yanaşılma və düzgün taktika aparılması sahəsindədir: "Çox namizəd də ola bilər, ələ-ələ verib demokratik seçki üçün çalışmaq olar. Vahid namizəd də olar, lakin hər kəs vahid namizədi ortada buraxar və yanlış taktika nəticəsində demokratik seçkiyə heç bir xeyir olmaz".

AXP sədri Pənah Hüseyn də hələlik seçkilərlə bağlı müzakirə aparmadıklarını bildirib. Şəxsən özünün namizədliyini irəli sürüb-sürməmək barədə isə düşünmədiyini deyib: "AXP-də prezident seçkiləri ilə bağlı müzakirə aparılmır. Hələlik bu seçkilər və orada iştirakımızla bağlı deyə biləcəyimiz bir şey yoxdur. Əgər yaxın gələcək-

də dəyişən nə isə olarsa, o zaman bu barədə media vasitəsilə ictimaiyyətə məlumat verəcəyik. Hansısa partiyaların indi namizədlərini irəli sürməsinə gəlincə, hər bir partiyanın özünün taktikası var".

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu isə bildirib ki, namizədliyini indidən irəli sürülməsinin tərəfdarı deyil: "Prezidentliyə namizədliyi seçki kampaniyası başlayanda da vermək olar. Çünki o zaman situasiya aydın olacaq və bu situasiyaya uyğun da namizədliyi irəli sürmək və ya sürməmək olar. Ona görə də biz seçkidə namizədliyimizlə bağlı indidən qərar vermək istəmirik. Gözləyəcəyik, görək hadisələr necə inkişaf edir. Atacağımız addımlar iqtidarın davranışından da asılı olacaq".

S.Cəlaloğlu hesab edir ki, müxalifətin vahid namizədlə seçkiyə getməsi bugünkü vəziyyətdən yanaşıqda müm-

kün görünür. Bunun da bir sıra səbəbləri var. Kim ki, vahid namizəd olmaq istəyir, gerek vahid namizəd psixologiyasına malik olsun, hər kəsə eyni yanaşsın, öz partiyası ilə digərlərinin arasında fərq qoymasın. Azərbaycanda müxalifətin vahid namizədi olmaq istəyən şəxslərin isə nə davranışları, nə düşüncələri, nə xarakterləri onların vahid namizəd olmasına imkan vermir.

AMİP-də də hələ ki prezidentliyə namizəd məsələsi müzakirə edilmir. Bu barədə məlumat verən AMİP katibi Əli Orucov deyib ki, AMİP-in Etibar Məmmədov kimi nüfuzlu lideri var, Etibar Məmmədov seçkidə iştirak etmək istədiyi halda partiya onun namizədliyini irəli sürəcək. Lakin hələ Etibar Məmmədov belə bir istəyinin olub-olmadığını bildirməyib.

□ E.SEYİDAĞA

Azərbaycandan 900 vətəndaş İŞİD terror təşkilatına qoşulub. Bu barədə açıqlama verən Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin rəisi, general-leytenant Mədət Quliyev onlardan 85 nəfərin hazırda həbsdə olduğunu deyib: "195 nəfər isə vətəndaşlıqdan çıxarılib".

DTX rəisi bildirib ki, müəyyən azərbaycanlılar İŞİD-in qara təbliğatına inanıb, onlara qoşulublar. General-leytenantın sözlərinə görə, bəziləri ailələri ilə ora gedib və orda uşaqları olub: "Təbii ki, o uşaqların da orda olması faktları var. Bizə məlumat daxil oldu ki, 300-ə yaxın azərbaycanlı orda döyüşlərdə həlak olub. Hazırda bizim əməkdaş İraqdadır və biz bu məlumatın doğru olub-olmadığını araşdırırıq".

Ötən həftə məlum oldu ki, Bağdaddakı sığınacaqılardan birində 2-3 yaşlı Abdulla və Xədicə adlı bacı-qardaş məskunlaşmış. Onları RT telekanalının əməkdaşları tapıblar və videoya çəkiblər. Uşaqlar özləri haqqında heç nə bilmirlər. Onları sentyabrın 12-də Təl-Aferdən Bağdada aparıblar. Sonra məlum olub ki, Abdulla və Xədicə İraq sığınacaqılarda olan yeganə azərbaycanlı uşaqlar deyil. İraq ərazisində Azərbaycanlı İŞİD yaraqlılarının xeyli sayda uşaqları və qadınları var. Hazırda azərbaycanlı diplomatlar qısa müddətdə həmin qadın və uşaqların Azərbaycana qaytarılması üzərində işləyirlər.

Təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert İlham İsmayıl deyir ki, Mədət Quliyevin açıqladığı rəqəmlər dəqiqdir:

"Bu cür informasiyalar da-

Eldar Mahmudova "İŞİD-ə qoşulanlardan rüşvət alırdılar" ittihamı

DTX rəisi 900 azərbaycanlı terrorçunun 300-ünün döyüşlərdə öldürüldüyünü açıqladı

İlham İsmayıl sabiq nazirin çetəsini terror şəbəkəsinə qoşulanlardan rüşvət almaqda suçladı

ha çox xüsusi xidmət orqanının rəhbərinə və ölkə başçısına məlum olur".

İlham İsmayıl deyir ki, azərbaycanlıların İŞİD-ə qoşulma prosesi 2011-12-ci illəri əhatə edib: "İlkin dövrdə vəziyyət fərqli idi - şiə, sünni məzhəbinə baxmadan guya İslam dəyərlərini qorumaq iddiası ilə Suriyaya və İraqa axışdırdılar. Yəni proses "ərəb baharı"ndan sonra start götürdü".

Arzu Nağıyev: "Müvafiq ardıcıl tədbirlər öz bəhrəsini verməkdədir"

İsmayıl çox maraqlı bir məqama da toxunub: "İkinci amil odur ki, o dövrdə ləğv olunmuş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi (MTN) bu məsələ ilə ciddi məş-

ğul olmurdu. Əksinə, ora gədənlərdən rüşvət alıb adlarını gizlədirdilər. Ona görə Azərbaycan kimi ölkədən 900 nəfərin İŞİD-ə qoşulması çox böyük rəqəmdir. Uzun müddət bu proses ləğv olunmuş MTN-in nəzarətindən kənar olub. Əksəriyyət Azərbaycanın şimal rayonlarında və Sumqayıtda radikal dindarların güclü şəbəkəsinin olduğunu bildirdi, onların hətta avtobusla Suriyaya adam göndərdikləri də məlum idi. Ölənlərin sayının 300 nəfər olduğu da şübhə doğurmur, çünki Azərbaycan tərəfi Türkiyə hökuməti ilə bu məsələdə informasiya əməkdaşlığı edir. Amma 900 nəfərin içində ailəli olanları da nəzərə almaq vacibdir, həmin qadınların terror aksiyalarında iştirak etməsi müəyyənleşməyə belə. Təbii ki, onların filtrasiyadan keçməsi lazımdır".

İsmayıl qeyd edib ki, İŞİD-in məğlubiyətindən sonra həmin ölkələrə gedən azərbaycanlıların hamısı olmasa da, geri qayıdınları olacaq.

Sabiq təhlükəsizlik zabiti bir məqama da diqqət çəkib: "DTX nümayəndəsinin həmin ölkələrdə olması, əməliyyat şəraitinə nəzarət edildiyini ortaya qoyur".

Qeyd edək ki, hazırda bir çox dünya ölkələri məhz Yaxın Şərqdəki qanlı müharibəyə qoşulan vətəndaşlarla bağlı ciddi narahatlığını ortaya qoyub. Avropa ölkələri isə Türkiyə ilə birlikdə radikal terror qruplarına qoşulan vətəndaşların müəyyən edilməsi ilə bağlı şəbəkə yaradıb. Təhlükəsizlik və kəşfiyyat qurumlarının koordinasiyası ilə qurulan bu şəbəkə terrorçu qruplara qoşulan şəxslərin müəyyən olunması və onlarla bağlı məlumat bankının hazırlanmasını təmin edir.

Sabiq təhlükəsizlik zabiti, ekspert Arzu Nağıyev də DTX rəisinin açıqladığı rəqəmlərin dəqiq olması qənaətinə deyir: "DTX rəisi dedi ki, İŞİD-in tərkibində 900 nəfərə qədər vətəndaşımız var. Əvvəllər onların qarşısının alınmasında problemlər olsa da, artıq uğurlu addımlar da var. Maarifləndirmə işi geniş şəkildə aparılır, sosial şəbəkələrə də müəyyən nəzarət var. Həmin şəxslərin cəlb etməsinə necə baş tutması da aydınlaşdırılıb, qarşısı alınır. Profilaktik tədbirlər, bütün istiqamətlərdə daimi və planlı şəkildə aparılır".

□ E.HÜSEYNOV

"Ömürlüklər" azad ediləcəkmə - ekspertlərdən fərqli yanaşma

Mirvari Qəhrəmanlı: "Qohumlar çalışıb göstərməlidirlər ki, bu adamlar cəmiyyət üçün qorxulu deyil"

Əkrəm Həsənov: "Bunun dövlət büdcəsinə ancaq xeyri var"

Azərbaycanda ömürlük azadlıqdan məhrum etmə cəzası alanlarla bağlı güzəştlər tətbiq edilməsi təklif edilir. APA-nın məlumatına görə, bununla bağlı Azərbaycan prezidentinin təqdimatı ilə Cinayət Məcəlləsinin (CM) 76-cı maddəsinə (Cəzadan şərti olaraq vaxtından əvvəl azad etmə) yeni 4-1 bəndinin əlavə edilməsi təklif olunur.

Yeni bəndə görə, ömürlük azadlıqdan məhrum etmə növündə cəza çəkən şəxsin bu məcəllənin 57.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada cəzadan şərti olaraq vaxtından əvvəl azad edilməsi zamanı onun cəza çəkdiyi dövrün son beş ili ərzində cəzanın çəkilməsi qaydalarına əməl edilməsi halları nəzərə alınır.

Yeni layihə yaxın günlərdə ictimai dinləmələrdən keçdikdən sonra Milli Məclisdə müzakirəyə çıxarılaçaq.

Hüquq müdafiəçisi Mirvari Qəhrəmanlı mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a bildirib ki, burada bir çox nüanslar var: "Həbsxana həyatı ondan ibarətdir ki, insanların bəzi əməlləri islah olunsun. Onların əvəzinə söz verə bilməyək ki, bu şəxslər cəmiyyət üçün təhlükəlidir, yoxsa deyil. Çünki bəzən həbsxana in-

sanları daha da ağır hala salır. Nəticədə insanlarda intiqam hissi formalaşır və digər bu kimi proseslər baş verir. Heç kim deyə bilməz ki, OMON-çular cəmiyyət üçün təhlükəlidir, yoxsa yox. Bir məsələ də var ki, bu şəxslərin işini gündəmə gətirmək üçün ilk olaraq onların ailələri, vəkilləri addım atmalıdırlar. Həsənov deyir ki, məsələni yenidən gündəmə gətirməkdə ilk növbədə ailələr, vəkillər maraqlı olmalıdırlar. Ya mətbuat konfransı keçirsinlər, ya Əfv Komissiyasına müraciət etsinlər. Əgər belə olarsa, OMON-çular üçün yüngülləşdirici nə isə etmək olar. Baxın, Ədliyyə Nazirliyi yanında İctimai Komitə var. Ora nə üçün müraciət etmirlər? Bu da çətinidir? Qohumlar çalışıb göstərməlidirlər ki, bu adamlar cəmiyyət üçün qorxulu de-

yil. Bizə müraciət edilməyəndə, kimse yaxına durmayanda məsələni necə qaldıraç? İlk növbədə ömürlük məhbussun azadlığa çıxmasını arzulayan şəxs olmalıdır ki, hüquq müdafiəçisi də işə qarşı olsun. Əfv Komissiyasına verilən siyahıda onların da adı qeyd olunur. Ancaq bunun ərsasında dayanmaq, müraciətləri davamlı etmək lazımdır. Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, təəssüf ki, bunu görmü-

rük".

Əfv Komissiyasının üzvü Əliməmməd Nuriyev "Yeni Müsavat"a hansı güzəştlərin tətbiq ediləcəyi barədə danışıb: "Bu, hüquqi imkanın tanınmasıdır. O demək deyil ki, mütləq şəkildə azad edilməlidir. Hər bir halda fərdi qiymətləndirmə aparmaq lazımdır və daha sonra prosesdə qərarlar qəbul olunacaq. Onsuz da indi də ömürlük azadlıqdan məhrum edilənlər 10 il keçəndən sonra əfv

konkret nə isə söyləyə bilməyər". **Hüquqşünas Əkrəm Həsənov deyir ki, dəyişikliklər qəbul olunarsa, Azərbaycanın cəzaçəkmə yerlərində sıxlıq aradan qalxacaq.**

"Azərbaycanın Cinayət Məcəlləsi digər dövlətlərin müvafiq məcəlləsi ilə müqayisədə çox sərttir. 200-300 manata görə vətəndaş məhkum edilir, 7-8 ilni dəmir barmaqlıqlar arxasında keçirməli olurdu. Halbuki, belə bir cəza siyasəti dövlətə də, vətəndaşa da ziyan vurmaqdan başqa məqsəd daşmır" - deyir hüquqşünas bildirib.

Hüquqşünas deyib ki, həbs əvəzinə cərimələrin artırılmasını düzgün hesab edir: "Bunun dövlət büdcəsinə ancaq xeyri var. Digər tərəfdən də bu hallar korrupsiya cinayətlərinin də qarşısını alacaq. Xırda cinayətlərə görə çox sərt cəzalar olmalı deyil. Azərbaycanda həbsxanalar, cəzaçəkmə müəssisələri heç vaxt olmadığı qədər məhkumlarla doldurulub. Əlbəttə ki, həbsxanaların, cəzaçəkmə yerlərinin boşaldılmasına çox böyük ehtiyac var. Bu baxımdan, təklif olunan dəyişikliklər təqdirləyicidir".

Qeyd edək ki, Azərbaycanda hər yüz min nəfərə 274 məhkum düşür. Gürcüstanda hər yüz min nəfərə 228, Ermənistanda hər yüz min nəfərə 132 məhkum düşür. Ümumiyyətlə, adambaşına düşən məhkum sayına görə ölkəmiz Avropada 4-cü yeri tutur.

□ Əli RAİS, □ EİSƏN MƏMMƏDƏLİYEV

Azərbaycanlı milyarder, "Palmali" şirkətlər qrupunun sahibi Mübariz Mənsimovun biznesi ciddi böhran yaşayır. Virtualaz.org xəbər verir ki, milyarder vaxtilə ona sürətlə varlanmağa imkan yaradan "yağlı tikədən"-Rusiya neftinin daşınmasından məhrum edilib. Və ehtimal edilir ki, bu, şəxsən prezident Vladimir Putinin göstərişi ilə baş verib.

Xatırladaq ki, bugünlərdə Mənsimovun Türkiyədə fəaliyyətdə olan "Palmali Denizçilik" şirkətinin Rusiyanın "LUKOyl" şirkətinin neft treydingi ilə məşğul olan törəmə şirkəti "Litasco"-nun əleyhinə London məhkəməsində təzminat iddiası qaldırdığı məlum olub. İddiaya əsasən, Mənsimov Vahid Ələkbərovun şirkətindən 2 milyard dollar təzminat tələb edir. Səbəb isə budur ki, bir neçə il əvvəl "Palmali" şirkəti "Litasco" ilə neftin daşınmasına dair uzunmüddətli müqavilə bağlayıb.

Müqavilənin ona para gətirəcəyindən əmin olan Mənsimov özünün tanker

həmyerli olmasından savaşı, digər bazar iştirakçılarından heç bir üstünlüyü olmayıb. İlk dövrə "Palmali" "LUKOyl"un neftini Həştərxandan Xəzər vasitəsilə İrana çatdırırdı. Bu neft daxili ehtiyaclar üçün istifadə edilirdi. İran körfəzinin cənub limanlarından alınan yerli yanacaq isə "LUKOyl"un qərblə alıcılarına göndərilirdi. İlk dövrlərdə "Palmali"yə məxsus gəmilər ayda 300 min ton neft daşıyırdı. Amma tezliklə Mənsimov dəniz daşımalarını genişləndirdi. 2003-cü ildə "Palmali" donanması artıq 45 gəmidən ibarət idi. 2006-cı ilin aprelində "Palmali" "LUKOyl"dan 270 mln.

Ərdoğan və Putinin görüşəcəyi vaxt bilindi

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyip Ərdoğan və Rusiya prezidenti Vladimir Putin arasında telefon danışığı olub. APA-nın "CNN Türk"ə istinadən verdiyi xəbərə görə, tərəflər ikitərəfli danışıqlar və regional problemləri müzakirə ediblər. Prezidentlər Suriya probleminin həllinə dair Astana prosesi və İraqın şimalındakı referendum barədə fikir mübadiləsi apararaq hər ikili dövlətin ərazi bütövlüyünə tərəfdar olduqlarını vurğulayıblar.

Telefon danışığında sentyabrın 28-də Ankarada görüşməklə bağlı razılıq əldə edilib. Türkiyə prezidentinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, görüşdə gündəmdəki məsələlər başda olmaqla, ikitərəfli münasibətlər və regional məsələlərin geniş şəkildə müzakirəsi gözlənilir.

Axi bu Rusiya bizim kongresimizdən nə istəyir?..

Hüseynbala SƏLİMOV

Biz azərbaycanlılar, xüsusən də hakimiyyət mənsuqlarımız Azərbaycan-Rusiya münasibətlərindəki problemləri nə qədər görməməyə çalışsaq da, onlar əskilib-kiçilmir, əksinə, ildən-ildə bir az da kəskinləşir və çılpaq xarakter alırlar...

Budur, ümid edilirdi ki, növbəti məhkəmə instansiyası ÜAK-la bağlı daha ədalətli qərar qəbul edəcək. Amma olmadı, o da aşağı instansiyanın qərarını qüvvədə saxladı. Ardınca da qayıdıb dedilər ki, Azərbaycanla Rusiya arasındakı münasibətlər "strateji" xarakter daşıyır və bu cür kiçik məsələlər bu münasibətlərə kölgə sala bilməz...

Əvvəllər də yazmışam və indi də təkrar edərdim ki, mümkündür ki, elə həqiqətən də bir struktur kimi ÜAK-ın içində hansısa nöqsanlar var, ən azı ona görə ki, biz azərbaycanlılar olan yerdə mümkün deyil ki, hansısa bir əmma olmasın. Amma bütövlükdə Rusiya məhkəmələrinin qərarı tam əbsurdur və məntiqlə yozula bilmir.

Məsələ də bundadır ki, Rusiyada milyonlarla azərbaycanlı yaşayır və yerli qanunlara təşkilatlanmaq hüququ verir. İndi də ÜAK olmasın, digər bir struktur olsun, azərbaycanlılar onsuz da bir struktur yaradacaq və daha düzgün olmazdımı ki, Kongresə öz işini yenidən qurmaq imkanı verilsin?

Olardı. Amma gəl ki, etmirlər. Görünür, ÜAK tamamilə Rusiyanın müvafiq strukturlarının əlində deyil, ona görə də ona bir az yad kimi baxırlar və bir təşkilatı da müəyyən mənada özünükləşdirmək istəyirlər, çünki rus siyasətinin bir ciddi qaydası var: "doveryay, no proveryay!"...

Məsələn, biz "erməni diasporu" deyirik, amma Rusiyadakı erməni diasporu da elə Ermənistanın özü kimi bir şeydir, Moskvanın müvafiq strukturlarının əlində bir alətdir. Yada salaq ki, əvvəllər, özü də çox yaxın keçmişdə Moskvanın sərəncamında hər bir keçmiş sovet ölkəsini qorxutmaq üçün bir siyasi "puqalo" vardı. Bunlar ya öz ölkəsində devrilmiş və Moskvaya qaçmağa məcbur olmuş dövlət başçıları və ya çox yüksək rütbəli məmurlar olurdu, yaxud da ki, rus mühitində təşkil olunmuş "siyasi kondensat"lar kimi təzahür edirdi.

Sonradan münasibət bir az dəyişdi. Ssenarilərə müəyyən düzəlişlər edildi. Daha açıq şəkildə "siyasi puqalo"lar saxlamağa ehtiyac olmadı, əvəzində diqqət Rusiyada məskunlaşan və müxtəlif respublikaları təmsil edən insanlara və onların yaratdıqları təşkilatlara yönəldi, Rusiya bunlardan "dəyənək" kimi istifadə etməyə başladı. İndi mümkündür ki, ÜAK ətrafında yaşayanlar da bununla bağlıdır, Rusiya orada yaşayan azərbaycanlılardan özünə ikinci vətən kimi deyil, lap birinci vətən kimi baxmağı və Rusiyanın maraqlarını öne çəkməyi tələb edir...

Ümumi halda götürüldükdə isə, Rusiya-Azərbaycan münasibətlərində yetərinə düynülü nöqtələr var. Bəli, biz hər şeyi adi ilə çağıra bilmir və bir növ siyasətbazlıq edirik, çünki siyasətdə hər şeyi öz adı ilə çəkməyin fəsadları da ola bilər. Məsələn, qonşu Gürcüstan bunu etdi və bundan nə alındı, - bunu hamınız bilirsiniz...

Bəli, on illərdir ki, Rusiya Ermənistanı bizə müstəqil və öz iradəsi olan dövlət kimi sıyıdır. Biz də Moskvaya deyə bilmirik ki, Qarabağın işğalının arxasında sən dayanmısan və sən olmasan, biz bu məsələni bir həftəyə həll edərdik, hətta bəlkə də bu problem heç yerli-dibli olmazdı, çünki ermənilərin Qafqaza gəlişi də bilavasitə Rusiya imperiyasının işidi və biz bunu gözəl bilirik...

Amma ki, bütün bunları ruslara deyə bilmirik və səbəbini də bir az əvvəldə dedim. Həm də "Siyasət mümkün olanın sənətidir" - deyiblər. Bununla heç kim mübahisə etmir. Amma hələ M. Veber yazırdı ki, əsl siyasətçi mümkün olanın çərçivələrinin əsiri olmamalıdır və həmin bu çərçivələri daim genişləndirməyə çalışmalıdır.

Həm də vacib deyil ki, bir millətin hamısı siyasətçi olsun. Bəli, dövlət ierarxiyasında elə adamlar var ki, onlar hər şeyi açıq deyə bilmirlər, ona görə ki, bunun ölkə üçün böyük fəsadları ola bilər. Amma başqaları bunu deyə bilər və deməlidirlər də... Bir ara məhz belə də olurdu və o şeyləri ki, hakimiyyət mənsuqları deyə bilmirdi, onları müxalifətçilər dilə gətirirdi.

İndi isə bunlar yoxdur. Ona görə ki, hamı ya dönüb hakimiyyət olub, ya da daha "müxalifətçilik yetər!" deyib, qırağa çəkilibdir. Fəqət, siyasətin qırağı olsa da, vətənin qırağı olmur, çünki vətənin elə aşağısı-yuxarısı, sağı-solu da eyni şeydir - Vətəndir...

Putin masallılı və bakılı

oliqarxın "qələmini niyə qırıb"?

İddialar var ki, Rusiyada Mübariz Mənsimova ən yaxın iş adamı və "krişası" indi məhkəməyə verdiyi Vahid Ələkbərov olub; bəs nə dəyişib ki, indi təkçə "Palmali" rəhbəri deyil, "LUKOyl" prezidenti də hədəfə gəlib...

donanmasını genişləndirib, 360 milyon dollara bir neçə "Armada" tipli tanker inşa etdirib. Lakin indi "LUKOyl" neft daşımaları ilə məşğul olmaq üçün öz şirkətini qurur, "Litasco"nu isə satışa çıxarıb. Bununla da "Palmali" şirkət "LUKOyl" un hasil etdiyi nefti daşımaqdan məhrum olub. Nəticədə Mənsimov "Litasco"nu "Palmali" ilə bağlanmış müqavilənin şərtlərini pozmaqda günahlandıraraq məhkəməyə müraciət edib.

"Palmali" Rusiyanın "LUKOyl" və "Rosneft" neft şirkətləri ilə uzun illərdir ki, əməkdaşlıq edirdi. Rusiyanın "LUKOyl" şirkəti ilə müqavilə 1998-ci ildə imzalanıb. Məlumatlara görə, Mənsimovun iş həyatındakı uğurlarında "LUKOyl" şirkəti ilə imzalanan müqavilənin rolu böyük olub. Belə ki, "LUKOyl"la 1998-ci ildə müqavilə imzalanarkən Mənsimovun Vahid Ələkbərovla

Mübariz Mənsimov

Vahid Ələkbərov

dollara buzqıran tipli 10 tanker aldı. Bir neçə il əvvəl "LUKOyl" şirkəti Xəzərin şimalında dəniz karbohidrogen yatağının obyektlərinin işlənməsi üçün yük keçid kranına malik nəqliyyat-qaşdırma barjının layihəsinin hazırlanması və inşası üzrə tender elan etmişdi. Tenderi "Palmali" şirkəti qazandı və bu o zaman Rusiyanın biznes elitasında "yerliçilik" kimi ciddi əks-reaksiya doğurdu. Doğrudur, Mənsimov müsahibələrinin birində deyib ki, V.Ələkbə-

rovla yalnız "LUKOyl"la işləməyə başlayandan üç il sonra tanış olub: **"Yerli kimi onunla fəxr edirəm, amma heç vaxt ondan heç nə xahiş etməmişəm"**. Bununla belə, iddialar var ki, Rusiyada Mənsimova ən yaxın iş adamı və "krişası" bir vaxtlar məhz Vahid Ələkbərov olub.

Qeyd edək ki, V.Ələkbərovun Kremlə mövqelərinin zəiflədiyi barədə xəbərlər intensivləşib. İddialar var ki, Putinin yaxın ətrafı V.Ələkbərovun işdən uzaq-

laşdırılmasını istəyir. Vahid Ələkbərovla Mənsimovun məhkəmə çekişməsinə isə səbəb "LUKOyl"dan çox Rusiya hakimiyyətidir.

Azərbaycanlı oliqarxın Putinlə münasibətlərinin niyə korlandığı haqda heç nə deyilmir. Mənsimovun Kremlin hədəfinə niyə gəldiyi barədə müxtəlif versiyalar irəli sürmək olar. Məsələn, "AST" Şirkətlər Qrupunun prezidenti Telman İsmayılovun Rusiyadan didərgin salınmasının səbəbini hansısa əyləncə mərkəzində Putin haqqında xoşagəlməz sözlər söyləməsi ilə izah edirlər. Putin bu kimi "oşibka"ları bağışlamır. Üstəlik, Rusiyada hakimiyyət - oliqarxiya münasibətlərinin daha bir özünəməxsusluğu var. Hakimiyyət oliqarxların qazandığı pulardan Rusiya dövlətinə və əhaliyə də nəşə xərclədir, bəzi iri sosial projətləri hətta onların büdcəsinə "yükleyir". Putinin adamları Telman İsmayılova da "cəza kimi" bu tipli bir neçə projekt təklif etsələr də, oliqarx razılaşmamışdı və bu səbəbdən indi həbsi belə gündəmə gəlib.

Hazırda Mənsimovun da böyük miqdarda kredit borcları olduğu iddia olunur. Bildirilir ki, o, turizm sektorundakı aktivlərini satararaq fəaliyyətini ancaq neft daşımaları ilə məhdudlaşdırmağa hazırlaşır. Az inandırıcı olsa da, bəzi mənbələr Mənsimovun SOCAR neftinin daşınmasından da kənarlaşdırılacağına iddia edir.

□ "YM"

Ziya Məmmədov

Ucar rayonu Qazyan kənd sakini, sahibkar Əhmədov Fərzal Əhməd oğlu redaksiyamıza müraciət edərək, sabiq nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun ona qırx min manat borcunun olduğunu bildirib. Şikayətçi sabiq nazirin borcu vermədiyini və öyrədilmiş adamları vasitəsilə onu döydürdüyünü söyləyib.

Sahibkar Z.Məmmədovun ona olan borcundan 60 min manatı ödədiyini, qalanından isə imtina etdiyini qeyd edib: "Ziya Məmmədov fermamı saxtakarlıq yolu ilə aldadıb ələ keçirib. Bu azmış kimi, 40.000 manat borcunu qaldığı pulu verməmək üçün məni öyrədilmiş adamlar vasitəsilə döydürdü. Ucar rayonunun Qazyan kəndində yaşayıram. Kənddə sovet dövründən qalma fermamı özəlləşdirib almışdım. Burada 150 baş iri buynuzlu mal-qara və 600 baş qoyun saxlayırdım. 2014-cü ildə Ziya Məmmədov adamlarını göndərdi ki, fermamı mənə satmalısın. Mən razı olmadım. Ancaq həmin vaxt Ucarın icra başçısı Yaşar Məmmədov (Ziya Məmmədovun qohumu, hazırda Qubanın icra başçısı) və mənimlə eyni kənddə yaşayan icra başçısının müavini Vaqif Mehdiyev (hazırda da həmin vəzifədə işləyir) mənə çox hədə-qorxu gəldilər ki, sən bu fermamı Ziya Məmmədova satmalısın, əks təqdirdə, əlindən alınacaq,

sənə də pul verilməyəcək. Hətta icra başçısının müavini Vaqif Mehdiyev mənə dedi ki, 150.000 manata satsan, onun 10.000 manatı mənimdir. Həmin vaxt Ziya Məmmədov Ucar rayonunun "ağası" hesab olunurdu. Buna görə qorxub razılaşdım. Ziya Məmmədovla ilk dəfə 150.000 manata razılaşsaq da, sənədləşdirmə vaxtı mənə dedilər ki, sənə 100.000 manat pul veriləcək, özün də fermada müdir işləyəsən. Sənədləşdirmə zamanı mənə cəmi 20.000 manat pul verdilər, fermada da müdir işləyəsi olmadım. Sonra isə 2000-3000 olmaqla hissə-hissə pulumu verdilər. 40.000 manat borclu qaldılar. Fermanın əhatəsində olan torpaqları da saxtakarlıqla ələ keçirdilər. Hətta Qazyan bələdiyyəsindən 15 illik icarə ilə əlavə götürdüyüm 10 hektar torpaqdan da məni zorla imtina etdirdilər, onu da aldılar. "40.000 manat pulu verəcəyik" deyər-dəyər məni süründürməçiliyə məruz qoyublar. Ferma və

Ziya Məmmədov borclu olduğu sahibkarı döydürdü

Sabiq nazir yerlisi olan iş adamının fermasını əlindən aldı, 40 min manat borcunu isə ödəmir; **Fərzal Əhmədov:** "Ziya Məmmədovla ilk dəfə 150.000 manata razılaşsaq da, sənədləşdirmə vaxtı mənə dedilər ki, sənə 100.000 manat pul veriləcək" ...

Fərzal Əhmədov

100 hektardan çox torpaq sahələri Ziya Məmmədovun Emin Eminov adlı qohumunun adına sənədləşdirilib".

F.Əhmədov döyülməsi ilə bağlı şikayət etdiyini də bildirdi: "Döyülməyim barədə Ucar Rayon Polis Şöbəsinə şikayət etdirdilər, onu da aldılar. Xəsarət almışam, hazırda da özümü pis hiss edirəm. 65 yaşım var, mən heç vaxt belə alçaqlıq-

la üzleşməmişdim. Deyirdilər ki, Ziya Məmmədov və onun qohumları təhlükəli adamlardır, bunun əyani şahidi oldum. Həm fiziki cəhətdən, həm də mənəvi cəhətdən çox əziyyət çəkirdim ki, belə bir vicdansızlıqla üzleşmişəm. Mənim halal əmlakım olan fermamı əlimdən saxtakarlıqla alan Ziya Məmmədovun qardaşı oğlu, prokurorluq əməkdaşı Namiq Məmmədov

Ucar rayon Polis Şöbəsinə aparılan araşdırmaya təzyiq göstərir deyər heç bir tədbir görülmür. Onu da qeyd edim ki, Namiq Məmmədov əmisi Ziya Məmmədova məxsus Ucar rayonunda yerləşən bütün obyektlərinə birbaşa özü nəzarət edir. O, tez-tez həmin fermaya gəlir. Ziya Məmmədov mənim fermamı ələ keçirdikdən sonra Qazyan kənd camaatının əkin sahələrinə gedən yolu bağlayıb, suvarma kanalına böyük bir boru atdırıb, sakinləri yol və su üzünə həsrət qoyub. Kəndin əkin torpaqları susuzluqdan yanlım məhv olur, yolsuzluqdan camaat əkin sahələrinə gedə bilmir. Kənddə olan meşə zolağını da zəbt edib, orada da mal otarırlar. Kənd sakinləri məni ittiham edirlər ki, belə adamlar sən kəndə gətirib bizim başımıza bəla etdin. Ziya Məmmədov özü şəxsən bir-neçə dəfə fermaya gəlib baxıb. Qeyd edim ki, yaşadığım Qazyan kəndi ilə Ziya Məmmədovun doğulduğu

Qazqumlaq kəndinin arasında 25 km məsafə var. Mən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevdən və Azərbaycan Respublikasının birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevadan çox-xoş xahiş edirəm, mənə kömək edin. Qoçuluq, reketlik, özbaşınalıq edib fermamı əlimdən saxtakarlıqla alıb 40.000 manat pul borcunu verməyən və məni döydürüb xəsarət yetirən sabiq nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun barəsində ciddi tədbirlər görsünüz. Həmçinin Azərbaycan Respublikasının baş prokuroru cənab Zakir Qaralovdan xahiş edirəm ki, Namiq Məmmədovun əməllərini araşdırıb onun barəsində ciddi ölçü götürsünüz. Mən dövlətimizi sevən zəhmətkeş, halal insanam. Ziya Məmmədov və onun qardaşı oğlu Namiq Məmmədov isə dövləti və qanunları öz maraqlarına qurban verirlər. Xahiş edirəm mənə kömək edəsiniz".

□ **Cavansir ABBASLI**

Spiker toya gecikdi, deputat o, gəlməyincə toyu başlamağa qoymadı

Oğlunu evləndirən MM üzvü Oqtay Əsədov məclisə yubandığı üçün bəy-gəlini 2 saat maşında gözlətdi

Milli Məclisin deputatı Rafiq Məmmədovun həmkarı Cavansir Feyziyevlə quda olub. Xəbər tezliklə sosial şəbəkələrdə yayıldı və baş tutan toy geniş müzakirələrə səbəb oldu. Lakin müzakirə edilən burada iki deputatın quda olması deyil, bəy və gəlinin yalnız spiker Oqtay Əsədov məclisə təşrif buyurduqdan sonra içəri girmələri olub.

Bu barədə məlumatı sosial şəbəkədə jurnalist Məhəmmədli paylaşmışdır. Ardınca isə məsələ ictimaiyyətin müzakirəsinə çevrilib. Məlumatla görə, Rafiq Məmmədov toya Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədovu da çağırıb. Spiker isə toya 18.00-da gəlməyib, gecikib. Belə olduğu halda deputat Məmmədovun toyu başlamağa icazə verməyib. Bəy-gəlin də maşında gözlənilib. Spiker isə saat 20.30-da gəlib. Yalnız bundan sonra toya başlandı. O zamana qədər zalda yalnız rayondan gələn qonaqlar qalıb. Bu durumun Oqtay Əsədovun özünü də narahat etdiyi bildirilib.

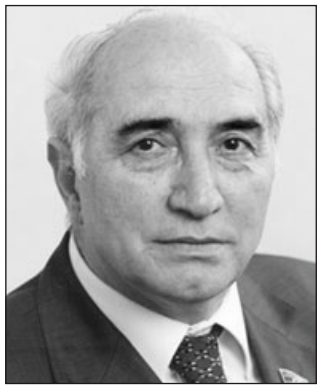
Məsələ ilə bağlı ilk olaraq məlumat almaq üçün Rafiq Məmmədovla əlaqə saxladım. Lakin R. Məmmədovun danışımaqdan imtina etdi. Öncə kim olduğumuzu soruşdu. "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı

olduğumuzu bildirdikdə isə söylədi: "Sizi tanımıram"...

Maraqlıdır ki, bir neçə deputatla əlaqə saxlasaq da, onların heç birinin bu toy məclisində iştirak etmədiyini öyrəndik. Deputatlar hesab edirlər ki, məsələnin ictimaiyyətdə bu formada müzakirə edilməsi doğru deyil.

Deputat Zahid Oruc "Yeni Müsavat"a bildirib ki, toy məclisində iştirak etməyib:

"İştirak etsəydim də, məsələnin özəlliyini nəzərə alıb, şərh vermək fikrindən uzaq olardım. Burada iki gəncin xoş günündən söhbət gədir və onların heç biri siyasətçi deyillər. Ona görə də bu məsələni geniş formada şərh etmək fikrindən uzağam. Bu məsələnin gerçək fakt olduğuna da çox inanmıram. Şübhəsiz ki, toya daxil olmaq hər kəsin özünün arzusundan, ssenarisindən, toya qədərki hazırlıqlarından və sair amillərdən asılıdır. Bizim üçün ən önəmlisi ailə qu-

Rafiq Məmmədov

ran şəxsləri təbrik etmək, onlara xoşbəxtlik arzu etməkdir".

Deputat Fazil Mustafa da "Yeni Müsavat"a bildirib ki, bu kimi məsələlər onların özlərinin şəxsi işidir: "Bizim bu məsələyə qarışmağımız doğru deyil. Bəlkə heç səbəb spikerlə bağlı deyil. Açıqı, bu cür məsələlərin müzakirə edilməsini doğru saymıram. Bu, insanın özünün seçimidir. Bəlkə başqa bir problem səbəbindən gecikib? Bunu məsxərə mövzusunun çevirməyi doğru saymıram. İnsan taleyi ilə bağlı olan məsələdir. Bəlkə kimsə Rafiq Məmmədovun nüfuzdan salmaq istəyir. Deyim ki, Rafiq Məmmədovun çox dəyərli bir alim və gözəl insandır. Ondan hələ indiyə qədər hansısa mənfi bir şey eşitməmişəm. Özünün də hərəkətləri kifayət qədər yetkindir. Bu baxımdan, hansısa bir neqativlik axtarılmasını doğru saymıram. Həm də harada yazılıb ki, bəy-gəlin məclisə məhz 7-də daxil olmalıdır. Ümumiyyətlə, bizim adətlər anormal və vəhşi olduğu üçün burada ələ qaydalar müəyyən ediblər ki, heç baş açmaq olmur. Ümumiyyətlə, bu cür anormal qaydada keçirilən toylar dünyanın heç bir yerində yoxdur. Orada yazılmayıb ki, bəy və gəlin 7-də, yaxud da 6-nın yarısı gəlməlidir. Kəfi nə vaxt istəyirsə, o vaxt da daxil olur. Buraxır camaat şənələnir lap saat 10-da gəlir. Sonra?"

Deputat Araz Əlizadə isə ölkə.az saytına bildirib ki, toy etsəydi, ümumiyyətlə, spikeri çağırmazdı: "Mən bu toyda olmadığım üçün heç bir söz deyər bilmərəm. Ancaq mənə görə, toya yaxın adamlar, qohumlar dəvət olunmalıdır. Şəxsən mən övladlarıma toy etsəydim və deputat olsaydım, toya spikeri dəvət etməzdim. Çünki mənim spikerlə münasibətlərim yalnız Milli Məclisdə olur. Toya ən yaxın adamları dəvət edərlər. Vaxtilə mən oğlumu evləndirmişəm və çox kiçik toy etmişəm. Bilirsiniz, sovet dövründə dəbdəbəli toy və yas mərasimləri qadağan idi. Ancaq bu gün dəbdəbəli toyların sayı çoxdur. Təbii ki, bu da hər bir adamın öz seçimidir".

□ **Əli RAİS**

Çingiz Qənizadə Şeyxin qudasını məhkəməyə verir

"Əgər məhkəməyə qədər açıqlama versə..."

Milli Məclisin deputatı Çingiz Qənizadə keçmiş həmkarı, son günlər mətbuatda ona qarşı ağır ittihamlar səsləndirən Qalib Salahzadəni məhkəməyə verir. Bu barədə deputatın özü "Yeni Müsavat"a danışmışdır: "Sentyabrın 26-da artıq sənədləri təqdim edəcəm. Vəkilim Rauf Mustafayevdir. Artıq bütün sənədlər toplanıb, iddia ərizəsi hazırlanıb, bu gün günün ikinci yarısında məhkəməyə təqdim olunacaq".

Çingiz Qənizadə

Millət vəkili keçmiş həmkarından təzminat istəməyəcəyini də vurğulayıb: "Qətiyyətlə təzminat istəməyəcəm. Nə jurnalistlər, nə də Hacı Qalibə qarşı təzminat davası açacağımdan söhbət gədə bilməz. Sadəcə, Qalib Salahzadə dediyi sözlərlə bağlı faktları varsa, ortaya qoysun, yoxsa məsuliyyət daşımaldır. Dediği fikirlər həqiqətdirsə, açıqlasın, həqiqət deyilsə, qanunla cəzalandırılsın".

Çingiz Qənizadə çoxsaylı xahişlərə baxmayaraq qarşı tərəfi bağışlamadığını deyib: "Məndən çox adam xahiş edib ki, "ona heç baş qoşma, onun kimliyini hər kəs yaxşı bilir" və sairə. Amma hər halda, mən istərdim ki, işlətdiyi sətirləri ifadələri açıqlasın və ya sənədləri, faktı, şahidləri varsa, ortaya çıxartsın. Söhbət yalnız bundan gədir.

Birincisi, Qalib Salahzadə məni ağır cinayətdə, 30 min rüşvət almaqda günahlandırır. İlk növbədə bununla bağlı məsələyə aydınlıq gətirməlidir. İkincisi isə mənim keçmişimlə bağlı sətirləri ifadələri işlədib, onlara aydınlıq gətirməlidir. Əgər məhkəməyə qədər bunları açıqlasa ona təşəkkür edərdəm. Amma açıqlamaq fakt deyil, o, faktlarla dediklərini sübut etməlidir".

Xatırladaq ki, ötən həftə Milli Məclisin sabiq deputatı, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Hacı Allahşükür Paşazadənin qudası Qalib Salahzadə deputat, Bakı şəhərinin sabiq prokuroru Çingiz Qənizadə haqqında ciddi ittihamlar irəli sürüb. Belə ki, Q.Salahzadə ölkə.az-a açıqlamasında vaxtilə Çingiz Qənizadənin Bakı şəhər prokuroru işləyərkən ondan 30 min dollar rüşvət istədiyini və keçmiş həmkarının utancverici keçmiş olduğunu deyib.

□ **Xalidə GƏRAY**

I Hissə

Hər şey ondan başladı ki, günlərin bir günü "Yeni Müsavat" qəzetinin redaksiyasına zəng edib, "Əməkdaşlarımızdan birini İstanbula, Adnan Oktarla (Harun Yəhya) müsahibə-görüşə dəvət edirik" dedilər. Tanıyanlar tanıyır, tanımayanlara isə biz anladığımız ki, A.Oktar Türkiyədəki A9 kanalının sahibi, dini kitabların müəllifi və kanalında gündəlik, canlı yayımladığı verilişlərin aparıcısıdır.

Əgər bütün bunlar da sizə heç nə demirsə, mən "kediciklər" deyib, susum... Əminəm ki, indi xatırladız. Studiyasında bir-birindən gözəl, baxımlı, seksual görümlü, geyimli qadınlarla veriliş aparan şəxsdən danışırıq. Zaman-zaman elə həmin qadınlarla gəmi turuna çıxıb, "Adnan Oktar xanım dostları ilə" başlığı verən kanalın sahibi də deyə bilərik.

A.Oktar Azərbaycanda da xeyli populyardır. Ən azı öz cinsinin nümayəndələri arasında. Adamlar tanıyır ki, sifir A.Oktarın "kedicik" deyər adlandırdığı xanımları görmək üçün əlində pultla, bəlli saatda televizorun qabağını kəsdirib dayanır. O qadınların nə danışmasından asılı olmayaraq, görüntülərini izləmək, arada etdikləri rəqşə baxmaq üçün...

Və bir də dini kəsim var. Hansılar ki, zaman-zaman A.Oktarı İslamı yanlış təqdim etməkdə ittiham edirlər. Masonlarla bağlılığı olduğunu iddia edənlər də var, yaşadığı və ətrafında yaşatdığı cəh-cəlalın hesabını soruşanlar da. Bir sözlə, adam məşhur olduğu qədər də mübahisəli, qınaqların ünvanlandığı personadır.

Belə bir personadan müsahibə götürmək fürsəti isə bir jurnal üçün maraqlıdır. Ünvanlaya biləcəyiniz bütün sualların mənbəyi qarşındadırsa, problem də yoxdur deməkdir. Və beləcə, İstanbula gəldiyimiz gün bizi elə A.Oktarın tərəfdarları (onlar özlərini onun tələbələri adlandırırlar-S.T) qarşılayır, kanala aparırlar. Az sonra dəbdəbəli bir villada yerləşən A9-un canlı yayımına qatılacağıq. Amma ondan öncə bir kafedə oturub, kanala gedəcəyimiz vaxtı gözəliyirik. Kanaldan "ok" cavabı gələndən sonra yola düşürük. O "kediciklər" in oturduğu stüdiya var ha, bax ora. Amma yayım saatından bir qədər tez gəlmişik. Həyəti gəzmək fürsətimiz var. Geniş həyəət, fəvvarə və qəfəslərdə saxlanan bir-birindən fərqli heyvanlar, quşlar. Ortada bir neçə pişik səbəst gəzir. Heyvan fobiyası olan yazarmız pişikdən qorunmağa çalışdıqca, onlar qonaqların lap ayağının yanına qədər gəlirlər. Zarafat deyil, "hoca"nın ən çox sevdiyi heyvanlardır onlar və burada özlərini rəsmən ev sahibi kimi hiss edirlər.

Villanın həyətinə oturmaq birbaşa Boğaz Körpüsü görünür. Yadıma köşə yazarmız Zamin Hacınin A.Oktarla bağlı yazdığı status düşür: "Adam bu dünyada özünə cənnəti yaradıb..." Villasından bu, daha aydın görünür. Burda adamın həyəti uzanır, qocalmaz, dörd tanımız deyər düşüncə istər-istəməz...

Və beləcə, stüdiyaya dəvət

"Mənim yanıma gələn xanımlar sonradan daha da gözəlləşirlər" - Adnan Oktar

Video-foto yaşağı olan Harun Yəhyanın villasında bir neçə saat, canlı verilişdə keçən ilgincliklər

"Verilişdəki qız dostlarımla heç biri estetik əməliyyat keçirməyib"

olunuruq. Stüdiya villanın bir otağında qurulub. Foto və videolarından da gördüyünüz kimi, sıra ilə stullar düzülüb. Qarşıda A.Oktar oturub. Bizdən öncə stüdiyada xanımlar da olub, amma biz gələndə yox idilər. Bu haqda növbəti yazılarda...

Hələlikse A.Oktarla görüşüb, həmkarım, fotoqraf Məhəmməd Türkmənlə ön sırada əyləşirik. Öncədən etdikləri xəbərdarlığa görə, Məhəmməd verilişdən nə foto, nə də videogörüntü götürə bilər. Heç mənim diktofonla müsahibəni yazmağıma da icazə

isə zarafatla soruşur ki, müsahibədə o da bizim kimi "Azərbaycan şivəsində" danışmalıdırmı... Və beləcə verilişin moderatoru bizi tamaşaçılara təqdim edir, müsahibəmiz də başlayır. Giriş isə ev sahibi edir...

- Xoş gəldiniz, səfa gətirdiniz. Şərəf verdiniz. Azərbaycan bizim canımız, qəlbimizdir, çox sevirik. Odur ki, oradan, Azərbaycandan kimsə gələndə də ayrı bir sevinc, ayrı bir həyəcan yaşayırıq. Allah, inşallah, ən qısa müddətdə Türkiyə ilə Azərbaycanı birləşdirər, iki millət yox, tek

yoxdur. Foto və videonu özləri daha sonra göndərəcəklərini deyirlər. Səbəbini soruşanda isə "onsuz da bizdə yüksək səviyyəli çəkiliş gədir, sizin əziyyət çəkməyinizə ehtiyac yoxdur" deyər cavab verilir. Bu detal belə bir informasiyadır deyib ısrar etmirəm. Məhəmmədəsə ikiqat pərişan olur: 1. Foto çəkə bilmir. 2. "Kediciklər"i görmə fürsəti olmur.

Biz stüdiyaya girəndə isə fasilə idi. Həmin vaxt A.Oktar da bizimlə görüşüb, "xoş gəldiniz" deyir. İlk diqqətini çəkən də Məhəmmədin qıyıq gözləri olur: "Sən Asiya ölkəsi insanlarına bənzəyirsən" deyir öncə. Sonra

millət, amma iki dövlət olar. İndi isə buyurun, sizi dinləyirəm.

- Öncə bizi verilişinizdə qonaq etdiyiniz üçün təşəkkür edir və suallarımıza keçirəm. Oxucularımız sizi həm Adnan Oktar, həm də Harun Yəhya kimi tanıyırlar. Siz özünü necə təqdim edərdiniz? Ümumiyyətlə, sizi tanımaq istəyənlərə A.Oktarı tanıdın desək, təqdimatınız necə olar?

- Mən Allahın hər hansı bir quluyam. Yeni elə bir fərqli tərəfim yoxdur. Amma səvimi bir insanam. İnsanları sevirem, Allahı sevirem, insanların iztirab çəkməsinə istəmirəm. Müharibələr olmasını istəmirəm. Dava olma-

sını istəmirəm. Hər yerdə sevgi, sülh olsun istəyirəm. Sosial ədalət olsun istəyirəm. Hər yer gözəl olsun istəyirəm. Hər yer sənət əsərləri ilə dolsun. Bağlar, bağçalar olsun, insanlar bir-birləri ilə rahatlıqla salamlasınlar, sevgi göstərsinlər, bütün pisliklər, davalər sona çatsın istəyirəm. Onun olması üçün çalışıram.

- Gözəllik demişən, xanımları stüdiyada görə bilmədim. Amma bu günə qədər veriliş-

Hamısı çox gözəl idilər. Bilirsiniz, 1000 xanıma vardı. 1000 ədəd. Maşallah babamıza. 700-ü nikahlı xanıma idi, 300 də cariyəsi vardı. Hamısı kral qızları, kraliçələr idi. Seçilmiş ailələrin qızları idi və əsalətli ailələrin qızları olmasınə görə də çox gözəl, baxımlı və çox təmizdilər. Sarayının hər tərəfi qızılla örtülmüşdü. Hz.Süleymanın, yəqin bilirsiniz. Tövratda uzun-uzun bu barədə danışılır. Hər yer heykəllər, rəsmlər, sənət

zaman ondan danışarlar: ağa bura getdi, ağa ora gəldi, ağa yemək yedi. Camaatın danışacağı başqa mövzusu olmasın ki. Bəzi insanlar da gözəlliyi yaşamayanda, varlığı yaşamayanda, sənəti, estetikanı tapa bilməyəndə onu tapan insanları qışqırırlar. Onun haqqında nələrsə danışmaq istəyirlər. O da psixoloji olaraq özlərini sakitləşdirmək üçün keçirdikləri bir seansdır, öz ələmlərində. Amma bu da onları daha

"Yeni Müsavat" Türkiyənin ən mübahisəli personası ilə bir araya gəldi, hamını maraqlandıran suallara cavab aldı

nizdə sizinlə birgə iştirak edən qadınların, eləcə də arxa sıradakı kişilərin hamısı yaraşqılı, son dərəcə estetik və şıq olurlar. Evimiz, villamız da onun kimi. Yeni ətrafınıza istisnasız olaraq ancaq gözəlləri yığmanın rüisusi bir səbəbi varmı? Bu, bir prinsipdir?

- Allah bizim belə olmağımızı istəyir. Cənnət sonsuz gözəldir, hər şey çox gözəldir. Allah dünyada da gözəlliyə çox önəm verir. İnsanlar gözəldir, heyvanlar gözəldir, bitkilər, hüceyrənin içi, mikrobioloji varlıqlar gözəldir. Atomlar, neyronlar, protonlar rəqş edirlər. Hər şeydə bir düzgünlük, bir intizam vardır. Biz də təbii olaraq, Allahın verdiyi fitrat ilə hər zaman düzgünlüyü, gözəlliyi və təmizliyi axtarıyıq. Nə qədər gözəl olmaq istəsək, o qədər gözəl olar. Allaha o qədər yaxın olarıq.

- Bütün qadınlar gözəldir, o ayrı. Amma niyə biz sizin verilişlərinizdə ancaq çox gözəl, bəlli standartlar çərçivəsində qadınları görürük? Məsələn, heç vaxt ətrafınızda sıradan, heç bir gözəlliyi olmayan qadınlar olmaz. Bu, özəl bir seçimdür, yoxsa verilişin missiyası? Yeni siz bütün dünyaya müsəlman qadınlarının istisnasız olaraq gözəl olduğu mesajını verməyə çalışırsız?

- Əslində təbii ki, o mesajı verməyə çalışırıq. Çünki Hz.Süleymanın etdiyi də o idi. Onun yanındakı bütün tələbələri, işçiləri, xidmətçiləri bir-bir seçilmişdi.

əsləri ilə dolu idi. Hz. Süleyman babamız sənətin ustası idi. Biz də onun nəvələri olduğumuz üçün eyni yoldayıq. Hər şeyin gözəl olmasını istəyirik. Atlar belə çox gözəl idi, Hz. Süleymanın atları. Quranda ona diqqət çəkilir. "Hz.Süleyman onların boyunlarını və ayaqlarını oxşayırdı" deyilir. Özəl qulluq göstərən atlar sarayın içinə alınır. Hz.Süleymanın onu sevməsi üçün. Biz gözəlliyi istərsək, Allah onu bizə daıim yaradar.

- Sizin verilişinizin məqsədi nədir? Daha çox baxılmasın deyə bu xanımları stüdiyada oturdursunuz?

- Mən sənətçi ruhluuyam. Hər şeyin gözəl olmasını istəyirəm. Və ən gözəl olmasını istəyirəm. Gözəlləşincəyə qədər də çalışıram. Fikir verməmişəm, mənim yanıma gələn xanımlar sonradan daha da gözəlləşirlər. O mənəvi ruh onları daha da gözəlləşdirir. Əşyalar gözəlləşir, evlər gözəlləşir. Məsələn, bu qaldığımız ev... Bunu aldığımız vaxt viranə idi. Amma sonradan gördüyünüz kimi, son dərəcə şıq, baxımlı və çox gözəl hala gəldi. Digər qaldığımız evi də viranə vəziyyətdə aldıq, amma sonradan cənnət kimi oldu. "Bağa baxarsan bağ olar, baxmazsan dağ olar" deyib atalarımız. O ki qaldı dedi-qodulara, ona da bir atalar sözü ilə cavab verim. "Varlığın mali kasıbın çənəsini yorar" deyiblər. Xalq hər zaman belədir. Kəndin ağası onlar üçün hər zaman dərdidir. Hər

çox kədərləndirir. Mənim gördüyüm odur ki, kədərləndirməkdən başqa bir işə yaramır.

- Az öncə dediniz ki, bu xanımlar sizin yanınıza gələndən sonra daha da gözəlləşirlər. Onun səbəbi plastik əməliyyatdır? Çünki ən çox yayılan söz-söhbət də bu xanımların istisnasız olaraq plastik əməliyyat keçirməsidir. Hamısının bir-birinə bənzəməsi və ümumi görüntüləri belə düşünməyə əsas verir.

- Onlar plastik əməliyyat keçirmiş olsalar, xəstəxanalarda bununla bağlı hər hansı qeydiyyat olar. Türkiyədəki bütün əməliyyatlar xəstəxanalarda rəsmi olaraq qeydiyyata alınır. Yəni qeyri-rəsmi bir əməliyyat mümkün deyil. Dostlarımız heç bir xəstəxanada qeydiyyatı yoxdur. Mən də buradan rəsmi olaraq bunu sübut etmiş oluram. Zaten mən də estetik əməliyyatları bəyənmirəm. Estetik əməliyyat təqdir edəcəyim bir şey deyil. Məsələn, qadınların təbii burnu çox daha gözəldir. Halbuki əməliyyatdan keçəndə burunları qırıb olur. Silikon əməliyyatlar da onun kimi. Bir qadına plastik orqan taxılması olduqca soyuq görünür. Plastik bir insan başqasına necə təsir göstərər? Çox qırıb bir şey olar. Təbii insan gözəldir. Mənim də qız dostlarımla təbiiyədir. Çünki onları uşaqlıq şəkillərini yayınlayıram. 3-4 yaşlarındakı hallarını verilişdə göstərirəm. Yəni də çox düzgün biçimdə burunları, ağızları, gözləri olduğunu hər kəs görür. Boy-buxunlu olmalan da elə kiçik yaşdan görünür. Onsuz da estetik əməliyyatlar boy uzatmır. Amma bəzən qışqanclıqdan boylarının da əməliyyatla uzandıqı iddiasını ortaya atanlar var. O necə bir texnologiyadır elə? Elə bir texnologiya varsa, özləri də etdirsinlər. Hər insanla danışmıram, o düzdür. Yəni Səlamun Aleyküm deyənə mən dost olmuram. Mənim də özümə görə kriteriyalarım var təbii ki...

- Eşitdiyimə görə, buradakı dostlarımız dediyiniz xanımlar ali təhsillidir. Hətta aralarında iş qadınları da var. Halbuki kəndən heç elə görünmürlər. Hansı işlərdə çalışırlar, necə həyatları var? Bu sualların cavabını da bilmək istəyərəm...

- Eşitdiyimə görə, buradakı dostlarımız dediyiniz xanımlar ali təhsillidir. Hətta aralarında iş qadınları da var. Halbuki kəndən heç elə görünmürlər. Hansı işlərdə çalışırlar, necə həyatları var? Bu sualların cavabını da bilmək istəyərəm...

- Eşitdiyimə görə, buradakı dostlarımız dediyiniz xanımlar ali təhsillidir. Hətta aralarında iş qadınları da var. Halbuki kəndən heç elə görünmürlər. Hansı işlərdə çalışırlar, necə həyatları var? Bu sualların cavabını da bilmək istəyərəm...

- Eşitdiyimə görə, buradakı dostlarımız dediyiniz xanımlar ali təhsillidir. Hətta aralarında iş qadınları da var. Halbuki kəndən heç elə görünmürlər. Hansı işlərdə çalışırlar, necə həyatları var? Bu sualların cavabını da bilmək istəyərəm...

(davamı növbəti sayımızda)

□ Sevinc TELMANQIZI

"Mənimlə bağlı dedi-qodulara gəlincə, "Varlığın mali kasıbın çənəsini yorar" deyiblər. Xalq hər zaman belədir. Kəndin ağası onlar üçün hər zaman dərdidir"

Şeir monopoliyası

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"... Poeziya tək cə şeirlərdə deyil, o, hər yerə axıb, yayılıb, o, bizim ətrafımızdadır. Bu ağaclara, bu göy üzünə baxın - hər yerdən həyat və gözəllik süzülür, əgər hardasa gözəllik və həyat varsa, orda da poeziya var"

(İvan Turgenev, rus yazıçısı)

Telekanalizasiyalardan hansıdası şeir yarışması proqramı varmış. Orda münsiflər heyəti üzvlərindən biri şair-müğənni Elza Seyidcahan imiş. Deyilənə görə, ilk verilişdən sonra şikayətçilər çox olub, nəticədə Elza xanımı projedən uzaqlaşdırıblar. Hərçənd Elza xanım özü bunu inkar edir. Deyir yalandır, mən özüm ikinci verilişə getmədim, gələcəkdə ola bilsin yenə qatıldım, şeir yazmağım paxıllıq edənlərin də başına daş düşsün. Axırını özümə yazdım - ancaq ümumi ruh beləncik idi. Bu, mənə çoxdan düşündüyüm bir temanı, nəhayət, yazmağım təkan verdi. Həmin temanı qısa "Kim şeir yazsa bilər" adlandırmaq olar.

Öncə Elza Seyidcahanı performansına, cəsaretinə, insanları düşündürdüynə və bəzən virtual təkliklə oyatdığına görə çox bəyəndiyimi qeyd etməliyəm. Elza Seyidcahan ölü mühitimizdə bəzən bir şimşək kimi çıxır, neçə qaranlıq könlə işıq salır, nə qədər əcaib məxluqatı ortaya qoyur. Onu bir növ klansız, "yiyəsiz" sayan xeyli gədə-güdə də vardır. Başqalarına, hər mənada arxalı manıslara söz ata bilməyənlər Elza Seyidcahana dişlərinin dibindən çıxanı deyirlər, yazırlar. Ancaq o da gözəldir ki, Elza xanım belə söhbətləri heç vecinə də almır.

İkincisi, şəxsən mənə Elza xanımın nə yazması, nə oxuması heç düşündürmür. Onun oxucusu, dinləyicisi deyiləm. Ancaq bəzi əsərlərini oxuyanda, dinləyəndə onu bir satirik şair kimi qəbul etmişəm ("Tikim sizin ağzınızı", "Ha-ha-ha" və sairə). Ürəyim açılıb, gülmüşəm, enerji almışam. Daha ədəbiyyat və sənət nə üçündür ki?

Üstəlik, bizim cəmiyyətdə olduqca mənasız şair kultu, yazıçı bütü vardır. Adamlara elə gəlir ki, şair işləmək üçün uzun illər axmaq qafiyələr qoşub yaltaqlıq olmaq, dövlət mükafatları almaq, AYB-də nüfuz qazanmaq və sairə lazımdır. Bir növ, şairlik də inhisarda, monopoliyada imiş. Şair deputat qoyulmalı, oğlunu prokurorluğa işə düzəltməli, bambılı, makulatura cızmaqaralarından "Əsərlərinin külliyyatı" nı buraxmaldır. Ona görə də Elza xanımın son qalmaqalları zamanı müxbirlərin münasibət öyrənmək istədiyi əməkdar xalq şairləri susdular, guya özlərinin hansısa kosmosda olduğunu bildirdilər. Həmin nöqtədən isə Elza xanım görünmürmüş. Halbuki Elza xanımın deputat seçkisi vaxtı bir rayonda mafioz deputata yaratdığı problemin mində biri qədər xalqımıza xidmət göstərməmiş tiplər idilər.

Ədalət naminə poeziya və şeirə bu mənfur münasibətimizin tarixi kökləri olmasını da yazmalıyıq. Çox da "şair xalqı" deyirik, əslində şairə və poeziyaya həmişə pis baxmışıq. Füzulini yada salın: "Bir dövrəyəm ki, nəzm olub xar, Əsar bulub kəsadi-əsar... Qılmaz ona hiç kim nəzərə, Dərlər güle xar, ləle xarə".

"Mən 1975-ci ildə ilk dəfə Amerikaya gəndə Kaliforniya Universitetində bir il işlədim. Qayıdanda atam artıq xəstə idi. Mən evə gələndə o, yataqda idi, özünü bir az yaxşı hiss edəndə otaqda tək qalmışdıq, soruşdu: hə, oralarda necədir? Mən danışmağa başladım. Birdən o, mənə gözlənilməz sual verdi-bəs orada, Amerikada şairlərlə bağlı vəziyyət necədi? Şairlər? - mən təəccübləndim, onlar orada o qədər də görünmürdü axı. Bəli, atam dedi, Amerika praqmatik ölkədir. Və dərhal da bu formulu verdi: "Millətin avamlığı onun şairlərinin sayı ilə düz mütənəsbidir!" Bu uzun sitatı isə ADA Universitetinin rektoru Hafiz Paşayevin 2015-ci ildəki intervyusundan götürmüşəm.

Amerika dünyaya Uolt Uitmen, Ralf Uoldo Emerson, Alen Ginzberq, Tomas Eliot, Uilyam Karlos Uilyams, Emili Dinkinson, Ezra Pound və sairə çox məşhur şairlər vermiş ölkədir. O cümlədən, praqmatikliyin poeziyaya heç bir dəxli və ya ziyanı yoxdur, bunlar tamam başqa həyat kateqoriyalarıdır. Örnək üçün, Yaponiyada az qala hamı şeir yazır, hər il yüz minlərlə yapon şeir yarışmalarında iştirak edir, yapon poeziyasının hayku və tanka kimi janrları isə dünyada məşhurdur. Heç kim də yaponları "praqmatik olmayan, geridə qalmış xalq" hesab etmir.

Tramp və İlham Əliyev separatçıları necə məyus elədi

Dağlıq Qarabağ məsələsi ətrafında son vaxtlar müəyyən hərəkətilik müşahidə edilməyə başlayıb. Lakin hələ ki bu hərəkətilik daha çox sözdə müşahidə olunur. Bir çox siyasi və hərbi təhlilçilər isə vəziyyətin kritikliyindən çıxış edərək, tezliklə sözdən işə keçməyin vacibliyini qeyd etməkdədirlər.

Bir sıra analitiklərə görə, gələcək ilin aprelinde Ermənistan parlamentli idarəçiliyə keçəndən, yeni Dağlıq Qarabağ məsələsində əsas səlahiyyət, söz sahibliyi parlamentə məxsus olandan sonra müharibə riski daha da artacaq. Çünki bir var, bir nəfərlə - Ermənistanla hansısa anlaşma əldə edəsən, bir də var ki, "müharibə partiyası"nın cəmləşdiyi və həmin "müharibə partiyası"nın seçəcəyi yeni baş nazir - hansı ki, yenə Serj Sərkisyan ola bilər, - danışıqlar aparasan. Aprel isə təxminən 6 ay qalır...

Yeri gəlmişkən, bu ilin aprelinde belə bir müharibə parlamentinin formalaşmasında Rusiyanın "xidməti" danılmazdır. Çünki indiki mərhələdə Moskvaya Qarabağ itilafının tezliklə həlli sərf eləmir.

Səbəblər barədə kifayət qədər yazmışıq. Burdaca yalnız onu qeyd edək ki, Moskva ən yaxşı halda 5 rayonun qaytarılması qarşılığında münasibətin qeyri-müəyyən müddətə dondurulması və Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi Birliyi və Gömrük İttifaqına qoşulmasını məqbul sayır. Yeni mini-SSRI-nin bərpasına can atır.

Bu isə Bakıya təbii ki, əl vermir. Məntiqlə İrəvana da sərf etməməlidir, çünki erməni xalqı da konfliktəndən yorulub. Konfliktin dondurulması isə o anlama gəlir ki, nə vaxtsa (məsələn, Rusiya "tikilər üzrə" söküləndə) o, yenidən və daha qanlı formada bərpa olacaq. O zaman Ermənistan adlı saxta dövlətin özünün belə varlığı sual altına düşə bilər.

Bu mənada hazırda Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrliyi ilə birgə sonuncu - Nyu-York görüşündən sonra prezidentlərin növbəti görüşünün hazırlanması barədə yayılan xəbər kövrək inam yaratmaqda yanaşı, bir məqamı xüsusi qeyd etməyi zərurətə çevirir: bu da odur ki, Əliyev-Sərkisyan görüşü bəlkə də Qarabağ konfliktinin sülh yolu ilə nizama salınması yolunda sonuncu görüş, axırncı şans olacaq. Əks halda, hamı böyük müharibəni gözləməlidir.

Xatırladaq ki, nazirlərin Nyu-York təmasından az öncə Ermənistanın XİN başçısı

Bakının İrəvana son şansı, "qırmızı xətt" və separatçıların kürd xülyası...

İşğalçı ölkənin Azərbaycanla böyük müharibədən qaçması üçün uzağı, 6 ay vaxtı qalır; kürdlərin və katalonların referendumu ikinci "erməni dövləti"nin yaranmasına stimül yox, zərbə olacaq, çünki...

Edvard Nalbəndyan İrəvanda keçirilən "Ermənistan-Diaspora" Forumunda çıxışı zamanı anons vermişdi ki, hansısa qapalı Qarabağ danışıqları gedir və ərazilərin qaytarılması da müzakirə predmetidir. Lakin nazir detalları açıqlamaqdan imtina etmişdi və bunu da onunla izah etmişdi ki, o halda danışıqlar pozula bilər.

Lakin istənilən halda Nalbəndyanın bu açıqlaması radikal erməni dairələrində və diasporada şok effekti doğurmuşdu. Çünki açıqlama gec-tez torpaqların Azərbaycana qaytarılmasına başlamağın qarşılıqlığı haqda açıq ismarış xarakteri daşıyır. Bunun ardınca prezidentlərin növbəti görüşünün hazırlanması yönündə söylərin intensivləşməsi diqqət çəkməyə bilməz.

Doğrudur, erməni rəsmilərinin bu arada Dağlıq Qarabağla bağlı radikal açıqlamaları nikbinliyə əsas vermir. Hətta onlardan bəziləri İraq Kürdüstanında və Kataloniya-da planlaşdırılan müstəqillik referendumlarından daha da ruhlanaraq, bir az da eforiyaya düşərək, hakimiyyətdən Dağlıq Qarabağ məsələsində bir az da sərt mövqe tutmağı, yeganə həll yolu kimi də yalnız "Azərbaycan ərazilərini Azərbaycan ərazilərinə dəyişmək" kimi Bakının heç vaxt qəbul etməyəcəyi variantı tələb edirlər.

Bu xüsusda erməni nəşri İragir.am-da gedən şərhəki aşağıdakı sitat diqqət çəkir. Musavat.com həmin sitatı təqdim edir: "Hələ onu demirik ki, çox şey Kürdüstanın öz müstəqilliyini elan etdikdən və kürd suveren hərəkatının Türkiyəyə ixrac edilməsindən sonra regionda çox şey dəyişə bilər. Kataloniyadakı referendum da nə ilə yekunlaşacağı bəlli deyil. Əgər hər iki referendum dinc sonluqla bitmə, o zaman Qarabağ məsələsi əlavə arqumentlər əldə edəcək (təbii ki, ermənilərin xeyrinə arqumentlər nəzərdə tutulur - A.X.)."

Göründüyü kimi, ermənilər İraq Kürdüstanındakı və Kataloniyadakı müstəqillik referendumlarına da ciddi ümid bələyir, hər iki referendum baş tutacağı və daha iki müstəqil dövlətin yaranacağını, Türkiyənin isə guya zəifləyəcəyini Qarabağın "müstəqilliyi"ne də stimül verəcəyinə inanırlar.

Fəqət, bu radikal çevrələr yenə yanlış ümidlərə qapılıblar. Birinci ona görə ki, hətta həmin referendumlar dünyada tanınsa belə - hərçənd buna inam sıfırın altındadır, - nə kürdlərin, nə də katalonların ermənilərdən fərqli olaraq, müstəqil dövlətləri yoxdur. İkincisi, onlar müstəqil dövlət yaratmaq üçün ərazidə ermənilər kimi etnik təmizləmə aparmayıblar. Üçüncüsü isə nə Türkiyə, nə də İran və İraq

kürd dövlətinin yaranmasını qəbul eləmir. Eləcə də dünyanın aparıcı gücləri. Nəhayət, Türkiyə öz ərazisində heç vaxt kürd separatizminin güclənməsinə imkan verməz, əksinə, onun qarşısını daha amansızlıqla alacaq.

Deməli, Şimali İraqdakı müstəqillik referendumu sadə kürdlərin öz başında çatlaya bilər. Bu da yekun etibarilə Qarabağdakı separatçı hərəkata stimül yox, əlavə zərbə olacaq. Yəni əks-effekt məsələsi.

Söz düşmüşkən, ötən həftə BMT Baş Məclisində çıxış edən ABŞ prezidenti Donald Tramp öz çıxışında ölkələrin ərazi bütövlüyünün qorunmasını vacibliyini xüsusi vurğulamışdı. Bu, elə sərhədləri zorla dəyişməyin yolverilməzliyi haqda bir mesaj idi. Dünyanın 1 nömrəli dövlətinin başçısının bu mesajından təbii ki, on illərdir "ikinci erməni" dövləti xülyası ilə yaşayan erməni separatçıları və terrorçularına da pay düşür.

Demək, qalır hamı üçün yeganə dinc yol - Dağlıq Qarabağla birgə BMT-nin tam hüquqlu üzvü olan Azərbaycanla ermənilərin dil tapması. Yolu çoxdan bəlli. Əksi də bəlli: nə barədə ki, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev BMT sessiyasında açıq xəbərdarlıq edib - "İrəvan konstruktivliyə gəlməyə, yeni aprel hadisələri təkrarlanacaq. Özü də daha böyük miqyasda..."

□ Analitik xidmət

Kürdüstandakı referendum təkəcə İraqın parçalanması, türkmənlərin, ərəblərin durumunun ağırlaşmasına gətirib çıxartmayacaq. Gələcəkdə Türkiyə, İran, Suriya ərazilərinə iddiaların da gündəmə gətiriləcəyi şübhə doğurmur. Hətta "Kürdüstan" təbliğatçıları Azərbaycan ərazilərinə də iddia ortaya qoyaraq saxta xəritələr yayırlar. Şübhəsiz ki, kürdləri silahlandırın da, onların arxasında dayanan da böyük güclərdir. Bölgədə yeni, uzunmüddətli gərginliyin əsası qoyulur. Bu durumda Azərbaycanın da öz narahatlığını bürüzə verməsi təbii.

Hakim Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) İraq Kürdüstanında keçirilən müstəqillik referendumuna münasibət bildirib. YAP-ın İcra Katibliyinin Si-

le ortaq dil taparaq ittifaqın zəiflədilməsinə çalışacaq. Gedişat Bərzaninin Kerkük problemini və türkmənlərlə ərəblərin məsələsini necə həll etməsindən asılıdır".

E.Şahinoğlu kürd referendumunun işğalçı Ermənistanın da maraqlarına uyğun olduğu qənaətindədir: "İsraildən sonra "Kürdüstan"ı tanıyaçaq digər dövlət Ermənistan ola bilər. Təsadüfi deyil ki, Ermənistan Demokrat Partiyasının sədri Aram Sərkisyan referendumu izləmək məqsədilə Ərbildədir. Aram Sərkisyan eks-prezident Robert Köçəryanın müşaviri olub. 1999-cu ildə ondan müsahibə alınmışdır. Çox hiyləgər siyasətçidir. Müsahibə götürdükdən bir müddət sonra vəzifəsindən is-

həyata keçirmək istəyən qüvvələr "B" planını işə salırlar". **Q.Çaxmaqlının fikrincə, referendum oyundur:** "Şimali İraqda guya bu dövləti quraraq Suriya, Türkiyə və İran kürdlərinin qatılacağı təşkilatları da buna birləşdirmək istəyirlər. Barzanini buna getməyə məcbur edirlər. Amma onun hansı faciəvi fəsadlar verməsini heç düşünməzlər belə. Düşünsəydilər, illərlə sürən bu müharibələrə son verirdi. Demək, plan hələ həyata keçirilməyib. Bu, ABŞ-ın hazırladığı və tez-tez bəhs edilən Böyük Ortadoğu projesidir və o projenin içində bu ərazilərdə ən azı 10 milyonluq kürdüvən yaşayacağı bir dövlətin qurulması var. Gizli də deyil. Bəzi ölkələr və onların liderləri də bu işə yardım edirlər". **Siyasi şərhçi hesab edir ki, bu, gec-tez olacaq:** "Amma çalışılmalıdır ki, planın uygulanması zamanı Türkiyə, Azərbaycan zərər çəkməsin. "Böyük Kürdüstan" xəritəsinə Naxçıvan da daxildir. Bu, bizi də narahat etməlidir. Ən əsası da odur ki, bu qovğalara ən yaxın ölkə olan Türkiyə torpaq itirməsin, ikincisi də bu qurulaçaq dövlət millətimiz üçün təhdid ünsürü olmasın". **Ekspert deyir ki, buradakı referendumun Qarabağ məsələsinə birbaşa mənfi təsiri olmasa da, Qarabağ və İraq kürdlərinin məsələsi tamamilə fərqli olsa da, yenə ermənilər bu durumun onlara şamil edilməsini istəyəcəklər, çığır-bağır salaçaqlar:** "Ermənilər Dağlıq Qarabağda onsuz da bir neçə belə yalançı referendum keçiriblər. O referendamların nəticəsini heç Ermənistan özü belə qəbul etməyib, çünki Azərbaycan Konstitusiyasına görə, ayrılıqda götürülən bir ərazidə referendum keçirilməsi mümkün deyildir. Referendum olacaqsansa, bütün ölkə ərazisində keçiriləcək. İraq Mərkəzi Hökuməti də kürd separatçılara bunu deyir və İraq referendumu heç vaxt tanımayacaq. Demək, münafişənin əbədiləşdirilməsi tədbiri görülür ki, bu da dünya imperalizminin yararınadır. Türkiyə İraqın bölünməzliyi ilə bağlı bütün beynəlxalq sazişləri ortaya qoymaqdadır. Ayrıca 1926-cı il Ankara anlaşması Türkiyəyə bu ərazilərə müdaxilə haqqı verir. TBMM iki gün öncə türk ordusunun xaricdə əməliyyatları keçirməsinə izin verən qərar çıxardı. Demək, bu işdən savaşıq iyi gəlir. Kürdləri bu işə təhrik edən bu xalqın gələcəyini düşünməzlər. Bölgə yenedən savaşıq meydanına çevriləcək. Bəlkə həmin güclərə də elə bu lazımdır".

Mətbuat konfransı keçirən Bərzani canlı yayında "referendum əsla 26 iyulda müstəqillik elan edəcəyimiz anlamına gəlmir, əsla Türkiyə üçün təhdid deyildir. Referendum sərhədləri dəqiqləşdirmək üçün deyil" kimi iddialar səsləndirib. Ancaq şübhəsiz ki, bu, gərgin durumda manevr, aranı sakitləşdirmək cəhdidir. 4 dövlətin əhatəsində sınımlı vəziyyətdə qalmaq heç də asan məsələ deyil, Bərzani bunu anladığı üçün paytaxtlarla dil tapmağa çalışır...

İraq Kürdüstanının "müstəqillik" referendumu aranı qatdı - yeni savaşıq qapıda; artıq qan töküldü

Türkiyə prezidenti qonşuluqda "dövlət" qurmaq istəyənlərə sərt xəbərdarlıq etdi; İran Kürdüstan planı ilə bağlı hərəkətə keçdi; İraq parlamenti Kerkükə ordu yeritmək qərarı verdi; Azərbaycandan da separatçı addıma etirazlar səsləndi; **politoloq:** "Kürdləri bu işə təhrik edən bu xalqın gələcəyini düşünməzlər"

Region dövlətlərinin etiraz və çağırışlarına baxmayaraq, İraq Kürdüstanı 25 sentyabrda "müstəqillik" referendumu keçirmək fikrindən daşınmadı. Heç şübhəsiz ki, Şimali İraq Kürd Muxtariyyətinin rəhbəri Məsud Bərzanini qonşu dövlətlərlə üz-üzə gəlməyə vadar və təhrik edən qüvvələr var.

Məlumatla görə, nəticələri 72 saat ərzində açıqlanacaq referendumda 5,2 milyon seçici iştirak etməli idi. Bülletenlərin 4 dildə - kürdcə, türkcə, ərəbcə və süryanicə hazırladığı deyilir.

Dünyanın diqqətlə izlədiyi bu prosesdə daha çox narahat olan ölkələr isə İraq, Türkiyə və İrandır. Qərb dövlətləri isə üzde bu təşəbbüslərə etirazlarını bildirməklə kifayətlənirlər. İsrail müstəqillik referendumunu açıq dəstəkləyən yeganə ölkə olub. Bir müstəqil dövlətin ərazi bölünməsinə qəsd edilməsi, həmçinin bölgədə yaşayan qardaş türkmənlərin taleyi Azərbaycanda da narahatlığa səbəb olub. Ancaq proseslərə həlledici təsir gücündə olan ölkələrin qarşısını ala bilmədiyi hadisələrə Azərbaycanın hər hansı təsirdən danışmağa dəyməz təbii ki.

İraqın baş naziri Heydər Əl-Əbadi xəbərdarlıq edib ki, o, "ölkənin birliyi saxlamaq üçün lazımi tədbirlər" görəcək. O bildirib ki, səsvermə konstitusiyaya ziddir və sülh prosesini hədələyir: "Biz ölkənin birliyi saxlamaq üçün lazımi tədbirlər görəcəyik".

İraq parlamenti Kerkük başda olmaqla, digər mübahisəli ərazilərdə Mərkəzi Bağdad hökumətinə tabe olan hərbi təhlükəsizlik qüvvələrinin yerləşdiril-

məsinə səs çoxluğu ilə qərar verib. Kerkükə ordu göndərilməsi barədə qərarı İraq parlamentinin Təhlükəsizlik və Müdafiə komitəsinin sədri Hakim Zamili təsdiqləyib (axar.az). Zamilinin sözlərinə görə, parlament, bundan əlavə, İraq Kürd Muxtariyyətinin keçirdiyi referendumda səs verən məmurların vəzifədən kənarlaşdırılması, Kerkük neft yataqlarının rəsmi Bağdadla təhvil verilməsi barədə də qərar çıxarıb.

Referendum günü artıq qan tökülüb. Kerkükün cənubunda ki türkmən rayonu Tuzhurmatuda Haşdi Şabi ilə peşmərgə arasında toqquşma baş verib. Haşdi Şabinin açdığı atəş nəticəsində 1 peşmərgə ölüb, yaralılar var. Bu barədə Türkiyə mediası xəbər verir.

Referendum günü Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyi ölkə vətəndaşlarını İraq Kürd Muxtariyyətini tərk etməyə çağırıb. Virtualaz.org yerli KİV-ə istinadən bildirir ki, bu barədə bəyanat nazirliyin saytında yerləşdirilib. **"25 sentyabrda Şimali İraqda keçiriləcək referendum İraqda yeni təhlükəsizlik problemlərinin yolunu açacaq. Biz bununla əlaqədar olaraq Türkiyə vətəndaşlarını bu bölgələri tərk etməyə səsləyirik"**, - deyər bəyanatda bildirilib.

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan da məsələyə kəskin reaksiya verib. Bu barədə "Yeni Müsavat" Türkiyənin "Milliyet" qəzetinə istinadən bildirir. **"Sərhədlərimizdən, sadəcə, İraq tərəfə keçidə icazə var. Bu həftə ərzində digər tədbirlər də görəcəyik. O addımlar da atılacaq. Giriş-çixış qapadılacaq. Bir gecə qəfil gələ bilərik"** - Türkiyə prezidenti separatçıları

xəbərdar edib.

"Şimali İraq kürd muxtariyyətində keçirilən referendum silahlı qarşıdurma üçün zəmin hazırlayıb". Bunu isə Türkiyənin baş naziri Binəli Yıldırım NTV telekanalın efirində deyib (publika.az). "Bütün dünyanın xəbərdarlıqlarına baxmayaraq, referendum keçirilib. Bu qanununuzun heç bir şəkildə tanımayacağıq", - baş nazir bildirib.

Qonşu İran da kürd referendumunu özünə təhdid sayaraq hərəkətə keçib. İran ordusu İraqla sərhəddə, Qərbi Azərbaycan bölgəsində hərbi təlimlərə start verib. Bundan əvvəl İran generalı, "Qüds Qüvvələrinin" komandanı general Qasim Süleymani Kürdüstanın müstəqilliyi barədə keçirilən referendumu dayandıрмаq üçün Kerkükə gəlmişdi. Lakin görüldüyü kimi, bu gelişin faydası olmadı.

İraq hakimiyyətinin müvafiq sorğusundan sonra Tehran İraq Kürdüstanı ilə sərhədi birtərəfli qaydada bağlayıb. Virtualaz.org TASS-a istinadən bildirir ki, bunu İran Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Bəhram Qasımı deyib. **"Biz İraq hökumətinin rəsmi sorğusuna uyğun olaraq İraq Kürdüstanı ilə sərhədimizi bağladığımızı bütövlüylə müstəqilliyi prinsiplərinə hörmətlə yanaşır və buna qarşı yönəlmis istənilən təşəbbüsləri səhv hesab edirik"**, - deyər Qasımı qeyd edib. İrandan "biz vahid İraqı tanıyıraq" bəyanatı gəlib.

Suriya da İraqın parçalanmasına qarşı çıxıb. Hazırda "Kürdüstan dövləti"ne qarşı Türkiyə, İraq, İran və Suriya birliyi formalaşmaqdadır.

yasi təhlil və proqnozlaşdırma şöbəsinin müdiri, deputat Aydın Mirzəzadə azvision.az ttp://www.azvision.az/a bildirib ki, kürdlərin referendumu hüququ əhəmiyyətə malik deyil: "İraq Kürdüstanı xaricdən dəstək almasaydı, referendum keçirə bilməzdi. Bu referendumun nə hüququ, nə də praktiki əhəmiyyəti var".

İstanbul şəhərində "Türkiyə və Azərbaycanın təmsalında islam həmrəyliyi" mövzusunda beynəlxalq konfransda çıxış edən Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) sədri, şeyxülislam Allahşükür Paşazadə isə separatçılıqdan əziyyət çəkən bir ölkə kimi Azərbaycanın İraqın şimalında keçirilən referendumu qətiyyətlə qarşı olduğunu vurğulayıb.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirib ki, Məsud Bərzaninin referendum qərarı Ankara-Bağdad-Tehran üçbucağını formalaşdırdı: "Halbuki son illər Türkiyə cümhurbaşkanı Rəcəb Təyyub Ərdoğan ne İraqın keçmiş baş naziri Əl-Maliki, ne de indiki baş naziri İbadi ilə yola gedirdi, bir-birlərinin ünvanına ağır sözlər deyirdilər. Ankara onların əvəzinə Məsud Bərzani ilə dostluq edirdi. İndi rollar dəyişdi və hətta Türkiyə ilə İraqın baş qarğah rəisləri Ankara da az qala köhnə dostlar kimi görüşdülər. İsrailin Kürdüstanın müstəqilliyini tanıması Ankara-Bağdad-Tehran üçlüyünü bir-birinə daha yaxın edəcək". **Ancaq ekspertin fikrincə, bir müddət sonra bu ittifaqın çat verəcəyi istisna deyil:** "Məsud Bərzani üçlüyün biri

tefa verdiyi xəbərini oxudum, ancaq hakimiyyətin müxtəlif qolları ilə əlaqələri kəsmədiyinə əminəm. Cib müxalifəti rolunu oynayır. Onun Şimali İraqdakı referendumu izləməsi İrəvanın qərarıdır".

Erməni Araşdırmalar Mərkəzinin sədri, politoloq Qafar Çaxmaqlı isə "Yeni Müsavat"a durumu şərh edərkən xatırladı ki, Şimali İraq Kürd hökuməti neçə illərdir mövcuddur: "Nədən birdən-birə və məhz indi özünü müstəqil elan etməyə qaldı? Düşünürəm ki, onu bu işə təhrik edən ölkələr var. ABŞ üzde referendumu qarşı olduğunu göstərsə də, altdan-altdan buraya silah göndərir. Vaxtilə Qərbin və hətta Türkiyənin özünün də dəstək verdiyi Şimali İraq Kürd hökumətinin birdən-birə hələ bəzi siyasi proseslərin aydınlaşmasını, İraq və Suriyada suların durulmasını gözləmədən bu addımı atması, eibəttə, Bərzaninin planı deyil. Belə bir istəkləri olsaydı, buradakı kürdlər çoxdan addım atardılar. Mənə elə gəlir ki, bu bölgədə kürd dövlətini qurmağı hədəfləyən güclər son illərin savaşıqlarından buna münbit zəmin bula bilmədilər. PYD-PKK-PEJAK terrorçularını Bərzaninin peşmərgələri ilə bir hədəfə gətirə bilmədilər. Buna Türkiyə mane oldu. Onlar gözləyirdilər ki, Suriyada, İranda və Türkiyədə olan kürdlər bu qarışıqlardan uyğun bir ərazi əldə edəcək, hərəsi də özü üçün bu ərazilərdə ən azından muxtariyyət elan edəcəklər və bu ölkələrin hesabına böyük bir "Kürdüstan" qurulaçaq. Deyəsən, bu, mümkün olmur. İndi həmin "A" planını

Avropanı faşizmə itələyən miqrantlar

Samir SARI

Uzaq və dağılan (AzTV-nin yalançısiyam) Almaniyada neo-nasistlərin, yəni köhnə faşistlərin yeni davamçılarının parlamentə düşəcək qədər (13,5 faiz) səs toplayıb 90-a yaxın mandat almaları bəşəriyyəti, o cümlədən qədərbilən və maarifpərvər xalqımızı xeyli dərəcədə üzüb, mütəəssir edib.

Çünki 80-90 il qabaq Hitler də hakimiyyətə elə bu cür gəlmişdi, əvvəlcə xırda-xırda siyasi qələbələr qazandı, sonra beyni çönmüş almanları başına yığıb yekə qələbə qazandı, lap axırda hərbi qələbələr qazanmağa başladı və dünyanı qana çalxadı.

İndi bəşəriyyət ondan qorxur ki, normalda qanunpərəst, dinc, islah, qəlbigeniş, xeyirxah, əməksevər camaat olan almanların başı yenidən çönər, bir daha faşizmə könül verər.

Bütün dünya bilir ki, almanların başı çönməsin, çöndüysə, dünya müharibəsi törədirlər. Nağd iki yekə müharibəni başı çönmüş almanlar törədiblər - tarixdə belə yazılıb.

Yuxarıda almanlar haqda bir "qəlbigeniş və xeyirxah" kimi söz işlətdik, gəlişigözəl kəlmə deyil, gerçəkdən də belədir. Qəlbigenişlikdə və xeyirxahlıqda almanlara tən, tay olacaq millət yer üzündə yoxdur.

Elə başqa millətlər, dövlətlər onların məhz bu məziyyətdən istifadə edirlər. Yaxşı məziyyət əziyyət verəndə isə almanların başı çönür.

Onların son seçkilərdə faşistlərə müəyyən qədər səs verməsinin səbəbi budur. Bu, bir tendensiyadır. Yaxşı məziyyətin əziyyət verməsi, pis vəziyyət yaratması təməyülü bu cür davam etsə, faşistlər növbəti seçkilərdə daha çox səs alacaqlar.

Mütəəssislər indidən həyəcan təbili çalırlar ki, artıq nəinki Almaniyada, eləcə də bütün Avropada millətçi qüvvələr güclənib. Hətta indiyədək bəşəri dəyərlərdən, insan haqlarından danışan bir çox partiyalar yavaş-yavaş dəyişiblər, faşist-faşist danışirlar.

ABŞ-da Trampın (yeri gəlmişkən, o da kökəncə almandır və hiss olunur ki, başı çönmüş almanlardandır) hakimiyyətə gəlməsindən sonra dünyada millətçilik hərəkatı daha da vüsət alıb. Trampın özü də yeri gələndə millətçilik və irqçilik edir. Budur, xəbər gəlir ki, o, bir çox ölkələrin vətəndaşlarına ABŞ-a gəlməyi qadağan edib.

Elə Almaniyada da faşistləri gücləndirən əsas faktor məhz miqrasiya məsələsidir. Avropanın yerli xalqları ölkələrinə axıb gələn miqrantlardan xirtəyə qədər narazıdırlar, faşistlər isə deyirlər ki, biz hakimiyyətə gəlsək, onları ölkədən qovacağıq. Xalq da faşistlərə səs verir ki, onlar gəlsin, miqrantlar getsin.

Məsələ bu qədər sadədir, başqa nə izahat verilsə, hamısı əfsanədir. Almaniyayı və Avropanı dağıdan miqrantlardır.

Zarafat deyil, dünyanın dörd bir yanından ipini qıran qaçır Avropaya. Düzdür, onların içində müharibədən, labüd ölümdən, siyasi repressiyadan, aclıqdan qaçanlar da var. Amma yarıdan çoxu Avropaya kasıbçılığın daşını atmaq, düz-əməlli gün görmək üçün gedənlərdir. Məsələn, Əfqanıstanın Talibandan uzaq vilayətlərindən Avropaya miqrant axını davam edir. Hətta əsrlərdir İranda yaşayan əfqanlar da "biz əfqanıq, bizi qırırlar" deyər cümurlər Avropaya. Pakistanlılar, benqallar, induslar da eləcə.

Baxın, Finlandiyada faşistlər güclü deyil. Niyə? Çünki finlərin ultra-liberal siyasətləri lap əzəldən miqrantları öz ölkələrinə buraxmadılar, faşistlər necə edəcəkdilərsə, elə etdilər. Nəticədə ölkənin asudə yaşayan xalqı miqrantlara görə əsəbiləşib çıxış yolu axtararı olmadı.

Macarlar da elə etdilər, eləcə miqrantlara dəhliz verdilər, gün vermədilər, çadır verdilər, yemək vermədilər, söz verdilər, üz vermədilər, qaçqınlar da gedib xeyirxah Almaniyaya, özü də adı kimi məlek olan Merkel bibiyə sığındılar. O isə az qala miqrantların badına gedəcəkdə, yaxşı qurtardı.

Hazırda çamadanlarını qablaşdıran, sənəd, şəkil toplayan, mühacirətə hazırlaşan soydaşlarımız gərək indidən tədbiri olsunlar. Almaniyaya artıq sığınması ölkə deyil. Bir gün orda bir mərəkə, pəstəha çıxacaq. Salamati adamın öz ölkəsidir. İntəhası, onu da yaşamaq, işləmək üçün əlverişli məkana çevirmək, bundan ötrü isə çox əziyyət çəkmək lazımdır.

Unutmayaq ki, Almaniyanın indiki Almaniyaya, İsveçin müasir İsveç olması üçün milyonlarla insan on illərlə əziyyət çəkiblər.

Almaniyada sentyabrın 24-də keçirilən parlament seçkilərində kansler Angela Merkelin başçılıq etdiyi alyans qalib gəlib. Bülletenlərin 100 faizinin hesablanmasından sonra hakim Xristian Demokrat İttifaqı/Xristian Sosialist İttifaqı 33% səs toplayıb. İkinci yerdə Sosial-Demokrat (20,5%), üçüncü isə Almaniyaya üçün Alternativ Partiyasıdır -12,6%.

Beş faizlik seçki baryerini keçən Azad Demokratik Partiya (10,7%), Sol Partiya (9,2%) və Yaşlılar Partiyası da (8,9%) Bundestaqda təmsil olunacaqlar. 1950-ci ildən bəri ilk dəfədir ki, Almaniyaya parlamentinə 6 partiya düşüb

Qeyd edək ki, Sosialist Demokrat Partiyası 1949-cu ildən bəri ən aşağı nəticə göstərib. Miqrantlara qarşı sərt mövqeyi ilə seçilən ultrasağçı Almaniyaya üçün Alternativ Partiyası isə tarixində ən yüksək göstəriciyə nail olub. Almaniyaya qanunvericiliyinə əsasən, yeni formalaşacaq parlament ölkə kanslerini seçəcəkdir.

Almaniyaya kansleri A.Merkel yeni Nazirlər Kabinetinin dekabrın 25-də qeyd olunan katoliklərin Milad bayramına qədər formalaşdırılacağını deyib.

A.Merkel 17 iyul 1954-ci ildə Hamburq şəhərində anadan olub. Fiziki kimya ixtisası üzrə doktorant təhsili qazanan Merkel 1989-cu il inqilabının başladığı vaxtlarda siyasətə daxil olur və qısa müddət ərzində 1990-cı ildə ilk dəfə olaraq demokratik şəkildə seçilmiş Şərqi Almaniyaya Hökumətinin millət vəkili sözcüsü kimi xidmət edir. 1990-cı ildə alman torpaqlarının yenidən birləşdirilməsindən arıncı Merkel Mekslenburq-Ön Pomeraniya vilayətində Stralsund - Nordvorpommern - Rügen seçki dairəsindən Bundestaqa seçilir və o zamandan Bundestaqdakı yerini qoruyur. Sonralar o, 1991-ci ildə Kansler Helmut Kol tərəfindən Qadınlar və gənclərin məsələləri üzrə federal nazir təyin edilib. 1994-1998-ci illərdə Ətraf mühit, Təbii mühafizə, Tikinti və Nüvə təhlükəsizliyi məsələləri üzrə Federal Nazir kimi fəaliyyət göstərib. XDI/XSI (Xristian Demokrat İttifaqı/Xristian Sosial İttifaqı) - ADP (Azad Demokratik Partiya) koalisiyası məğlub edildikdən sonra o, XDI-nin baş katibi seçildi. 2000-ci ildə XDI partiya sədri Helmut Kol və onun davamçısı Volfqanq Şoyblenin devrilməsi ilə nəticələnmiş XDI maliyyə qalmaqalından sonra Angela Merkel partiyanın lideri seçilib.

2005-ci il federal seçkilərinin ardından A.Merkel Almaniyanın ilk qadın Federal Kansleri təyin edilib. Merkel Almaniyaya tarixində hər iki vəzifəni tutan ilk qadındır.

Uşaq vaxtı alma şiresi və kotletli çox sevən Angela böyüyəndə müəllimə olmağı arzu edib. Orta məktəbdə oxuduğu vaxt gələcək kanslerin ən çox

sevdiyi fənlərdən biri də rus dili olub. 1968-ci ildə 14 yaşlı Angela Almaniyaya Demokratik Respublikasında rus dili üzrə keçirilən ümummilli olimpiyadada qalib gəldiyi üçün Moskvaya gəlmək şansı qazanıb.

A.Merkel qətiyyətli siyasətçi olmaqla yanaşı, sadəliyi ilə də seçilir. O, heç vaxt bilərənk, üzük, sırğa taxmır. Klassik musiqiyə üstünlük verən xanım kansler operanı çox sevir. Frau Merkel əsl futbol azarkeşidir.

nə olduğu bir vaxtda, Angela "Beatles" qrupunu çox sevirdi. Fransız dilini çox sevməsinə baxmayaraq, bu dili öyrənmə bilmədiyi üçün yaman təəssüflənən A.Merkelin heç şəxsi mənzili də yoxdur. Kansler olduqdan sonra xidməti mənzilə köçməkdən imtina edən Merkel hazırda Berlinin mərkəzində kirayə tutduğu mənzildə yaşayır. Bağ-bağçada çalışdığı çox sevdiyi qəşəng əl qabiliyyəti də var. O, çox dadlı yeməklər bəşirir. Bir dəfə ondan soruşan-

Merkel dünyada tanınan, hörmət edilən, Marqaret Tetçer və digər Avropa nəhəngləri ilə bir sırada durmağa layiq siyasətçidir. Bunu alman xalqı bilir və görür. İkincisi, onun kansler olduğu 12 ildə alman iqtisadiyyatı və alman xalqının rifahı öncəki hakimiyyətlərə müqayisədə xeyli artdı. Hansı ki, həmin illərdə Avropa İttifaqına daxil olan dövlətlərin əksəriyyətində iqtisadiyyatda mütəmadi enişlər olurdu. Ən önəmli isə Merkel Almaniyayı dünya siyasətini müəyyən

Merkeli almanlara

sevdirən səbəblər

Almaniyaya tarixində rekordlara imza atan dəmir ledi kimdir?

etməyə çalışan bir neçə dövlətdən birinə çevirdi ki, bu gün hamı onunla hesablaşır. Bu isə özünü sevən, özünə hörmət edən alman xalqı üçün vacib şərtidir. Son 10 ilə qədər Avropa siyasətinə ağısaqqallıq edən Böyük Britaniya idisə, bu gün bu qüvvə Merkelin sayəsində Almaniyadır. Əsasən bu amillər seçiciləri yenidən Merkeli dəstəkləməyə inandırır. Başqa bir tərəfdən, mühafizəkarların əsas rəqibi olan sosial demokratlar Martin Şultsun liderliyində uğursuz kampaniyaya apardılar. Nəticələrə görə ikinci olsalar da təxminən son 50 ilin ən aşağı nəticəsini qazandırlar.

Ekspertin fikrincə, seçkidə radikal millətçilərin 12,6 faizlə parlamentə daxil olması isə təsadüfi saymaq olmur. Bu partiya populist ideyalarla təbliğatını quraraq seçici sayı qazandı: "Onlar əsasən miqrantlar və İslam əleyhinə təbliğatlarını aparmaqla məşğul idilər. Bilirik ki, Almaniyaya yaxın Şərqdən ən çox miqrant qəbul edən dövlətdir. Həmin miqrantların bir qisminin fərqli mühitə adaptasiya problemi olduğu üçün davranışlarında insanların hiddətləndirəcək hərəkatlər baş verirdi və bu hiddət miqrantlara qarşı bir nifrətə çevrilmişdi. Bundan istifadə edən millətçilər həmin narazı təbəqənin səslerini qazanmaq üçün onların ürəyindən keçənləri deməyə başladılar və məlum faizi toplaya bildilər".

E.Mustafayev qeyd etdi ki, son illərdə digər Avropa dövlətlərində də millətçi partiyalar parlamentə eyni taktika ilə daxil olublar. Avropanın istənilən dövləti Almaniyanın qəbul etdiyi sayda miqrant qəbul etsəydi, seçkilərdə tam məğlubiyyətə uğrayardı. Amma Merkelin siyasəti sayəsində bu baş vermədi. Hətta ekspertlər 4 il sonra olacaq növbəti seçkilərdə millətçilərin parlamentə düşmə bilməyəcəyini də söyləyirlər.

□ Etibar SEYİDAĞA

Bu ona kişi siyasətçilərlə kontakt qurmaqda çox kömək edir. Ona edilən 150 avrodan baha olan bütün hədiyyələri parlamentə təhvil verir. Burada haqqətən də digər dövlət başçıları tərəfindən edilən bahalı hədiyyələri görmək olar. Tətilini təbiət qoynunda keçirməyi çox sevən Merkel bütün xərclərini öz cibindən ödəyir. Onun nə yaxtaları, nə dəbdəbəli sarayları, nə də şəxsi modelyerləri var. Yalnız nəse yeni bir paltar lazımlı oldu, dərzi qadın Merkelin evinə gələrək müəyyən ölçüləri götürür və onun üçün yeni paltar tikməyə başlayır. O, çox nadir hallarda atək və ya don geyinir. Merkel daha çox kostyum və bleyzerlərə üstünlük verir. Səhər yeməyi zamanı isə qəhvə əvəzinə nanəli çay içir. Gün ərzində 70-ə yaxın sms yazan Merkelin nə elektron poçtu, nə də noutbuku var. Son zamanlar yalnız iPad-i var. Onu da ki, xəbər saytlarını izləmək və birjada baş verənlərdən xəbər tutmaq üçün istifadə edir.

Gənc yaşlarında qaragilə alveri edən Angela Merkel Leypsiqdə təhsil aldığı illərdə "Angela" diskotekası təşkil edirdi. Bu diskotekalarda da o, boş oturmurdu, cibxerci əldə etmək üçün şirə və digər içkilər satırdı. Həmyaşdılarının "Rolling Stones"-dan ötrü dəli-diva-

da ki, kişilərdə ən çox nəyi bəyənirsiniz? O cavab verir ki, gözəl gözlər.

Damirlərində polyak qanı axan Angelanın əvvəlki soyadı Kasnerdir. Kanslerin babası Polşadan Almaniyaya köçən Lüdivik Kazmirçək öz soyadını alman dilinə uyğunlaşdıraraq Kasner edib.

Diplomatik dairələrdə isə Merkeli "Odda yanmaz, suda batmaz" adlandırırlar. Çünki o, istənilən vəziyyətdən çıxıb gəlir.

Merkel Almaniyaya parlamentinin tarixində partiyası ard-arda 4 dəfə seçkidə qalib gələn liderdir.

Alman xalqı niyə yenidən Merkele üstünlük verdi? Bu qadın liderin 4 dəfə ard-arda seçkinin qalibi olmasının sirri nədir? Radikal millətçilərin parlamentdə üçüncü yerə sahiblənməsi nədən qaynaqlanır?

Politoloq Elşən Mustafayev bildirdi ki, Avropada partiyalaşma siyasətində hər zaman 2 qüvvə öndə olub-mühafizəkarlar və sosial demokratlar. Hakimiyyət uğrunda mübarizə də bu qüvvələr arasında gedib. Digər partiyalar bunlardan həmişə geridə olublar. Alman mühafizəkarlarının lideri olaraq Merkelin bu seçilməsi qazanması da bu mübarizənin məntiq nəticəsi idi. Alman xalqının Merkele 4-cü dəfə səs verməsinin bir neçə səbəbləri var: "Birincisi, Angela

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDİF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

•• tən həftə Azərbaycan xarici işlər naziri Elmar Məmməd-
yarov və Ermənistan xarici işlər naziri Edvard Nalbəndyan arasında planlaşdırılan görüş nəhayət ki, baş
tutdu. ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin vasitə-
çiliyi ilə Nyu-Yorkda, BMT Baş Assambleyasının 72-ci sessiyası
çərçivəsində reallaşan görüşün detalları həmişəki kimi, bəlli ol-
masa da, ortada ciddi nəticənin olmadığı aydındır.

ATƏT-in mətbuat xidməti-
nin yaydığı yekun bəyanatın
mətnindən də görüldüyü kimi,
budəfəki görüş də təmas xəttin-
dəki gərginliyin səngidilməsinə
hesablanmış və növbəti xarak-
ter daşıyır. "Danışqların əsas
məqsədi münaqişə zonasında
mövcud vəziyyətlə bağlı müza-
kirlər aparmaq, danışıqlar pro-
sesini gücləndirmək, Azər-
baycan və Ermənistan prezidentlə-
ri arasında görüşün təşkilinin
müzakirəsi olub", - deyər, həm-
sədrlərin bəyanatında bildirilir.
Diplomatlar ümid edirlər ki, yük-
sək səviyyəli görüşün keçiril-
məsi nizamlanmış digər
əsas məsələlər üzrə kompromis
qərarların axtarışında tərəflər
arasında etimad və siyasi
iradənin möhkəmləndirilməsi-
nə kömək edəcək. Nazirlər pre-
zidentlərin yaxın gələcəkdə gö-
rüşünün təşkilində həmsədr-
lə əməkdaşlığa hazır olduqlarını
da ifadə ediblər. O da qeyd olun-
ur ki, həmsədrlər, yerlərdə və
danışıqlar prosesindəki son və-
ziyyəti müzakirə etmək və pre-
zidentlərin növbəti görüşünə
hazırlığa dair məlumat vermək
üçün ATƏT-in baş katibi Tomas
Qreminger və BMT baş katibi-
nin siyasi məsələlər üzrə mü-
avini Cefri Feltmanla görüşüb-
lər. Həmçinin vurğulanıb ki,
Minsk Qrupunun həmsədr-
ləri oktyabrın əvvəlində regiona sə-
fər etmək niyyətindədir.

Qeyd etdiklərimiz onu de-
məyə imkan verir ki, əvvəlki gö-
rüşlərlə müqayisə etsək, bəzi
adlardan və görüş tarixindən,
həmçinin məkandan fərqli heç
nə yoxdur. 1996-cı ildən Dağlıq
Qarabağ münaqişəsinin həlli
ilə məşğul olan ATƏT-in Minsk
Qrupunun həmsədr-
ləri - Rusiya, ABŞ və Fransa - növbəti
görüşü reallaşırsalar da,
Azərbaycan ərazilərinin bir qı-
rışının belə işğaldan azad olun-
ması istiqamətində irəliləyişə
nail olmayıb. Hansı ki, Azər-
baycan prezidentinin BMT Baş
Assambleyasının tribunasın-
dan bəyan etdiyi kimi, Ermə-
nistanda qoşunların Dağlıq Qa-
rabağdan qeyd-şərtsiz çıxarıl-
ması ilə bağlı BMT Təhlükəsiz-
lik Şurasının 1993-cü ildə qısa
fəsilələrlə qəbul edilmiş 822,
853, 874 və 884 sayılı qətnamə-
ləri, o cümlədən BMT Baş As-
sambleyası, AŞPA, ATƏT, İƏT
və digər təşkilat və qurumların
qətnamələri mövcuddur. Lakin
BMT tribunasından səsləndirilən
ədalətə çağırış mesajları da
həmsədr-
ləri daha obyektiv
mövqe tutmağa sövq edə bil-
mədi. Əksinə, onlar
Nyu-Yorkda Qarabağ erməni-
lərinin "müstəqillik" iddiaları
barədə danışan Ermənistan
prezidentinin cəfəng fikirlərini
əşitməzliyə vurub prezidentlər
arasında növbəti görüşün baş
tutması istiqamətində axtarış-
lara başlayıblar.

"Nazirlərin görüşü təbii ki,
müsbət bir hal kimi dəyərləndir-
ilə bilər. Çünki belə görüşlər
həmsədr-
lərin iştirakı ilə keçirilir
və istənilən bəyanat və tərəflə-
rin mövqeyi həmin dövlətlərin
rəhbərliyinə məruzə olunur".

Politoloq Arzu Nağıyev bu
fikirləri "Yeni Müsavat"a açıq-
lamlasındadır. Ekspert
qeyd etdi ki, yenə də son gö-
rüşdə heç bir tərəf öz mövqeyi-
yindən geri çəkilmədi: "Ümu-
miyyətlə, BMT Baş Assamble-
yasının 72-ci sessiyasından
sonra bu görüşün baş tutması
da sual altındadır. Lakin burada
bir nüfuz davası da gedir. Rusiya
öz nüfuzunu bərpa etmək
üçün dini rəhbərlər səviyyəsində
də görüş təşkil etdi və müs-
bət bir nəticə əldə olunmadı.
Bundan sonra Nalbəndyanın
bəyanatı da bir rezonans yarat-
dı və məlumdur ki, bu da sessiya
öncəsi bir siyasi gediş idi.
ABŞ isə dərhal yaranmış vəzi-
yyətdən öz xeyrinə istifadə et-
məyə başladı". A.Nağıyev bu fi-
kirdədir ki, Azərbaycan və Er-
mənistan prezidentlərinin
bir-birinə zidd çıxışları da dün-
ya ictimaiyyətinə narahat etmə-
yə bilməzdi: "Sərkisyanın qey-
ri-adekvat çıxışına tutarlı cavab
verən cənab İlham Əliyevin Er-
mənistan prezidentini cinayət-
kar adlandırması, hətta 2016-cı
il ilin aprel hadisələrinin təkrar-
lanması ilə bağlı BMT Təhlükəsiz-
lik Şurasının 1993-cü ildə qısa
fəsilələrlə qəbul edilmiş 822,
853, 874 və 884 sayılı qətnamə-
ləri, o cümlədən BMT Baş As-
sambleyası, AŞPA, ATƏT, İƏT
və digər təşkilat və qurumların
qətnamələri mövcuddur. Lakin
BMT tribunasından səsləndirilən
ədalətə çağırış mesajları da
həmsədr-
ləri daha obyektiv
mövqe tutmağa sövq edə bil-
mədi. Əksinə, onlar
Nyu-Yorkda Qarabağ erməni-
lərinin "müstəqillik" iddiaları
barədə danışan Ermənistan
prezidentinin cəfəng fikirlərini
əşitməzliyə vurub prezidentlər
arasında növbəti görüşün baş
tutması istiqamətində axtarış-
lara başlayıblar.

Qarabağ

BMT-dəki Qarabağ müzakirələrindən

Çıxan əsas nəticə

Həmsədr-
lərin təşəbbüsü ilə
Azərbaycan və Ermənistan XİN
rəhbərlərinin növbəti görüşü
növbətçi oldu; Qarabağ
separatçıları sülh danışıqlarının
davamı təklifinə "hökumət"
qurmaqla cavab verdilər...

na biləcəyi anonsu dünya döv-
lətlərinə konkret bir çağırış kimi
dəyərləndirilməlidir. Supergüclər
də başa düşməlidirlər ki, bu
prosesin sonu regional və ya
beynəlxalq hərbi əməliyyatlarla
və daha doğrusu, müharibə ilə
nəticələnə bilər. Bu isə heç ki-
min marağında deyil. Eyni za-
manda status-kvonu saxlamaq
da artıq mümkün deyil. Prezi-
dentlərin görüşləri baş tutarsa,
artıq Ermənistan tərəfi qoyulan
konkret suallara cavab verməli-
dir. Çünki cənab İlham Əliyevin
qaldırdığı məsələlər həm də Er-
mənistanda ciddi mövzu kimi
müzakirələrə səbəb olub. Buna
görə də görüşün gərgin olacağı
artıq indidən məlumdur. Çünki
bu, Ermənistana verilən bəlkə
də son şansıdır. Dünya ictimai-
yyəti bu haqda xəbərdar edildi,
tərəflər və havadarlar ikili ya-
naşmanın nə ilə nəticələncəyi-
ni gözəl başa düşürlər. Məhz
buna görə də qarşıda gərgin bir
prosesin olacağı məlumdur".

Əslində Ermənistanın möv-
qeyi məlumdur, danışıqlar, sa-
dəcə, işğalçı ölkəyə əlavə vaxt
udmaq, Azərbaycan torpaqları-
nda daha da möhkəmlənmək
üçün lazımdır. Necə ki,
Nyu-York görüşü ərəfəsində er-
mənistan diasporu qarşısında çıxış
edərək "Ermənistan Azərbay-
canla Dağlıq Qarabağ münaqi-
şəsinin nizamlanması çərçivəsində
"Qarabağ zonası üçün
təhlükə yaratmayacaq" ərazilər-
in qaytarılmasını müzakirə edir"
bəyanatı verən Ermənistan XİN

başçısı E.Nalbəndyan bir həftə
sonra dediklərini təkrar etdi. Əs-
lində o, bu fikirləri İrəvanın
"konstruktiv" mövqe sərgilədiyi
barədə rəy yaratmaq niyyəti ilə
ortaya atmışdı. BMT səfəri ərə-
fəsində belə bir maneə ona la-
zım idi. Ancaq bundan dərhal
sonra Ermənistan Silahlı Qüv-
vələrinin Baş Qərargah rəisi
Movses Akopyan Nalbəndyanın
işğal olunmuş torpaqların bir
hissəsinin Azərbaycana qaytarıl-
ması ilə bağlı açıqlamasına etiraz
etdi və bildirdi ki, işğal olun-
muş ərazilərin heç bir hissəsi
Azərbaycana qaytarıla bilməz.
Onun sözlərinə görə, təhlükə-
sizliyin təmin olunması üçün iş-
ğal edilmiş bütün rayonların əldə
saxlanması vacibdir. "Dağlıq
Qarabağ boyunca təhlükəsizlik
sistemi yaradılıb. Bu sistemin
pozulması acınacaqlı nəticələrə
gətirib çıxara bilər". E.Nalbəndyanın
məhz bundan sonra dediklərini təkrar etməsi erməni
hökumətinin ordudan çəkinməsi
kimi də izah oluna bilər. Amma
əslində İrəvan beynəlxalq rəyde
"mən güzəştə hazırım, sadəcə,
ordu razı deyil" rəyi yaratmaqla
çoxbaşlı oyun oynayır. Yeri gəl-
mişkən, I Qarabağ müharibə-
sində azərbaycanlılara qarşı
qəddarlığı ilə xüsusi seçilən və
bu gün Ermənistanda işğal siya-
sətinin qatı tərəfdarı kimi çıxış
edən "Komandos" ləqəbli erməni
general Arkadi Ter-Tadevosyan
da yay aylarında İrəvanın
əraziləri Azərbaycana qaytar-
maq istədiyini açıqlamışdı. "Belə

söhbətlər var ki, biz əraziləri təh-
vil verəcəyik. Əslində bunu
Minsk Qrupu da, Rusiya da istə-
yir. Lakin bu, bizim sonumuz de-
məkdir. Çünki əvvəlcə bir rayo-
nu, daha sonra bütün Qarabağı
qaytaracağıq. Yeni "domino ef-
fekt" yaranacaq, sonda isə Er-
mənistan yox olacaq", - deyər o,
güzəştin mümkünsüz olduğunu
demişdi.

İndiki situasiyada Ermənis-
tanla danışıqlar aparmağın məna-
sız olduğunu elə Azərbaycanın
işğal olunmuş ərazilərində
qurulan qondarma Dağlıq Qa-
rabağ rejiminin başçısı Bako
Saakyanın sentyabrın 25-də
yeni "hökumət" strukturunu
təsdiqləməsi də bir daha sübut
edir. Həmin bu separatçı quru-
mun rəhbəri 12 nazir, həmçinin
digər 3 qurumun rəhbərindən
ibarət "hökumət" təsdiqləyib".
Erməni separatçıları bu ilin yan-
varında "konstitusiyaya referen-
dumu" keçirməklə Dağlıq Qa-
rabağda "prezident respublika-
sı"nu qurduqlarını elan ediblər.
Daha sonra baş separatçı Bako
Saakyan özü üçün növbəti seç-
ki şousu keçirib. Qarabağ qul-
durları yeni "hökumət"i 25
sentyabrda elan etməklə də tə-
rəfdarlarına mesaj veriblər. Er-
mənistan mediası da yazır ki, B.Sa-
akyanın hökuməti məhz "Kür-
düstan"dakı "müstəqillik" refe-
rendumunu keçirdiyi gün
elən etməsinin simvolik mənası
var. Heç şübhəsiz ki, dünyanın
istənilən bölgəsində separatçı-
ların meydana çıxması erməni
separatçılarını da şimikləndirir.
İraq kürdlərinin referendum qə-
rarı isə onlara əlavə stimula verir.
Hesab olunur ki, kürdlər "müs-
təqil dövlət" qurduqdan sonra
Dağlıq Qarabağ ermənilərinin
"müstəqillik" yolu da qısılacaq.
Ancaq bundan əvvəl ermənilər
öz-
lərini digər nümunələrlə də
"qələbəyə yaxın" sayıblar, di-
gəl, yanılıblar. İraq kürdləri hə-
tə məqsədlərinə çatmasalar belə,
bu, Qarabağ erməniləri üçün
presedent olmayacaq. Çünki
ermənilər artıq bir dəfə öz mü-
qəddəratlarını təyin edib, hava-
darlarının dəstəyi ilə Azərbaycan
ərazisində Ermənistan adlı
dövlət qurulmasına nail olublar,
ikinci belə bir dövlətin qurulma-
sına Azərbaycan dövləti heç
vaxt imkan verməyəcək. Görü-

nür, bu ilin yazında "ilin sonuna
qədər Dağlıq Qarabağın müstə-
qilliyini bir dövlət tanıyacaq" de-
yərək E.Nalbəndyan İraq
kürdlərinə istinad etmişdir. An-
caq hələ kürd separatçıların
taleyi necə olacaq, bununla
bağlı konkret fikir bildirmək çə-
tindir, ona görə də ermənilər se-
vinməyə tələsməsinlər.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli
də "Yeni Müsavat"a dedi ki,
BMT Baş Assambleyasından
sonra yaranmış vəziyyət yaxın
dövr ərzində münaqişənin həlli
ilə bağlı prosesin fəal mərhələ-
yə qədəm qoyacağına ümid ya-
ratmır: "Həmsədr-
lərin son bə-
yanatından da bəlli olur ki, xarici
işlər nazirlərinin görüşündə
prosesin yüksək səviyyədə da-
vamı ilə bağlı irəliləyiş baş ver-
məyib. Nalbəndyanın diaspor
nümayəndələri ilə görüşdən
sonra özünü təkcəzibə məcbur

edilməsi də sübuta yetirir ki,
rəsmi İrəvan torpaqların işğal-
dan azad edilməsi ilə bağlı Er-
mənistanda yekdillik fikrinin
güçünə diqqətə çatdırmaq istəyir".

E.Mirzəbəyli bir məqamda
diqqət yetirilməsini zəruri sa-
yır: "Son zamanlar erməni
ekspertləri "hərbi diplomatiya"
sözünü tez-tez dilə gətirirlər.
Görünür hərbiçilərin aktivləşdi-
rilməsində də məqsəd diploma-
tik təmasları arxa plana keçir-
məkdən ibarətdir. Ermənistan
diplomatiya və informasiya cəh-
həsində son dövrlərdə gerilədi-
yinin fərqi vardır". Politoloq
qeyd etdi ki, BMT Baş As-
sambleyasında baş verənlər də
bu geriləmənin pik nöqtəsi ol-
du: "Ola bilsin ki, işğalçı ölkə
diplomatiya müstəvidə taym-
aut götürmək üçün hərbi ritorika
gücləndirmək, diqqətə daha çox
atəşkəs rejiminin qorunmasına
yönəlmək istəyir. Bu baxımdan
Ermənistanın prosesi "hərbi
diplomatiya" müstəvisinə çək-
mək üçün təxribatlı davam et-
dirəcəyi ehtimalı daha çoxdur.
Azərbaycan isə təxribatlara
qarşı atacağı addımların anon-
sunu BMT tribunasından verib".

Xatırladaq ki, Minsk Qrupu-
nun ABŞ-dən olan sabiq həm-
sədri Riçard Hoqland tərəfin-
dən münaqişənin həlli planı və
prinsipləri geniş ictimaiyyətə
açıqlanıb. İndi Ermənistan xarici
işlər naziri E. Nalbəndyanın
timsalında ələcsiz şəkildə bun-
dan qaçmağa cəhd göstərir.
Rəsmi Bakının isə mövqeyi
bundan ibarətdir ki, Azər-
baycan hər kəse bəlli olan təkliflər
əsasında ciddi və substantiv
danışıqlarda maraqlıdır. Azər-
baycan XİN başçısının Baş As-
sambleyasının 72-ci sessiyası
çərçivəsində Pakistan İslam
Respublikasının xarici işlər na-
ziri Kavaca Asiflə görüşməsinin
də simvolik mənası var. Pakis-
tan işğalçı Ermənistan diplo-
matik əlaqələr qurmayan və
Azərbaycana hər cür dəstək ve-
rən dövlətdir. Üstəlik, bugünlər-
də Azərbaycan ordusunu ke-
çirdiyi genişmiqyaslı hərbi tə-
limlər, həmçinin Türkiyə ordusu
ilə reallaşan birgə təlimlər Er-
mənistanı narahat edən amil-
lərdir. Ərazi güzəştli söhbətləri
həm də buradan qaynaqlana
bilir.

"Gələn ilin büdcəsi də daha böyük olmalıdır və dövlət investisiya xərcləri daha da böyük olacaq". Bunu Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Salyan rayonunun Çuxanlı-Gəncəli-Piratman-Parça Xələc-Seyidan avtomobil yolunun açılışında rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşdə söyləyib.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, diqqəti daha çox kənd təsərrüfatı və sənaye istehsalının inkişafına yönəltməliyik: "Bizim ölkəmiz inkişaf edir, sosial-iqtisadi layihələr icra olunur. Baxmayaraq, neftin qiymətinin kəskin aşağı düşməsinə görə bizim gəlirlərimiz azalıb, ancaq sosial və infrastruktur layihələrində heç bir geriləmə yoxdur. Gələn ilin iqtisadi göstəriciləri daha da yaxşı olacaq. Gələn il bu ilə nisbətən daha da böyük həcmdə Dövlət Investisiya Proqramı icra ediləcək. Gələn ilin büdcəsi də daha böyük olmalıdır və dövlət investisiya xərcləri daha da böyük olacaq. Yeni iqtisadi, maliyyə sahələrində qarşımızda heç bir problem yoxdur. Azərbaycan möhkəm iqtisadi potensiala malik olan bir ölkədir. Gələcək illərdə bizim iqtisadi gücümüz ancaq artacaq və beləliklə, bütün rayonlarda işlər daha da yaxşı gedəcək".

Bəs görsən gələn ilin dövlət büdcəsinin daha böyük olmasını hökumət hansı maliyyə resursları üzərində quraçaq? Dövlət büdcəsinin xərcləri artarsa, bu hansı gəlirlər əsasında tənzimlənəcək?

"Yeni Müsavat"ın bu sual-

larını cavablandıran iqtisadçı ekspert Vüqar Bayramov bildirdi ki, dövlət büdcəsinin xərcləmələrinin çox olması üçün gəlirlərinin artmasına ehtiyac var: "Əgər Azərbaycan 2018-ci ildə büdcə xərcləmələrini artırırsa, bu o deməkdir ki, büdcə gəlirlərində də artım olacaq. Bu da neftin büdcədəki qiyməti ilə bağlı ola bilər. Və ya Dövlət Neft Fondundan transferlərin həcmi artırılması büdcə gəlirlərinin artmasına təsir göstərə bilər.

Həm Azərbaycan hökuməti, həm də beynəlxalq maliyyə qurumları növbəti ildə ölkəmizdə iqtisadi artım olacağını, iqtisadiyyatın böyüyəcəyini proqnozlaşdırırlar. Nəticədə büdcə gəlirləri artacaq və xərcləmələrin həcmi də buna uyğun olaraq böyüyə bilər".

Vüqar Bayramov vurğuladı ki, qeyri-neft sektorundan gələn gəlirlərin həcmində artım olması daha arzuolunandır: "Hələ ki büdcə layihəsi ictimaiyyətə təqdim olunmayıb. Bu baxımdan, rəqəmlər üzərindən təhlil aparmaq mümkün deyil. Amma indiki halda qeyri-neft daxilolmalarının payında artım olması müsbət hal ola bilər. Çünki iqtisadiyyatın diversifi-

Növbəti ilin büdcəsi ilə bağlı pozitiv anons...

Xərclər artacaq, bəs gəlirlər...?

kasiyası büdcə gəlirlərinin mənbələri üzrə şəxslənməsini tələb edir. Xərcləmələrin strukturu da çox önəmlidir. Əgər büdcə xərcləmələri artacaqsa, biz büdcədə sosial xərcləmələrin payının artmasının tərəfdarıyıq.

İnkişaf etmiş ölkələrin büdcə sistemində diqqət yetirsek, orada sosial istiqamətə daha çox diqqət yetirilir. 2018-ci ilin büdcəsində sosial xərclərin artması daha məqsədəuyğundur.

Nəzərə alsaq ki, 2017-ci il iqtisadi axımdan nisbətən stabil il oldu. Fevral ayından etibarən manatın məzənnəsi stabil qaldı və öncəki illərdə müşahidə olunan iqtisadi risklər artıq bu il daha az hiss olundu. Bu da imkan yaradır ki, növbəti il sosial istiqamətlərə daha çox ayırmalar mümkün olsun, əmək haqqı və pensiyalarda artım olsun".

İqtisadçı vurğuladı ki, gələn ilin büdcəsində xarici borcun ödənilməsinə ayırmalar

da büdcə xərcləmələrində yer tutacaq: "Xarici borcun tənzimlənməsi ilə bağlı limit var, bu limit Maliyyə Nazirliyi tərəfindən təqdim olunur. Büdcə tərtib olunan zaman bu limit də tətbiq olunur. Burada artıq Azərbaycanın əvvəlki illərdə aldığı kreditlər üzrə borcların qaytarılma sistemində uyğun olaraq illər üzrə borc məbləğinin bölünməsi həyata keçirilir. Hələlik büdcə layihəsi təqdim edilmədiyi üçün borc məbləğinin hansı limit əsasında götürüldüyü məlum deyil".

Növbəti ilin dövlət büdcəsində neftin qiymətinin neçə dollardan götürüləcəyinə gəlincə, V. Bayramov vurğuladı ki, bu rəqəm 45 dollar ola bilər: "Növbəti ildə dünya bazarda neftin qiymətinin neçə dəyişəcəyini demək nəinki çətin, hətta mümkün deyil. Beynəlxalq maliyyə qurumları belə dəqiq proqnoz verməkdə çətinlik çəkirlər. BP kimi böyük neft şirkəti belə növbəti ille

bağlı dəqiq proqnoz verməkdə çəkinir. Bu şirkətin hesabatında BP-nin neftin qiymətini proqnozlaşdırdığı vurğulanır. O baxımdan, neftin qiymətini proqnozlaşdırmaq çətinidir. Yalnız OPEK-in hasilatın azaldılması ilə bağlı öhdəlikləri deyil, siyasi faktorlarla bağlı olaraq da neftin qiyməti dəyişə bilər. Azərbaycan və OPEK üzvü olan digər ölkələri dünya bazarında qara qızıl qiymətinin 50-60 dollar arasında dəyişməsinə məqbul hesab edirlər. Hazırkı qiymətləri və OPEK-in öhdəliyini, o cümlədən OPEK-in 2018-ci ilin martında yenidən hasilatın azaldılması ilə bağlı öhdəliyinə baxacağına nəzərə alsaq, indiki məqamda dövlət büdcəsində neftin bir barelinin qiyməti 45 dollardan götürülsə daha məqbul olar. Bu daha ehtiyatlı qiymətdir. Hökumət çalışmalıdır ki, büdcədə mühafizə olunmuş qiyməti müəyyənləşdirsin ki, sonradan dəyişikliklərdən sığortalana bilsin".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

"Qara qızıl"dan sevindirici xəbər - bahalaşır...

Son 6 ayda ilk dəfə 57 dollara qalxdı

Dünya birjalarında neftin qiyməti müxtəlif istiqamətlərdə dəyişir. Nyu-Yorkun NYMEX əmtəə birjasında keçirilən elektron ticarət əməliyyatlarının gedişində WTI neftinin qiyməti 1 barelə görə 0,13 dollar və ya 0,26% azalaraq 50,53 dollar təşkil edib. ICE London qitələrarası birjasında Brent markalı neftin 1 barelinin dəyəri isə 0,23 dollar və ya 0,40% artaraq 57,09 dollar olub. Beləliklə, Brent markalı neftin 1 barelinin qiyməti 2017-ci ilin mart ayından etibarən ilk dəfə 57 dolları ötüb.

Bugünkü ticarət sessiyasında Brent və WTI markalarının qiymətləri arasındakı spred 6,56 dollara çatıb ki, bu da 2015-ci ilin avqust ayından etibarən maksimal göstəricidir.

Global birjalarda yaşanan bu dəyişikliyi dəyərləndirən iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli "Yeni Müsavat"a danışarkən bildirdi ki, neftin qiyməti ilə bağlı iki önəmli faktor gündəmədir: "Birincisi, təbii olaraq doğan səbəblərdir ki, Amerikada çox dəhşətli qasırğa oldu. Bunun nəticəsində o ölkədə hasilat 12 faizə yaxın azaldı. Çünki qasırğa olan

bölgədə buruqlarda işləyən işçiləri evakuasiya etdilər. Həm buruqların sayının azalması, həm istehsalın azalması bazarlara təsir göstərdi.

Bundan əlavə, son iki gündə bezi siyasi məsələlər önə çıxıb. İraq Kürdüstanındakı referendumla bağlı müharibə şəraitinin yaranması ehtimalının artması, kürdlər yaşayan bölgəyə müdaxilələrin gözlənilməsi bazara təsir edir. Çünki İraqın gündəlik 4 milyon barrel hasilatının az qala yarısını bu bölgə təmin edir. Dünya bazarda belə bir təəssürat yaranıb ki, həmin ərazidə vəziyyət bir qədər də gərginləş-

sə, bazarlara çıxarılan İraqın Kürdüstan bölgəsinin nefti azala bilər. Bu ehtimal artdığından bu gün bazarda Brent markalı neft bahalaşdı".

N.Cəfərli iki neft markası arasındakı 7 dollarlıq spreadin yaxın günlərdə aradan qalxacağını da diqqətə çatdırdı: "Burada önəmli olan bir məqam da var ki, Şimali Amerikanın WTI markalı neftinin qiyməti indi 50 dollardır. Brent markalı neftin qiyməti ilə Amerika neftinin arasında 7 dollarlıq fərqin olması heç də yaxşı hal deyil. Belə aşağı qiymətlərdə iki marka arasında 7 dollar fərq ola bilməz. Bir müddət ya Şimali Amerika nefti 50 dollardan yuxarı qalxmalıdır ki, bu spread azalsın, ya da Brent markalı neftin qiymətində ciddi düşmə ola bilər.

Bu həftə çox maraqlı açıqlamalar olacaq. Həftənin 3-cü günü Bakı vaxtına 18:30-da

ABŞ-in fəlakətdən sonra özünə gəlmiş neft sektorunda hasilat və neft ehtiyatlarının miqdarı açıqlanacaq. Bu rəqəmlər neft bazarına yön verməkdə rol oynayacaq. Növbəti olaraq, həftənin 5-ci günü Bakı vaxtına 22:30-da Amerikada qasırğadan sonra buruqların sayı açıqlanacaq. Buruqların sayında artım olması ehtimalı var. Bu iki hadisə neft qiymətlərinə ciddi təsir edəcək amillərdir".

Ekspertin sözlərinə görə, psixoloji amillər də bazara təsir göstərir: "Keçən həftənin sonunda, cümə və şənbə günləri OPEK ölkələri və Rusiyanın energetika nazirlərinin görüşü oldu. Hasilatın azaldılması 2018-ci ilin mart ayına qədər uzadılmışdı. Son görüşdə isə təklif edilib ki, bu 2018-ci ilin sonuna kimi uzadılsın. Lakin bu informasiya bazarda elə də reaksiya doğurmadı. Hamı başa düşür ki, bu, sadəcə, vaxt uzatmaqdır, nə vaxt olsa da bu hasilatın azaldılması bitməlidir.

Bu, bazarlara dayanıqlı təsir edən bir amilə çevrilmir, müvəqqəti olaraq psixoloji təsir yaradır, sonra da geri çəkilmələr olur. Bu həftə Amerikada açıqlanan rəqəmlər neft

bazarına yön verəcək amillərdən biri olacaq. Ancaq neftin qiymətinin 60 dollara qədər qalxması ehtimalı çox aşağıdır. Bəzi amillər var ki, neftin qiymətləri üzərində basqı qurur. Bu, həm dünya üzrə hasilatın yüksək səviyyədə artacağı ehtimalıdır, həm də neft istehlakının kifayət qədər azalması trendidir. İnkişaf etmiş ölkələrdə, Amerikada, Avropa Birliyində yeni texnologiyaların tətbiq edilməsinin nəticəsi olaraq artıq neftə olan tələbat azalır, bunun əvəzində inkişaf etməkdə olan ölkələrdə, əsasən də Çin və Hindistanda istehlak artır.

Digər bir amil isə ondan ibarətdir ki, dünyada neftin qiyməti dollarla hesablanır. Dollar son aylarda kifayət qədər ucuzlaşıb, bu gün dünyada dolların indeksi 92-yə bəra-

bərdir. 3 ay öncə dolların indeksi 100-dən yuxarı idi. O zamankı 50 dollarlıq qiymətlə hazırkı 57 dollar alıcılıq gücü aşağıdır. Bəzi amillər var ki, neftin qiymətləri üzərində basqı qurur. Bu, həm dünya üzrə hasilatın yüksək səviyyədə artacağı ehtimalıdır, həm də neft istehlakının kifayət qədər azalması trendidir. İnkişaf etmiş ölkələrdə, Amerikada, Avropa Birliyində yeni texnologiyaların tətbiq edilməsinin nəticəsi olaraq artıq neftə olan tələbat azalır, bunun əvəzində inkişaf etməkdə olan ölkələrdə, əsasən də Çin və Hindistanda istehlak artır.

Natiq Cəfərli onu da vurğuladı ki, Azərbaycanda 2018-ci ilin dövlət büdcəsində neftin qiymətinin 50 dollardan götürüləcəyi gözlənilir: "Artıq Rusiyadan da bu cür siqnallar daxil olur ki, neftin qiyməti 50 dollardan götürülsün. Adətən Azərbaycanda Rusiya ilə eyni yanaşma olur. Düşünürəm ki, bu qiymət normaldır. Neftin qiymətinin gələn il 50 dollar civarında olması ehtimalı böyükdür. Ola bilər ki, qiymət bezi aylarda 47-48 dollara qədər aşağı düşsün, bezi aylarda 52-55 dollar arasında olsun. Ancaq orta qiymətin 50 dollar ətrafında olması ehtimalı çox böyükdür".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Balakəndə atalığı tərəfindən zorlanaraq hamilə qalan 12 yaşlı qız və ailənin digər üzvləri hələ ki Azərbaycan Uşaq Birləşməsinin himayəsindədir. Qeyri-rəsmi nikahda yaşadığı qadının qızını zorlayaraq, onu hamilə qoyan Şindiye Elçin Qədir oğlu barəsində istintaq dövrü üçün 4 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Amma bu, son həftədə ilk belə zorlama xəbəri deyil. Azərbaycanda 12 yaşında zorlanan Samirə öz həyat hekayəsini ARB TV-də yayımlanan "Düz Bazar" verilişinə danışmış. O, 12 yaşlı olan zaman məktəbin ayaqyolunda təcavüzə uğradığını bildirdi. "Hadisə məktəbin ayaqyolunda baş verdi. Məni zorlayan sonra üz-üzə gələndə gözlerimə belə baxmırdı. Sanki belə hadisə olmayıb. Məni tanıyırmış kimi rəftar etdi. Başıma gələnləri anama danışdıqdan sonra məni qəbul etmədi. Xalamla yaşamağı istədim".

Və bu, Azərbaycanda ilk belə hadisə deyil. Az qala, hər həftə uşaq zorlanması ilə bağlı xəbərlər, zərərçəkənlərin müsahibələri mediada yayımlanır. İnsanlarımız bu hekayələri ürək ağrısı ilə oxuyur. Valideynlər bu cür beləli təcavüzkarlardan özlərini və uşaqlarını qorumaq üçün müxtəlif yollar düşünürlər. Qanunun bu məsələdə Azərbaycanlı təcavüzkarlara qarşı həlim və daha təmkinli davranmasını düşünən deyil. Həlim deyil, bəzi dünyanı demokratik ölkələrinde onlara qarşı dözmü ləmiti sifirliyə.

Almaniyada cinsi cinayətlərlə bağlı qəbul edilən qanuna görə, qurbanın özünü aktiv şəkildə qoruya bilmədiyi bütün cinsi şiddət hadisələri təcavüz

Azərbaycanda hər həftə uşaq zorakılığı baş verir

Dünya bu kimi hallarda tolerant deyil, çünki...

kimi cəzalandırılır. Belə ki, qurbanın mimika və sözlü ifadə ilə cinsi aktı istəmədiyini bildirməsi cəzalandırmaya bərabər əsas yaradır. Qurbanın "yox" deməsinə baxmayaraq, onun istəyi xaricində edilən cinsi aktın cəzası 5 ilə qədər həbs cəzası ilə müşayiət olunacaqdır.

ABŞ-da isə cinsi cinayətlərlə bağlı qanuni düzənləmələr ştatlara görə fərqlilik göstərir. Amma ştatlar arasındakı fərq böyükdür. Bəzi ştatlardakı qanunlar olduqca liberal özləliklər daşdığı halda, bəziləri xeyli konservativdir. Kaliforniyada 2014-cü ildən bəri qüvvədə olan qanunda "Bəli, bəli deməkdir" qanunu keçərlidir. Buna görə də hər iki partnyorun cinsi akt öncəsi "hə" deməsi, ən azından mimikalari ilə razılıq verməsi vacibdir. Ancaq bu qayda hər kəs üçün keçərlidir. Sadəcə, dövlət universitetində təhsil alan şəxsləri əhatə edir. Çünki ABŞ-da xüsusən universitetlərdə cinsi cinayətlərin faizi diqqətçəkən şəkildə yüksəkdir.

Amerikanın keçmiş prezidenti Barak Obama məhz bu mövzuda müəyyən çıxışlar etmişdi. Ağ Ev 2014-cü ilin sonunda məktəb yoldaşları tərəfindən cinsi zorlama ilə qarşı-qarşıya qalanların səsiz qalmaması üçün çağırış etmişdi.

Səudiyyə Ərəbistanında isə cinsi cinayətlər çox ağır cəzalara məruz qalır. Təcavüz cinayətinin cəzası edamdır. Amma cəzanın miqyası, təcavüz edən evli və ya subay olmasına görə dəyişir. Evli kişilər sərt cəzalar alır. Amma Səudiyyə Ərəbistanında qurbanın təcavüz zamanı aktiv durumda olduğu təsdiqlənərsə, qurban da cəza ala bilər. Ərəbdən qeyri bir şəxslə görüşdüüyü zaman təcavüz baş tutarsa, bu halda qadın da həbsə göndərilir və ya qamçı cəzası ala bilər. Bir çox ərəb ölkələrində təcavüz edən şəxs evli olduğu halda cəza ala bilər.

Türkiyədə isə cinsi xarakterli sözlər də cinsi istismar kimi xarakterizə olunur. Amma Türkiyədə cinsi cinayət törətmiş şəxsin cəzalandırılması üçün buna məruz qalan şəxsin şikayətçi olması vacibdir. Cinsi istismara yol verən şəxs 2 ilə qədər həbs cəzası ilə cəzalandırılır. Amma fiziki təmasın gerçəkləşdiyi cinsi istismar cinayətləri 2 ildən 10 ilə qədər həbs cəzasına

layiq görülür. Cinayətkarın cəzalandırılması üçün cəhdin cinsi münasibətlə nəticələnməsi vacib deyil. Məsələn, təcavüzə təşəbbüs və ya əllə toxunmaq cinsi hücum olaraq qəbul edilir. Təcavüz isə ayrı bir kateqoriyada qiymətləndirilir və onun cəzası 7 ildən 12 ilə qədər həbsdür.

Fransada cinsi cinayətlərlə bağlı Almaniyada qəbul edilən qanun layihəsinə bənzər bir düzənləmə var. Fransadakı qanunda təcavüzün miqyası geniş tutulur. Təhdid və ya "ani" cəhdlərlə cinselliye zorlayıcı hərəkətlər təcavüz kateqoriyasında qiymətləndirilir. Bunun cəzası isə 20 ilə qədər həbslə yekunlaşır. Sözlə təkrarlanan cinsi istismarlar isə yüksək pul cəzaları və 2 ilə qədər həbs cəzasını özündə əks etdirir.

İtaliyada cinsi cinayətlərlə bağlı sərtləşdirilmiş qanunun qüvvəyə minməsinin üstündən xeyli vaxt keçib. 1996-cı ildəki qanunla düzəlişlər qüvvəyə minənə qədər evlilikdəki cinsi zorakılıqlara göz yumulurdu. Amma 20 ildən artıqdır ki, evlilik içindəki cinsi zorakılıqlar da daxil olmaqla, digər zorlama xarakterli cinayətlər 10 ilə qə-

dər həbs cəzası ilə yekunlaşdırılır. İsveçdə isə cinsi münasibət xaricindəki bütün arzu edilməyən cinsi davranışlar "cinsi zorlama" olaraq adlandırılır. Amma nəzərdə tutulan cəzalar eynidir: 10 ilə qədər həbs. Hər iki hadisənin gerçəkləşdiyini demək üçün də qurbanın müdafiə halında, cinayətkarın isə müqavimətə şüurlu şəkildə qarşı gəlməsi təsdiqlənəlidir. Psixoloji təzyiç də zorlayıcı hərəkətlər kimi xarakterizə olunur. İsveçdə ümumiyyətlə, 2004-cü ildən etibarən evlilik daxilində baş tutan təcavüzlər cəzalandırılır.

İsveç qanunlarına görə, bədənin çılpaq şəkildə qoyulması 2 ilə qədər həbs cəzasını nəzərdə tutur. Müdafiəsiz vəziyyətdə olan bir insandan - sözügedən şəxs yuxuda və ya narkotikin təsiri altında olanda - faydalanmaq təcavüz olaraq qiymətləndirilir. 2013-cü ildə dəyişdirilən bir qanunla qorxduğu üçün özünü qoruya bilməyən və ya uyumu pozmaq təzyiç altında qarşı-qarşıya gələn insanlara yönəlmiş cinsi aksiyalar da artıq təcavüz olaraq qiymətləndirilir.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Yol gedək, yoxsa yola gedək?

Sərnişinlərlə sürücülər arasında davaların sayı artıb, səbəb...

Sərnişin-sürücü münasibətləri günün yenə aktual mövzularındandır. Sərnişin-sürücü arasında olan gərginlik bir çox dünya ölkələrində də zaman-zaman yaşanır. Ancaq Azərbaycanda kimi sıx yaşanır. Sürücülərin avtobusu sürətlə, telefonla danışa-danışa tək əllə, hətta tum çirtlayaraq sürməsi təbii ki, hər bir sərnişində həmin sürücüyə qarşı qəzəb yarada bilər. Təəssüf ki, sürücülər bu cür qayda pozuntuları ilə gün ərzində yüzlərlə sərnişinin həyatını təhlükə altında qoyduqlarını dərk etmirlər, ya da etmək istəmirlər.

Elə məhz buna görədir ki, respublika üzrə hər gün avtobus qəzası baş verir, ölənlər və yaralananlar olur. Ancaq elə meqamlar da var ki, sürücü ilə yanaşı sərnişinlər də günahkar olur. Sərnişinlər bəzən sürücüləri istədikləri yerdə avtobusu saxlamayanda təhqir edir, hətta döyürlər. Bu kimi hallar hətta videokameralarda görüntülənir və sosial şəbəkələrdə yayılır. Görüntülər bu kimi halların daha çox kartla işləyən yeni avtobuslarda baş verdiyini deməyə əsas verir. Artıq uzun müddətdir ki, "BakuBus"ə məxsus yeni avtobuslar kartla çalışsa da, doğru olaraq ancaq ön qapıdan minib, orta və arxa qapıdan düşmək qaydası olsa da bu sistemə öyrəşməyən, ön qapıdan minib orta və arxa qapıdan düşməyi qəbul etməyən sərnişinlər də var. Sərnişinlərin sürücülərlə mübahisəsi də məhz ön qapıdan

düşmək istəmələri ilə bağlı olur. Bütün ölkələrdə sistem bu cürdür. Azərbaycan bu sistemə gec keçsə də və bu sistemlə işləyən avtobuslar az olsa da, bir sıra sərnişinlər bunu qəbul edə bilmir. Ancaq bu qayda əslində sərnişinlərin həyatı üçün də önəmlidir. Çünki orta və arxa qapıdan düşən sərnişin məcbur olub avtobusun arxasından keçir, ancaq ön qapıdan düşərkən avtobusun önündən keçir ki, bu da yolda gələn digər maşınları görməsinə mane ola və qəza şəraiti yarana bilər.

Maraqlıdır, avtobusun daxili qaydalarına əməl etməyən, istədiyi yerdə saxlamadığı, ön qapıdan düşməyə qoymadığı üçün sürücüyə silah çəkən, təhqir edən, hətta döyən sərnişinlərin önünü necə almaq olar? Onlar avtobusun daxilində olan kameralara əhəmiyyət vermirlərsə, hansı yola əl at-

maq lazımdır?

Nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert İlqar Hüseynli sürücülərin sərnişinlərə güzəştə getməsinin vacib olduğunu dedi: "Dünya praktikasında sərnişinlərlə xidmətinə həyata keçirən nəqliyyat növlərinin arxa, orta və ön qapıdan minməsi və ya düşməsi deyər bir prosedür və praktika yoxdur. Yalnız Azərbaycanda sərnişinlərə bir neçə qapını bağlayırlar. Sərnişin təbii ki, təmkinli olmalı, sürücüyə qarşı hansısa xuliqanlıq hərəkətinə yol verməməlidir. Sərnişinin sürücü ilə kobud rəftar etməsi ilə bağlı görüntüləri sosial şəbəkədə də gördük. Hətta bu video televiziya ekranlarına da çıxıb. Bu kobud davranma, münasibətlərin gərginləşməsi halından törənən bir cinayət faktorudur. Yəqin ki, əlaqədar qurumlar bununla məşğul olacaq. Ümumiyyətlə, ictimai nəqliyyatdan istifadə edənlərin əksəriyyəti ağır əməklə məşğul olan, daha çox zehni işlə məşğul olub az maaş alan, ailə qayğıları daha çox olan insanlardır. İctimai nəqliyyatı idarə edən sürücü-

də sərnişinlərə qarşı güzəştli bir yanaşma olmalıdır. Hansısa qadın sərnişin arxa qapıdan minmək istəyirsə, ona güzəşt etmək lazımdır. Burada problem həllində yalnız o dayanır ki, sərnişinlərlə yanaşı sürücülər də güzəştə getməlidirlər. Burada psixoloji faktorları da nəzərə almaq lazımdır. Sərnişindəşmə ilə məşğul olan iri tutumlu avtobuslarda ödəniş üçün kiçik turniketlər qoyulmalıdır. Bu turniketlər ön, orta və arxa qapılara qoyulsun. Bu kimi halların qarşısını almaq üçün metod yalnız budur. Mən onun tərəfdarıyam ki, gərginlik anında həm sərnişin, həm də sürücü güzəştə getməyə və razılışma əldə etməyə meylli olmalıdır. Nəqliyyatın məxsus olduğu şirkətin nümayəndələri vaxtaşırı təlimlər keçməlidirlər. Bu təlimlərdə də sürücülərə bildirməlidirlər ki, əgər bir sərnişin arxa qapıdan minib arxa qapıdan düşsürsə, demək ki, onun 20 qəpik ödəmək imkanı yoxdur. Ola bilər ki, kartını itirib, amma lazım olan məsafəyə getməlidir. Sosial durumun ağır

olduğu indiki meqamda insanlara bir az güzəştli yanaşmaqla bunları çözmək olar".

"BakuBus" MMC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Mənsur Piriyev bildirdi ki, bəzən sərnişin günahkar olduğu halda zəng edib sürücüdən şikayət edir: "Son vaxtlar istər sərnişin - sürücü, istərsə də sərnişinlə sərnişin münasibətlərində müəyyən ziddiyyətlər yaşanır. Həmin ziddiyyətləri də yeni qaydalara riayət etməyən sərnişinlər yaradır. Amma əksər sərnişinlər bu qaydalara əməl edir. Bəzən bizə zəng edib, sürücüdən şikayət edirlər. Qurumumuza gələn bütün zənglər qeydə alınır və araşdırılır. Bəzən sərnişin özü qaydanı pozduğunu halda sürücüdən şikayət edir. Biz həmin sərnişini dəvət edib başa salmağa çalışırıq ki, ictimai nəqliyyatın qaydası var. Bu qaydalarla bağlı təbliğat işləri aparırıq. Bundan başqa,

aidiyyəti qurumlar da bu barədə xeyli maarifləndirmə işləri aparır. Bu işdə məsuliyyət bir az da sərnişinlərin üzərinə düşür. Gözləmək lazım deyil ki, bu qaydaları tətbiq edən hansısa bir təşkilat elə bu qaydaların icra edilməsi üçün əlavə tədbirlər görsün. Hər bir vətəndaş qaydaların əməl olunmasında maraqlı olmalıdır. Bu gün avtobusda oturan sərnişin hansısa sərnişinə görə avtobusun ləngidiyini görürsə, avtobusda olan bütün sərnişinlər öz iradını bildirməlidir ki, sizə görə avtobus ləngiyir, qaydanı pozduunuz. Hər kəs öz vətəndaş borcunu yerinə yetirməlidir. Burada maarifçilik işləri də sürətlə davam etdirilməlidir. Yol hərəkətinin iştirakçıları öz hüquqlarını bilib vəzifələrinə uyğun şəkildə davranmalı, qaydalara əməl etmiş olsalar, heç bir problem yaşanmaz".

□ **Günəl MANAFLI**

Dubay Prokuroruğu azərbaycanlı uşağın oğurlanmasını təsdiqlədi

Vəkil Abdulla Əfəndizadə: "Azyaşlı Ceyla anası şər-böhtanla həbs etdirildikdən sonra gizli şəkildə evdən oğurlanıb"

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) Dubay Əmirliyinin Prokurorluğunda Azərbaycan vətəndaşının adı keçən uşaq oğurluğu ilə bağlı istintaq işi davam edir. Bu arada Dubay Prokuroruğu azyaşlı uşağın oğurlanması ilə bağlı anası Merim Beishekeyevaya arayıb. Arayıbda uşağı oğurlayan şəxs kimi Azərbaycan vətəndaşı Davud Bağirovun və Qazaxstan vətəndaşı Zarina Jeksenbayevanın adları keçir. Rəddiyyəyə təqdim olunan arayıbda deyilir:

"Dubay Əmirliyi Prokuroruğu təsdiq edir ki, 30 iyul 2017-ci ildə Əl-Başra polis şöbəsi tərəfindən Azərbaycan vətəndaşı Davud Bağirovun və Qazaxstan vətəndaşı Zarina Jeksenbayevanın barəsində 11807/2017 sayılı, uşaq oğurluğu ittihamı ilə cinayət işi başlanıb. 84766/2017 nömrəsi verilməklə hazırda araşdırma mərhələsindədir".

Yada salmaq ki, Dubayda bank sektorunda çalışan Qırğızistan vətəndaşı Merim Beishekeyeva Azərbaycan vətəndaşı Davud Bağirovun onun azyaşlı övladını oğurlamaqda ittiham edir. M.Beishekeyeva övladı oğurlandıqdan sonra Dubayın hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edib. Bundan sonra uşaq oğurluğu faktına görə başlanmış cinayət işində fiqurantlar müəyyən olunub. Bilinib ki, uşağı Azərbaycan vətəndaşı D.Bağirov və Qazaxstan vətəndaşı Z.Jeksenbayeva anasının icazəsi olmadan onun yaşadığı ünvandan götürüb naməlum istiqamətə aparıblar. Dubay Prokuroruğunda cinayət işi başlanıb. Məlum olub ki, azyaşlı Ceyla Dubaydan Türkiyəyə, oradan isə Azərbaycana gətirilib. Bundan sonra M.Beishekeyeva 2017-ci ilin fevralında Bakıda olub, övladının oğurlanması ilə bağlı ölkə başçısına, baş prokurora, Milli Məclisin sədrinə, ombudsmana, AQUP DK-nın sədri Hicran Hüseynovaya müraciətlər ünvanlayıb. M.Beishekeyevanın nümayəndəsi hüquqşünas Abdulla Əfəndizadədir. O, uşaq oğurluğu ilə bağlı mətbuatda dəfələrlə çıxışlar edib və iş üzrə Azərbaycan məhkəmələrində bir neçə iddia qaldırıb.

Hazırda Azərbaycan Ali Məhkəməsində hakim Əsəd Mirzəliyevin icraatında Dubay Əmirliyinin Ali Məhkəməsinin iş üzrə çıxardığı qərarın tanınması işi var. Həmin qərara əsasən M.Beishekeyevanın D.Bağirova qarşı iddiası təmin olunub. Onların nikahı pozulub, azyaşlı Ceylanın anasının himayəsində qalması, Davud Bağirovun uşağı Merim Beishekeyevaya qaytarması, aliment ödənişi və digər tələblər təmin olunub.

D.Bağirov cinayət işi üzrə bir neçə dəfə Dubay Prokuroruğuna təqsirli şəxs qismində dəvət olunub. Amma Davud Bağirov prokuroruğa getməkdən yayınıb. Hazırda iş üzrə

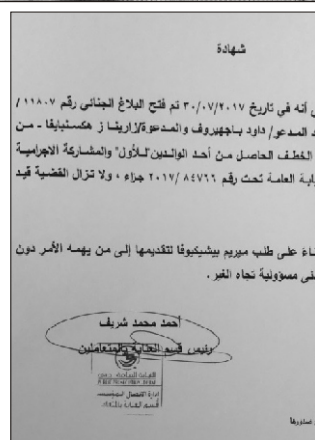
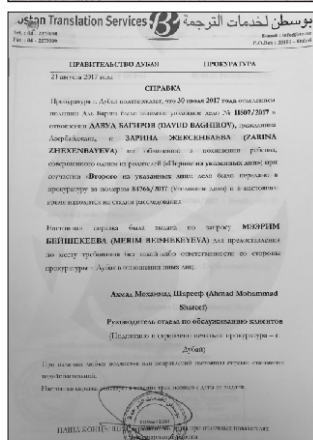
təqsirli şəxs qismində istintaq cəlb olunan Qazaxstan vətəndaşı Zarina Jeksenbayeva barəsində isə qərar dəyişməyib. O, məhkəmə baş tutana qədər Dubay Əmirliyinin ərazisini tərk edə bilməz.

M.Beishekeyevanın nümayəndəsi Abdulla Əfəndizadə deyir ki, Dubay Ali Məhkəməsinin qərarı Azərbaycan Ali Məhkəməsinə bu ilin iyununda daxil olub. Amma tanınma haqda qərarın verilməsi ləngidilir.

A.Əfəndizadə deyir ki, məsələni Azərbaycan ictimaiyyətinin, Azərbaycanın hüquq ictimaiyyəti və məhkəmə hakimiyyəti rəhbərliyinin diqqət mərkəzinə gətirməklə bir ananın övladına qaytarılmasına yaradılan əngəlləri ortaya qoyur.

"Mətbuatdakı hər çıxışından sonra qarşı tərəf məsələnin mahiyyətindən uzaq münasibət sərgiləyir, azyaşlı Ceylanın oğurlanması faktını bir atanın övladına sahib çıxması kimi təqdim edir. Halbuki uşaq anasının razılığı olmadan Dubaydan Azərbaycana gətirilib. Başqa sözlə uşaq anasından oğurlanıb. Davud Bağirov iddia edir ki, Azərbaycan məhkəmələrində iş üzrə prosedur qaydalara uyğun proses gedir. Əslində isə ortada tamam başqa mənzərə var. Hakimlərin bəziləri, məsələn Səbail rayon məhkəməsinin hakimi Elmar Rəhimov qanunları bir kənara qoyub tamam başqa işlərlə məşğuldur. Merim Beishekeyeva Səbail Rayon Məhkəməsinin nümayəndəsi hüquqşünas Abdulla Əfəndizadədir. O, uşaq oğurluğu ilə bağlı mətbuatda dəfələrlə çıxışlar edib və iş üzrə Azərbaycan məhkəmələrində bir neçə iddia qaldırıb.

Hazırda Azərbaycan Ali Məhkəməsində hakim Əsəd Mirzəliyevin icraatında Dubay Əmirliyinin Ali Məhkəməsinin iş üzrə çıxardığı qərarın tanınması işi var. Həmin qərara əsasən M.Beishekeyevanın D.Bağirova qarşı iddiası təmin olunub. Onların nikahı pozulub, azyaşlı Ceylanın anasının himayəsində qalması, Davud Bağirovun uşağı Merim Beishekeyevaya qaytarması, aliment ödənişi və digər tələblər təmin olunub.

ytıdı. Hakim nə edir? Hazırda vaxt uzatmaqla məşğuldur. İş üzrə məhkəmə prosesi 25 sentyabra təyin olunub. Hakim isə məzuniyyətə gedib və məzuniyyət müddəti oktyabrın sonlarında bitir. Qanunla hakim işi məhkəmə sədrinə təqdim etməli idi. Etməyib. Hesab edirik ki, hakim belə bir mövqedə dayanması məhkəmə sədri Araz Hüseynovun iradəsinə əks etdirir. Bundan başqa Davud Bağirov bu ilin martında mənimlə görüşəndə bildirmişdi ki, A.Hüseynovla yaxşı əlaqələri var. 2016-cı ildə Ceylanın Davud Bağirovun himayəsini verilməsini də onun vasitəsi ilə gerçəkləşdirib - yeni Səbail Rayon Məhkəməsindən müvafiq qərar alıb. Bunu məhkəmədə hansı marağa görə etdiklərini - yeni qərarın necə alındığını da Davud Bağirov mənə açıqlamışdı".

A.Əfəndizadə D.Bağirovun azyaşlı ilə bağlı mövqeyinin əsassız olduğunu diqqətə çat-

dırıb: "Davud Bağirov deyir ki, Ceylanın atasıdır və öz qızını Dubaydan Azərbaycana gətirməsində heç bir cinayət əməli yoxdur. Bəs niyə demir ki, uşaq anasının icazəsi olmadan, anasının şər-böhtan atmaqla həbs etdirildikdən sonra gizli şəkildə evdən oğurlanıb? Bir gecənin içində Türkiyəyə, oradan da Bakıya qaçırılıb? Uşaq Bakıya qaçırılarda ABS vətəndaşı olub və gün də ABS vətəndaşı olaraq qalır. Həqiqəti gizlətmək, həqiqətdən qaçmaq mümkün deyil. Bakıda Ceylaya saxta doğum şəhadətnaməsi 12 dekabr 2012-ci ildə böyük qanunsuzluqla yol verilməklə alınıb. Bunu D.Bağirov Bakı Apelyasiya Məhkəməsində özü də etiraf etməmişdi. Dedi ki, həmin şəhadətnaməni Azərbaycanda almaq üçün Ceylaya Nyu-York şəhərində verilən 16 noyabr 2012-ci il tarixli doğum şəhadətnaməsinin fotosuratını telefonla yollayıb. Bu məsələdən M.Beishekeyev-

Həbsə alınan köçkünün anası qanunsuzluqdan şikayət edir
Ədibə Qasımova: "Qızın atasının Məftundan qisas almaq məqsədilə əsassız şikayətlərlə..."

Qubadlıdan məcburi köçkün olan Ədibə Qasımova baş prokuror Zakir Qaralovdan kömək istəyir. Ə.Qasımova bildirir ki, oğlu Məftun Bayramovun barəsində Bakı Şəhər Prokuroruğunda aparılan cinayət işi qanunsuzluqlarla zəngindir. Bütün hüquq mühafizə orqanlarına etdiyi şikayətlərin heç bir nəticəsi olmadığını görüb son ümid yeri kimi ölkə rəhbərliyinə müraciət etmək məcburiyyətində qalıb.

Belə ki, Məftun Eldar oğlu Bayramova Bakı Şəhər Prokuroruğunda CM-nin 149.2.5, 150.2.5, 182.2.2-ci maddələri ilə ittiham verilib. Anası deyir ki, ittihamı görə guya oğlu Fidan (ad şərtidir) adlı qızı 2015-ci ilin sentyabrında köməksiz vəziyyətə salaraq zorlayıb. Ona qarşı digər seksual xarakterli hərəkətlər edib. Ə.Qasımovanın bildirdiyinə görə realıqda həmin qızla oğlu Məftun sevgili münasibətlərində olublar. 1 il davam edən ər-arvad münasibətləri rəsmi nikah olmasa da dini kəbinlə tanınıb. Göz yaşlı ana deyir ki, münasibətdə olduqları müddət ərzində Məftunun Fidani həyat yoldaşı qismində Azərbaycanın müxtəlif rayonlarında - Cəlilabadda, İsmayılıda, Şirvanda tanışlarının, dostlarının evinə aparıb, qonaq olublar. Hətta dostlarının qohumları da onları ər-arvad qismində öz evlərinə aparıblar. Bütün bu faktlar həmin şəxslərin ifadələri ilə təsdiq olunur. İşin vacib məqamı ondan ibarətdir ki, Fidan Məftunun keçmiş həyat yoldaşının əmisi qızıdır və hər iki ailə onların münasibətlərindən xəbər tutduqdan sonra Məftunun qayınatası ilə qızın atası arasında, yeni 2 qardaş arasında münasibətlər pozulub. Qızın atasının Məftundan qisas almaq məqsədilə əsassız şikayətlərlə, sifariş əsasında həbs edilib. Ə.Qasımova oğlunun həbsinin sifarişli və qanunsuz olmasını onunla əsaslandırır ki, 2016-cı ilin dekabrında edilmiş ilkin şikayətlər Binəqədi Rayon Prokuroruğunda araşdırılıb və Məftunun əməlinə cinayət tərkibi olmaması təsdiq olunduğundan cinayət işinin başlanması rədd edilib. Bundan sonra məlum olmayan səbəblərdən Bakı Şəhər Prokuroruğunda cinayət işi başlanmış və müstəntiq Cavid Abasov hər hansı yeni sübut əldə etmədən 2017-ci ilin avqustun 14-də oğlunu həbs edib. Ə.Qasımova bildirir ki, baş vermisi haqsızlıqla bağlı dəfələrlə Bakı Şəhər Prokuroruğunun rəhbərliyinin qəbulunda olub, şikayətini qatdırmaq istəsə də, ona imkan verilməyib. Ə.Qasımova ona münasibətdə ölkə rəhbərinin məmurlara xalqla bağlı çağırışlarının icra olunmamasından narahətçilik keçirir. Ümid edir ki tezliklə haqq öz yerini tapacaq.

□ E.HÜSEYNOV

masını üçün vəsatət verib. Bakıya gələrək burada gizli şəkildə M.Beishekeyevaya qarşı eyni məzmunlu iddia qaldırıb. M.Beishekeyevanın xəbəri və iştirakı olmadan cəmi 1 məhkəmə iclasında özünün xeyrinə qərar alıb: "Həmin qərar azyaşlı Ceylaya alınan Azərbaycan vətəndaşlığı kimi saxtadır. Dubay Ali Məhkəməsinin iş üzrə qanuni qərarı Azərbaycanın Ali Məhkəməsinin icraatındadır. Düşünürəm ki, hakim Dubay Ali Məhkəməsinin qərarı ilə əsaslı şəkildə tanış olub müvafiq qərar verəcək. Amma məsələnin başqa tərəfi də var - Davud Bağirov elə çıxış edir ki, sanki Ali Məhkəmənin qərarını da artıq alıb. Ceylanı xaricə deyil, öz anasına verilməsini tələb edirik, yerdə vicdanlı hakimlərin, göydə Allahın köməyi ilə buna nail olacağıq".

□ E.MƏMMƏDLİYEV

Qarşı tərəfin də mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Hər il Məhərrəm ayının gəlişi Azərbaycan cəmiyyətinin bütün sferalarında iki mövzu ilə əks-səda doğurur. Birincisi, ölkənin böyük bir hissəsində, xüsusən də Bakıda toylar dayanır. İkinci kütləvi mövzu isə Aşura mərasimlərinin müzakirəsidir. Demək olar ki, hər il eyni şəkildə dindarlar, dindar olmayan, hətta ateistlər belə Aşura müzakirələrinə qoşulur.

Məsələ ondadır ki, Aşura çoxdan yalnız dini hadisə olmaqdan çıxıb sosial, mədəni və tarixi fenomenə çevrilib. 1400 il əvvəl İraqın mərkəzində baş verən hadisələr amansız, qəddarlığına görə misli-bərabəri olmayan hadisələr idi. Məhəmməd Peyğəmbərin (s.ə.s) nəvəsi İmam Hüseyn (ə) və ailə üzvləri aralarında Peyğəmbəri sağkən gören və iman gətirən insanlar da olmaqla, qətlə yetirildi, başlarını nizələrə taxaraq Dəməşqə qədr apardılar. O dövrün hadisələrini detallı qeyd etmək mümkün olmasa da, 72 tərəfdarı olan İmam Hüseynin (ə) xələfinin Kufə canişini tərəfindən göndərilmiş silahlılara (mənbələrdə sayları 5-30 min nəfər arasında deyilir - K.R.) müqavimət göstərməsi, onlarla savaşıması məcburiyyətdən deyildi, son ana qədər bu savaşı İmam Hüseyn (ə) istərsə, baş tutmaya bilərdi. Ancaq Həzrət Hüseyn (ə) o şərti qəbul etmədi.

Hər kəs yaxşı bilir ki, 72 və ya 100 nəfər tərəfdarı olan şəxsin 5 min nəfərlik silahlı döyüşçüyə qalib gəlməsi mümkün deyil. Üstəlik, mövqə baxımdan xilafət ordusu daha üstün idi, çayın kənarında düşərgə quraraq İmam Hüseyn (ə) tərəfdarlarına su verməyib. Belə bir vəziyyətdə istənilən şəxs, o cümlədən İmam Hüseyn (ə) döyüşüb məğlub olacağını bi-

Aşura hakimiyyət davası deyildi - 14 əsr öncəki hadisənin əsas çatdırışı

Hər il keçirilən Məhərrəmlik müzakirələrinə sözardı

lir. Kufə valisinin də İmam Hüseyn (ə) son ana qədr yeganə bir istəyi vardı: beyət etməsi, Yezidin xələfəliyini tanıması. Hətta bəzi mənbələrdə qeyd olunur ki, Kərbəla olaylarından sonra Dəməşqdə əsirli və şəhidlərini kəsik başlarını saraya gətirəndə xəlifə Yezid Kufə valisini lənətləyir, "mən ona Həzrət Hüseyni öldür deməmişdim" deyir. Çünki Yezidin və ondan əvvəl atası da hakimiyyətdə legitimliyini təmin etmək üçün Beni Haşim, Yeni Pey-

ğəmbər ailəsindən təsdiq, yeni beyət (təsdiq) almalı idi. 680-ci il Məhərrəm ayının 10-a qədər Kərbəlada mühasirədə qalan Həzrət Hüseyn (ə) xəlifə ordusunun yeganə tələbi də bu idi: beyət etsin, hakimiyyəti tanınsın. Ancaq Həzrət Hüseyn (ə) son ana qədər bunu etmədi, "ən böyük cihad zalım hakimin qarşısında dayanıb, ona haqq deməkdir" deyən İmam Hüseyn (ə) əqidəsinə sadıq oldu - hətta canı bahasına olsa belə. Halbuki heç bir hakimiyyət arzu-

sunda olan qiyamçı özünün və ailəsinin məhv ediləcəyini bildiyi halda özünü döyüşə atmadı. Təslim olub, növbəti dəfə baş qaldırmaq üçün fürsət gözləyirdi. Amma İmam Hüseyn (ə) sıradan bir hakimiyyət iddialısı, qiyamçı deyildi, O, peyğəmbər nəvəsi, İmam idi. İmam isə öndər deməkdir. Öndərlər konyukturacı ola bilməz, Yezidin, həm də sülalə hakimiyyətinin legitimliyini tanıya bilməzdi və tanımadı da.

Aşura hadisəsi bütün İslam aləmində sonrakı tarixdə böyük iz qoydu. Yalnız ərəblər deyil, ərəb olmayan xalqlarda bu hadisəyə böyük hörmət və ehtiram yarandı. Çünki Aşura fədakarlıq və əqidə uğurunda mübarizənin simvolu idi. Sonrakı 14 əsrdə İslam tarixində bu hadisənin müxtəlif şəkildə əks-sədası olub və olmaqda davam edir.

Ancaq təbii ki, xalqlara, mədəniyyətlərə, zamanlara görə bu hadisəyə münasibət dəyişib. Aşura hadisəsini bayraq edib siyasi hakimiyyəti ələ keçirənlər də olub, dini hərəkatlar, mərkəzlər, təriqətlər yarananlar, fərqli formada fayda götürənlər olub. Eləcə

də Aşura hadisəsində təhriflər də olub və olmaqda davam edir. Ancaq bu təhriflər, ana məqsəddən kənara çıxmalar Aşuranın mahiyyətinə kölgə sala bilməz, çünki bütün ifrat və təfritlər heç bir halda ana mahiyyətə təsir etmir.

Təəssüf ki, Aşurada təhriflərə, əsas məqsəddən kənara çıxmalara indi də rast gəlinir. Bəzən hətta hadisələrin mahiyyətindən kənara çıxma, şişirtmə, kədərin ifrat ifadəsi tendensiyaları var. Xüsusən də baş yarma kimi.

Yeri gəlmişkən, Aşura hadisələrində baş yarma hadisəsi çox sonralar meydana çıxmış və hələ də geniş şəkildə qəbul olunmayan adətlərdəndir. Bəzi araşdırmaçılara görə, Məhərrəm mərasimlərində kədərin ifrat ifadəsi hadisəsi türkmən tayfalarında müşahidə olunub. Qədim türk adətlərində əzizi ölənlərin kədərdən özlərinə xəsarət yetirmələri, başlarına daşla vurmaları kimi ənənələr olub. Buna bənzər adətlər Hindistan coğrafiyasında da geniş yayılıb.

Hazırda xüsusən İraq, İran və Hindistan kimi ölkələrdə baş yarma ənənələri hələ də qalır. Yeni sonra-

dan ortaya çıxan əməllər heç də bir coğrafiyanın, bir xalqın "məhsulu" deyil. Müxtəlif xalqların ənənələrinin təsiri ilə ortaya çıxmış Aşura adətləri var. Ancaq bu gün əksər İslam alimləri bu adətləri tənqid edib, hətta haram, yəni günah əməl olması ilə bağlı fətvələr verib. Lakin buna baxmayaraq, hələ də bəzi bölgələrdə bu adəti yaşadanlar hələ də var. Ancaq bütün bu kimi mənfə tendensiyalar Aşuranın mahiyyətinə kölgə sala bilməz.

Aşura hadisəsi 14 əsr əvvəl baş versə də, mahiyyətcə köhnəməyib. Çünki əsas mərkəzində dayanan mövzu bəşər tarixinin ən qədim sualı olan haqq-ədalət, zalıma qarşı dayanma, zəif olsan belə, doğrunu, haqqı müdafiə etmək məktəbidir. Haqq və batıl savaşı insanlıqla yaşayandır və insanlığın sonuna qədər davam edəcək. Buna görə də Aşura yaşayacaq. Bütün ifratlar, mahiyyətdən kənara çıxmalar zamanla aradan qalxacaq, önəmli olan Aşura hadisəsinin fəlsəfəsinin yaşadılmasıdır. Çünki dünyanın xilasının bu üzərində dayanır, insanlar ədalətli cəmiyyət qurmalıdır.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

Energetik içkilər Azərbaycanda qadağan oluna bilər

Belə içkilərin satışının məhdudlaşdırılması məsələsinə Milli Məclisin payız sessiyasında baxılacaq

"Son illərdə energetik içkilərdən qəfil ölüm halları artıb". Bu sözləri Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədr müavini Musa Quliyev "Trend"ə açıqlamasında bildirib. O qeyd edib ki, Azərbaycanda energetik içkilərin kütləvi şəkildə yayılması, xüsusilə gənclərin buna maraq göstərməsi artıq narahatlıq doğuran məsələlərdəndir: "Ümumiyyətlə, son illərdə energetik içkilərdən qəfil ölüm halları çoxalıb. Bütün dünyada, o cümlədən Azərbaycanda gənclər və yeniyetmələr arasında energetik içkilərin fəsadları artıb. Energetik içkilərin inkişaf etməkdə olan orqanizmə vurduğu fəsad daha çoxdur. Bu içkilər insanın istər psixoloji durumuna, istər ürək-damar sistemində, istərsə də maddələr mübadiləsinə mənfi təsir göstərir. Bu içkilərin qəbulundan yuxu, əsəb sistemi pozulur, bunları qəbul edən insanlar bəzən öz fəaliyyətlərinə nəzarət edə bilmirlər".

M.Quliyev vurğulayıb ki, bu amilləri nəzərə alaraq, Azərbaycanda energetik içkilərin satışını qadağan etmək mümkün olmasa da, onun satışının məhdudlaşdırılması, uşaqlara əlçatanlığının minimuma endirilməsi üçün tədbirlər görülməlidir. Deputat qeyd edib ki, energetik içkilərin satışının məhdudlaşdırılması məsələsinə Milli Məclisin payız sessiyası ərzində qaldıracaq. Deputat həmçinin təklif edib ki, energetik içkilər Azərbaycanda aksiz dərəcəsi təyin olunan mallar siyahısına daxil edilməli, qiymətinin bahalaşması üçün ona əlavə aksiz vergi-

ləri tətbiq edilməlidir.

Qeyd edək ki, son illərdə Azərbaycanda energetik içkilərə maraq xeyli artıb. Xüsusən də gənclər və yeniyetmələr bu cür içkilərin ən çox istifadəçisidir. Tərkibində insan orqanizmi üçün zərərli maddələr olan bu içkilərin istifadəsinin kütləvi şəkildə yayılmasının isə əsas səbəblərindən biri reklam kampaniyalarıdır. Bəzən küçədə onların reklam olaraq pulsuz paylanıldığını da şahidi olururuq. Supermarketlərdən tutmuş, ən xırda mağazalarda belə "Hell", "Burn", "Boss", "Jaguar", "Rox", "Red Bull", "Pitbull", "Revo", "Trojka" kimi markalara rast gəlik. Bu cür içkilərin qiyməti 1-2

manat arasında dəyişdiyindən bəzən yeniyetmələr və uşaqlar üçün də əlçatan olur. Halbuki dünyanın bir çox inkişaf etmiş ölkələrində energetik içkilərin reklamı, istehsalı və satışı qadağan olunub. Məsələn, Rusiya Səhiyyə Nazirliyi hələ 2010-cu ildən energetik içkilərin reklamını məhdudlaşdırmağı təklif edirdi, çünki bunu uşaq və yeniyetmələrin sağlamlığı üçün təhlükəsiz saymırdı. Lakin bu təşəbbüsün nəticəsi olmadı. 1 il sonra həddi-buluğa çatmayanlara alkoqolsuz enerji içkilərinin satışını qadağan edən qanun layihəsi Dövlət Dumasına təqdim olunub. Parlament tərəfindən dəstəklən-

mədiyindən 2 il sonra təkrar müzakirəyə çıxarılıb. Bu dəfə də deputatlar layihəni geri çevirdilər, Rusiya hökuməti qadağa üçün yetərli tibbi səbəb görmürdü. Bununla belə, məsələ yenidən müzakirəyə çıxarıldı və qanun layihəsini Dövlət Dumasında müxtəlif fraksiyalardan olan 40 deputat imzaladı. Lakin energetik içkilərin satışının məhdudlaşdırılması cəhdi yalnız dövlət başçısı Vladimir Putin deputatlarla görüşündə öz mövqeyini ortaya qoyduqdan sonra baş tutdu. Energetik içkilərə qadağaya münasibətini o, belə ifadə etmişdi: "Mən bu sahədə indi daha qətiyyətlə hərəkət edərdim".

Xatırladaq ki, bir neçə ay öncə energetik içkilərin zərərli maddələrdən ibarət olması ilə yanaşı, tərkibində öküz sperması olduğu haqda məlumatlar yayılmışdı. Araşdırma nəticəsində məlum olmuşdu ki, energetik içkilərə öküz sidiriyi və spermasından əldə edilən bir maddə əlavə edilir. Belə ki, "Lonqorn" şirkəti enerji içkisi markalarını test edib. Şirkətin gəldiyi nəticə isə ürəkbulandırıcı olub. Araşdırma sonrası energetik içkilərin tərkibində öküz sperması olduğu aydınlaşdı.

Tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev energetik içkilərin zərərli haqda "Yeni Müsavat"a danışdı:

"Energetik içkilərin tərkibində əsasən kofein olur və onun dozası yüksək dərəcədə götürülür. Bu maddələr orqanizmi bir müddət tonusa gətirsə də, son-

radan ona yenidən ehtiyac yaranır. Yeni energetik maddələrdən asılılıq yaranmağa başlayır. Digər tərəfdən də stimullaşdırılmış əzələlər, xüsusən də ürək əzələsinin normadan artıq çalışması sonradan ürək əzələsinin boşalması və müəyyən zədələrin yaranmasına səbəb ola bilər. Üstəlik, bu cür içkilərin üzərində tam olaraq tərkibi yazılmayıb, göstərilməyib. Axı kimdir onu yoxlayan, sonuna qədər araşdıran... Bu içkilərə nə ehtiyac var? Çalışmaq lazımdır ki, istifadə edilməsin. İstifadə olunduqda belə, miqdarına diqqət etmək lazımdır".

Adil Qeybullayev qeyd etdi ki, böyüyən orqanizmlərin, yəni uşaqların bu içkilərdən istifadəsi yolverilməzdir: "Bəzən görürük ki, məktəb yaxınlığında bu cür energetik içkilər satılır və uşaqlar da onları alıb içir. Ümumiyyətlə, bu cür içkilərin 18 yaşdan aşağı uşaqlara satılması qadağan olunmalı və yaxud bununla bağlı hər hansı bir qanun qəbul edilməlidir. Marifləndirmə işləri aparılmalıdır ki, vətəndaşlar başa düşsün ki, bu cür içkilər xeyirdən çox ziyandır".

□ **Xəlilə GƏRAY**

Elan

Nail Məmmədovun adına olan Aztikinti ASC-nin 110 009957 sayılı VÖEN şəhadətnaməsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Başağılığı

Dilərə Əliyeva adına Azərbaycan Qadın Hüquqları Müdafiə Cəmiyyətinin kollektivi 5 saylı kliniki xəstəxananın baş həkimi Ziya Əsədovun vəfatından kədərliyini bildirir, mərhumun ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağılığı verir.

Tottiyə Bakıda tort kəsməyə imkan verməyək-

“Qarabağ” “Roma”-ni udmazsa...

İstəyirik ki, heç kim “Qarabağ”-a asan qalib gəlməsin, qoy rəqib udsun, amma tər töksünlər, canları çıxsın...

Nur çilədin yoluna, çıxdın dünya futboluna,
Tərif çoxdur tənqiddən,
“Qarabağ”, ay “Qarabağ”,
Meydanda şimşək ol, çax!

Başqa bir misrada şair deyir:

Möhkəm dayan, a Qurban,
Sənə nənəmiz qurban...

“Roma”-nın baş məşqçisi Eyesebio Di Françesko insaf-
lı danışib. O, Bakıdakı oyunun çətin keçəcəyini və Ağdam klubunun futbolçularını

cəhətdən ideal vəziyyətdə olmaya bilər, ancaq biz oyuna mütləq yaxşı formada çıxmalıyıq. Belə matçlarda asanlıqla və böyük fərqlə qələbə qazanmaq tələbi bir mentalitetdir.

“Qarabağ”-la oyun bizim üçün çox önəmlidir. Rəqib xüsusi komandadır. Avropa Liqası təcrübələri var. Onlar “İnter”-lə heç-heçə ediblər. Qrupun digə görüşündə “Atletiko” ilə “Çelsi” üz-üzə gələcək. Buna görə Bakıda qələbə qazanmaq bizim üçün çox vacibdir.

Qol.az-ın İtaliya mətbuatına istinadən yaydığı xəbərə görə, bu sözləri “Roma”-nın baş icraçı direktoru Umberto Qandini deyib. O, C qrupunu 3-cü pillədə başa vuraraq Avroliqaya yollanacağını istisna etməyib: “Yer aldığımız qrupda iki önəmli komandanın olması normaldır. Əgər Avropa Liqasına yollansaq, orda da sona qədər mübarizəmizi aparacağıq. Favorit komandaların bir-birilərinə qarşı keçirəcəkləri oyunlardan çox şey asılıdır. Bu səbəbdən də “Qarabağ”-la matçlarda maksimum nəticə əldə etməliyik”.

Qarşılaşmanı Portuqaliya Futbol Federasiyasından Artur Dias idarə edəcək. Ona Rui Tavares və Paulo Soares köməklik edəcək. Əlavə hakimlər qismində Tyaqo Martins və Joao Pinheiro təyin olunublar. Dördüncü hakim funksiyasını isə Bruan Rodriges yerinə yəti-rəcək.

Uğurlar, “Qarabağ”!

Sabah “Qarabağ” Çempionlar Liqasının qrup mərhələsinin ikinci turunda Bakıda “Roma” ilə qarşılaşacaq. Oyunun start fiti saat 20:00-da veriləcək.

Oyuna hansı marağ olduğunu satışa çıxarılan 67 min 500 biletin hamısının satıldığı da təsdiq edir. İddia etmək olmaz ki, bu gün Bakı Olimpiya Stadionuna gələcək tamaşaçılar hamısı “Qarabağ”-a azarkeşlik etməyə gəlir. “Roma”-nın da Bakıda azarkeşləri var və onlar da dünya şöhrətli futbolçuları meydana görmək istəyirlər. Oyun haqda

variantı tapacaq. “Çelsi” ilə oyundan sonra bizim qrupda belə təəssürat yaranıb ki, “Qarabağ” “Roma”-dan 4 xal ala bilər. Öz meydanında qalib gəlmək, rəqib meydanında isə heç-heçə. “Çelsi” ilə oyunu unutmağa çalışsam da, oyun ərəfəsi yeni “Qarabağ”-ın məğlubiyəti göz önünə gəlir. “Qarabağ” Çempionlar Liqasında sürətli futbol oynaya bilməsə, heç bir xal da qazana bilməyəcəyik. Avropa Liqasını biz səviyyəli turnir hesab edirdik, amma Çempionlar Liqasında ilk oyun göstərdi ki, sən demə, Avroliqa ilə Çempionlar Liqası arasında “ceyran”-la “dəvə” qədər fərq varmış. Bizim Çempionlar Liqasındakı ilk oyunumuz “ceyran” kimi alınmadı. Burda nə Qurban Qurbanovun, nə klubun günahı var. “Qarabağ”-a sürətli futbolçular lazımdır, hər xəttə. “Çelsi”-yə qarşı bir hücumçu ilə oynamağa başlarsan, hesab elə ağır olar. Gərək “Qarabağ” hücumlarda kəsəri olsun, müdafiədə də inamlı. Futbolun biz azarkeşlərin bildiyi sadə formulu budur. Amma təəssüf ki, “Qarabağ”-da hələ ki bunlar alınmır. “Roma” ilə oyunda da “Çelsi” kimi taktika seçilərsə, meydana 65 yox, lap 165 min adam yığılsa da, xeyri olmayacaq. İnanmaq ki, Qurban Qurbanov bu dəfə “Roma”-nın güclü heyətinə qarşı taktiki seçimdə düzgün

variantı tapacaq. “Çelsi” ilə oyundan sonra bizim qrupda belə təəssürat yaranıb ki, “Qarabağ” “Roma”-dan 4 xal ala bilər. Öz meydanında qalib gəlmək, rəqib meydanında isə heç-heçə. “Çelsi” ilə oyunu unutmağa çalışsam da, oyun ərəfəsi yeni “Qarabağ”-ın məğlubiyəti göz önünə gəlir. “Qarabağ” Çempionlar Liqasında sürətli futbol oynaya bilməsə, heç bir xal da qazana bilməyəcəyik. Avropa Liqasını biz səviyyəli turnir hesab edirdik, amma Çempionlar Liqasında ilk oyun göstərdi ki, sən demə, Avroliqa ilə Çempionlar Liqası arasında “ceyran”-la “dəvə” qədər fərq varmış. Bizim Çempionlar Liqasındakı ilk oyunumuz “ceyran” kimi alınmadı. Burda nə Qurban Qurbanovun, nə klubun günahı var. “Qarabağ”-a sürətli futbolçular lazımdır, hər xəttə. “Çelsi”-yə qarşı bir hücumçu ilə oynamağa başlarsan, hesab elə ağır olar. Gərək “Qarabağ” hücumlarda kəsəri olsun, müdafiədə də inamlı. Futbolun biz azarkeşlərin bildiyi sadə formulu budur. Amma təəssüf ki, “Qarabağ”-da hələ ki bunlar alınmır. “Roma” ilə oyunda da “Çelsi” kimi taktika seçilərsə, meydana 65 yox, lap 165 min adam yığılsa da, xeyri olmayacaq. İnanmaq ki, Qurban Qurbanov bu dəfə “Roma”-nın güclü heyətinə qarşı taktiki seçimdə düzgün

rəm ki, azarkeşlərimiz məyus olsun. “Roma” ilə oyunu səbrsizliklə gözləyirik. Azarkeşlərimizin dəstəyi bizə əlavə güc verəcək. “Roma” yaxşı komandadır. Qarşılına çıxana 3-4 dənə vura-vura gedirlər” deyər, baş məşqçi bildirib. Sonuncu sözü deyəndə gülüb, yeni yarızarafat deyib. Təki burda “Roma”-qola həsrət qalsın, sonda gülən yenə biz olaq.

“Qarabağ”-ın bir azarkeşi var: Sədi Fətəlizadə. Şamaxı balasıdır və şairdir. Üzügülər bir adam... “Roma”-lə oyun öncəsi yolunun redaksiyamızdan salmışdı. Dedi “Qarabağ”-la bağlı yazılarımı

oxuyur. Onu da dedi ki, “Qarabağ” bu gün “Roma”-ya 2:1 qalib gələcək. Sonra qara papkasından bir şeir çıxartdı. Xahiş etdi ki, heç olmasa bir bəndini oyun öncəsi dərc edək.

Sırada birincisən, futbolda bir incisən,

MÜSAVAT

Son səhifə

N 197 (6811) 26 sentyabr 2017

Tələbə əməliyyat otağından canlı yayım etdi

Yaroslav Dövlət Tibb Universitetinin tələbəsi bütün dünyanın qəzəbinə səbəb olan bir hərəkət edib. Belə ki, o, iştirak etdiyi bir əməliyyatı internetdə Periscopeda canlı yayımla paylaşmış. Amma məsələnin qəzəbə səbəb olan yönü həmin əməliyyatda yarıçılpaq vəziyyətdə olan bir qadın xəstənin də görünməsidir. Gənc onlayn danışmağa başlayan vaxt arxa fonda əməliyyat stolunda yatan, narkozdan yenidən ayılan xəstə də olub. Onun sinəsi həmin vaxt açıq olub. Tələbə sosial şəbəkədə fonda yarıçılpaq xəstənin də olduğu şelfi paylaşmış. Sosial şəbəkə istifadəçiləri onun bu hərəkətini kəskin şəkildə tənqid ediblər. Amma bu, həkimlərin əməliyyat otağından etdikləri ilk canlı yayım - Periscope deyil. Bu günə qədər də dünyanın məşhur tibb müəssisələrində belə təcrübə yaşanmış. Amma burada əsas nüans canlı yayım zamanı xəstə hüquqlarının, etik normaların qorunması olub. Bu ilin fevralında Rostov Dövlət Universitetinin sanitariya işçisi də bu hərəkətinə görə işdən çıxarılmış. O, həkimlərin qanaxmanı necə dayandırması ilə bağlı görüntünü internet vasitəsilə paylaşdığı və etik normaları pozduğu üçün bu aqibətlə üzləşmiş.

Məşhurlarla bir gecə keçirmək üçün sərvətini verdi

Avstraliyanın Sidney şəhərində yaşayan Yu Xu adlı çinli iş adamı aktrisa Meqan Foks və "Viktor Sekret" modeli olan Candice Svanepoel kimi məşhurlarla görüşmək üçün insan alveri ilə məşğul olan bir şirkətə 2014-cü ildə 3.7 milyon dollar ödəyib. "Royal Court" adlı şirkətin ona verdiyi sözü tutduğuna deyən adam məhkəməyə müraciət edib. Pulunu geri istəyən Xunun sözlərinə görə, ona bir çox məşhur qadınlarla görüşməsinin mümkün olduğu deyilsə də, sonda verilən vədlər özünü doğrultmayıb.

İstintaqla bağlı yayılan açıqlamada isə bildirilib ki, Yu Xu adlı vətəndaşa 3.7 milyon dollar ödəyəcəyi halda eskort şirkətinin onu Megan Fox, Candice Svanepoel və Angelababy kimi

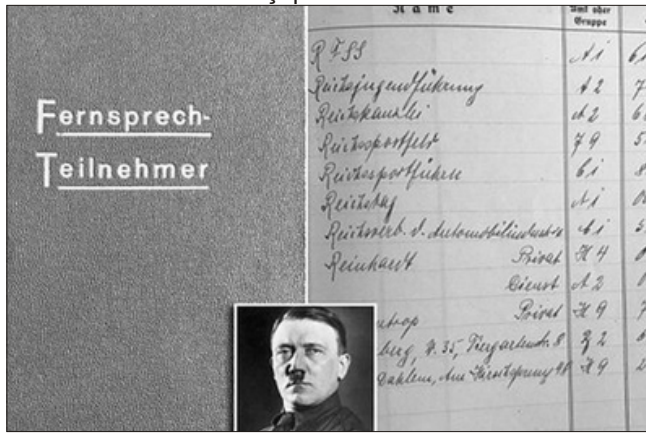

məşhurlarla görüşdürəcək. Bundan başqa, çinli iş adamının 2014-cü ildə sözügedən şirkətə qatılmaq üçün 24 min dollar qeydiyyat pulu ödədiyi də məlum olub.

Hitlerin telefon kitabçası 45 min dollara satıldı

Adolf Hitlerin strateji telefon kitabçası auksionda satılıb. Böyük Britaniyada baş tutan auksionda telefon kitabçasının içindəki adların da strateji olduğu üzə çıxıb. Məlum olub ki, burada üçüncü reyxin açar adları yer alıb. Unikal sənəd 15 min funta satışa çıxarılsa da, prosesin gedişində qiyməti iki dəfə artıb. Dəri üzvlü kitab İkinci Dünya müharibəsi bitəndən sonra britaniyalı araşdırmaçı və kapitan Con Xodce tərəfindən tapılıb. Telefon kitabçasında isə 200 nəfərə yaxın adamın adları, ünvanları və telefon nömrələri əl yazısı ilə yazılıb. Onların arasında Henrix Himmler, Yozef Qebbels, Rudolf Qess kimi şəxslərin adı olub. "Bu, unikal bir tarixdir və bununla tarixçilər, kolleksiyaçılar unikal informasiyalara çıxış əldə edirlər. Müasir dövrün qatı açılmamış bir çox informasiyalarına məhz bu telefon kitabçası ilə çıxmaq mümkündür. Bu kimi kitablar ömrünü belə informasiyaların araşdırılmasına həsr edilən şəxslərə satılır" - bunu da auksionçu Endryu Oldric Britaniya qəzetlərindən birinə deyib.

Alicının adı hələlik açıqlanmayıb.

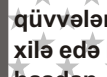
Bu işləri görən ev qadınları arıqlayır

İsvetçrəli alimlər müəyyənləşdiriblər ki, evdar qadınların arıqlaması işgüzar qadınlara nisbətən daha asandır. Belə ki, bəzi ev işləri insanın daha çox kalori yandırmasına səbəb olur. 30 dəqiqəlik ev işlərinə qarşılıq olaraq yandırılan kalorinin miqdarı aşağıdakı kimidir:

- Toz almaq, yüksəkdə olan rəfləri təmizləmək - 50 kalori
- Paltar ütüləmək, yataq hazırlamaq - 70 kalori
- Yemək hazırlamaq - 80 kalori
- Yerləri süpürmək və ya silmək - 90 kalori
- Qab yumaq, otağı yığışdırmaq - 100 kalori
- Pencərələri silmək, maşın yumaq - 150 kalori
- Hamamı təmizləmək, torba daşımaq - 200 kalori
- Nərdivanları çıxmaq, evi boyamaq - 250 kalori

QOÇ - Kifayət qədər mistik gündür. Qara

qüvvələr ruhunuza müdaxilə edə bilər. Odur ki, bəri başdan tədbirli olun. Nəhərdən sonra müqəddəs ziyarətgahlara baş çəkməklə rahatlanacaqsınız.

BUĞA - Ailə-sevgi münasibətlərində hər şey üreyinizcə olsa da, fəaliyyət zəminində ciddi xoşagəlməzliklər mümkündür. Ümumiyyətlə, yaxşı olar ki, əsas vaxtınızı evdə keçirəsiniz.

ƏKİZLƏR - Bir qədər gərgin gündür. Ətrafınızda sizə mane olmaq istəyənlər arta bilər. Bu səbəbdən də maksimum tədbirli olmalısınız. Hər kəşə inanmayın. Bir anlıq neytral mövqe seçin.

XƏRÇƏNG - Həyatınız üçün mühüm olan vəzifələri kimlərsə mənafeyinə qurban verməyin. İndi yalnız özünüz üçün çalışmalısınız. Aldığınız təklifləri döndə-döndə götür-qoy edin.

ŞİR - Əgər səhhətiniz normal deyilsə, bu gün mütləq həkimə müraciət edin. Yoxsa yatağa düşə bilərsiniz. Gümrah olduğunuz təqdirdə isə ikitərəfli əməkdaşlığa başlaya bilərsiniz.

QIZ - Bütün vaxtınızı işə həsr edin. Çünki münasibətlər zəminində elə bir uğurunuz olmayacaq. Olsa-olsa, axşama doğru üreyinizə yaxın olan adamlara baş çəkə bilərsiniz.

TƏRƏZİ - Təxminən saat 14-ə qədər bütün vacib işlərinizi yekunlaşdırın. Çünki sonrakı ərəfə bu istiqamətdə uğursuz ola bilərsiniz. Sizə qarşı irad bildirenlərə qarşı dəliqanlı olmayın.

ƏQRƏB - Xeyirxah Fikir, Xeyirxah Söz, Xeyirxah Əməl! Müqəddəs Avestadakı bu üç prinsipə sadıq qalın. Gələcəyinizin açarı da məhz bundadır. Nədənə sizdə Xeyirxah Fikir lazımcına alınmır.

OXATAN - Bir qədər mübahisəli gündür. Çalışın ki, özünə nəzarət prinsiplərinə riayət edib təmkininizi qoruyasınız. Səhər saatlarından bürcünüzdə daxil olan Ayın neqativ təsirini də unutmalısınız.

OĞLAQ - Sevindirici hadisələr yolunuzu gözləyir. Qaygınıza qalanlar xeyli artacaq. Əmin olun ki, bəd günləriniz arxada qalmaqdadır. Ağzıduvalı olun ki, ilahinin diqqətini çəkəsiniz.

SUTÖKƏN - Maraqlı görüşlər yolunuzu gözləyir. Bu, daha çox işgüzar əlaqələr zəminində baş verəcək. Saat 16-dan sonrakı ərəfəni isə bütünlüklə sevgiyə həsr edin. Qaba rəftardan uzaq olun.

BALIQLAR - Kifayət qədər uğurlu gündür. Qarşıya qoyduğunuz bir çox məqsədlərə nail ola biləcəksiniz. Ələlxüsus da məhəbbət məsələlərində hər şey üreyinizcə olacaq. Heç kimə yalan vəd verməyin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Bu qadın ancaq bu qidaları qəbul edir

ABŞ-in Nyu-York şəhərində yaşayan 1 uşaq anası, 54 yaşlı Marla Lopez həyatı boyu cəmi üç növ qida yeyib. Bunlar çörək, süd və kartof qızartması olub. "Good Morning America" adlı verilişdə qonaq kimi iştirak edən Lopez deyib ki, həyatı boyu heç meyvə və tərəvəz yeməyib. Ancaq bu 3 qida növündən istifadə edən qadın deyib ki, bu, qidalanma pozğunluğundan yaranan haldır və uşaqlıqdan bəri onda bu hal mövcuddur. Bəzən qadın "çaşmış" keks və ya peçenye yeyir. Amma onun favorit yeməyi yene də kartof qızartmasıdır. Səhhətində heç bir problem olmayan qadının bu qidalanma növünü isə mütəxəssislər doğru hesab etmir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100